מְלָכִים ב

וַיִּפְשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אַחְאָב׃ וַיִּפֹּל אֲחַזְיָה א ב
בְּעַד הַשְּׂבָכָה בַּעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן וַיָּחַל וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ דִרְשׁוּ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי
עֶקְרוֹן אִם־אֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וּמַלְאַךְ יְהוָה דִּבֶּר אֶל־ ג
אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה לִקְרַאת מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ־שֹׁמְרוֹן
וְדַבֵּר אֲלֵהֶם הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הֹלְכִים
לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן׃ וְלָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה ד
הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת
וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה׃ וַיָּשׁוּבוּ הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־ ה
זֶּה שַׁבְתֶּם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ ׀ עָלָה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר ו
אֵלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם וְדִבַּרְתֶּם
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה
שֹׁלֵחַ לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה
אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת תָּמוּת׃ וַיְדַבֵּר ז
אֲלֵהֶם מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָה לִקְרַאתְכֶם וַיְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בַּעַל ח

א 1 און מוֹאָב האָט ווידערשפּעניקט אָן ישׂראל נאָך אַחְאָבס טויט.

2 און אַחַזְיָהו איז אַרויסגעפאַלן דורך דער גראַטע פון זיין אויבערשטוב וואָס אין שומרון, און איז קראַנק געוואָרן. און ער האָט געשיקט שלוחים, און האָט זיי אָנגעזאָגט: גייט פרעגט ביי בַעַל־זבוב דעם גאָט פון עֶקרון, אויב איך וועל גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער קראַנקשאַפט.

3 און אַ מלאך פון גאָט האָט גערעדט צו אֵלִיָהו דעם תִשבי: שטיי אויף, גיי אַרויף אַנטקעגן די שלוחים פון דעם מלך פון שומרון, און רעד צו זיי: צי ווייל אין ישׂראל איז קיין גאָט ניטאָ, גייט איר פרעגן ביי בַעַל־זבוב דעם גאָט פון עֶקרון? 4 דרומעך האָט יהוה אַזוי געזאָגט: דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּנידערן, נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן. איז אֵלִיָהו געגאַנגען.

5 און די שלוחים האָבן זיך אומגעקערט צו אים, און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס עפּעס האָט איר זיך אומגעקערט? 6 האָבן זיי צו אים געזאָגט: אַ מאַן איז אַרויפגעקומען אונדז אַנטקעגן, און ער האָט צו אונדז געזאָגט: גייט קערט אַייך אום צו דעם מלך וואָס האָט אַייך געשיקט, און איר זאָלט רעדן צו אים: אַזוי האָט יהוה געזאָגט: צי ווייל אין ישׂראל איז קיין גאָט ניטאָ, שיקסטו פרעגן ביי בַעַל־זבוב דעם גאָט פון עֶקרון? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּנידערן, נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן. 7 האָט ער צו זיי גערעדט: וואָס איז דאָס אויסזען פון דעם מאַן וואָס איז אַייך אַרויפגעקומען אַנטקעגן, און האָט צו אַייך גערעדט דידאָזיקע רייד? 8 האָבן זיי צו

אים געזאָגט: אַ האָריקער מאַן מיט אַ פעלענעם גאַרטל
אָנגעגורט אויף זיינע לענדן. האָט ער געזאָגט דאָס איז
אֵלִיָהו דער תִּשבי.

9 און ער האָט צו אים געשיקט אַ הויפּטמאַן פון
פופציק מיט זיינע פופציק. איז ער אַרויפגעגאַנגען צו
אים, ערשט ער זיצט אויפן שפּיץ באַרג. האָט ער צו אים
גערעדט: געטלעכער מאַן, דער מלך האָט געזאָגט:
נידער אַראָפּ. 10 האָט אֵלִיָהו געענטפערט און גערעדט
צו דעם הויפּטמאַן פון די פופציק: איז, אויב איך בין אַ
געטלעכער מאַן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פייער פון הימל,
און פאַרצערן דיך און דיינע פופציק.

האָט אַראָפּגענידערט אַ פייער פון הימל, און האָט
פאַרצערט אים און זיינע פופציק.

11 האָט ער ווידער געשיקט צו אים אַן אַנדער הויפּט־
מאַן פון פופציק מיט זיינע פופציק. און ער האָט זיך אָפּ־
גערופן און גערעדט צו אים: געטלעכער מאַן, אַזוי האָט
דער מלך געזאָגט: איל זיך נידער אַראָפּ. 12 האָט אֵלִיָהו
געענטפערט און האָט צו זיי גערעדט: אויב איך בין אַ
געטלעכער מאַן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פייער פון הימל,
און פאַרצערן דיך און דיינע פופציק.

האָט אַראָפּגענידערט אַ פייער פון הימל, און האָט
פאַרצערט אים און זיינע פופציק.

13 האָט ער ווידער געשיקט צו אים אַ הויפּטמאַן פון
דריטע פופציק מיט זיינע פופציק, און דער דריטער הויפּטמאַן פון פופציק איז אַרויפגעגאַנגען, און ער איז גע־
קומען און האָט זיך געבוקט אויף זיינע קני פאַר אֵלִיָהון, און ער האָט זיך ביי אים געבעטן, און האָט צו אים גע־
רעדט: געטלעכער מאַן, זאָל, איך בעט דיך, מיין נפש, און די נפשות פון דידאָזיקע פופציק קנעכט דיינע, זיין
ווערדיק אין דיינע אויגן. 14 זע, אַ פייער האָט אַראָפּגענידערט פון הימל, און האָט פאַרצערט די צווי פריער־
דיקע הויפּטלייט פון פופציק מיט זייערע פופציקן; און אַצונד, זאָל מיין נפש זיין ווערדיק אין דיינע אויגן.

15 האָט אַ מלאך פון גאָט גערעדט צו אֵלִיָהון: נידער אַראָפּ מיט אים; זאָלסט ניט מורא האָבן פאַר אים.
איז ער אויפגעשטאַנען און האָט אַראָפּגענידערט מיט אים צום מלך. 16 און ער האָט צו אים גערעדט: אַזוי האָט
גאָט געזאָגט: אַזוי ווי דו האָסט געשיקט שלוחים צו פרעגן ביי בַּעַל־זבוב דעם גאָט פון עֶקרון, איז דאָס ווייל אין ישראל
איז קיין גאָט ניטאָ צו פרעגן זיין וואָרט? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּנידערן,
נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן.

17 און ער איז געשטאָרבן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס אֵלִיָהו האָט גערעדט. און יהוֹרָם איז געוואָרן מלך
אויף זיין אָרט אין צווייטן יאָר פון יהוֹרָם דעם זון פון יהוֹשָפָטן, דעם מלך פון יהודה; ווייל ער האָט קיין זון ניט געהאַט.

18 און די איבעריקע זאַכן פון אֲחַזְיָהון וואָס ער האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעניש
פון די מלכים פון ישראל.

שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמַר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי הוּא׃
ט וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב
עַל־רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר
י רֵדָה׃ וַיַּעֲנֶה אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר אֶל־שַׂר הַחֲמִשִּׁים וְאִם־
אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־
חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃
יא וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר־חֲמִשִּׁים אַחֵר וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַן
וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מְהֵרָה
יב רֵדָה׃ וַיַּעַן אֵלִיָּה וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אִם־אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי
תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד
אֵשׁ־אֱלֹהִים מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃
יג וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר־חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא
שַׂר־הַחֲמִשִּׁים הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל־בִּרְכָּיו ׀ לְנֶגֶד
אֵלִיָּהוּ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר־
יד נָא נַפְשִׁי וְנֶפֶשׁ עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ׃ הִנֵּה
יָרְדָה אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֶת־שְׁנֵי שָׂרֵי הַחֲמִשִּׁים
הָרִאשֹׁנִים וְאֶת־חֲמִשֵּׁיהֶם וְעַתָּה תִּיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ׃
טו וַיְדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אֵלִיָּהוּ רֵד אוֹתוֹ אַל־תִּירָא
טז מִפָּנָיו וַיָּקָם וַיֵּרֶד אוֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר אֵלָיו כֹּה־
אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ מַלְאָכִים לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב
אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ בִּדְבָרוֹ
לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת
יז תָּמוּת׃ וַיָּמָת כִּדְבַר יְהוָה ׀ אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלִיָּהוּ וַיִּמְלֹךְ
יְהוֹרָם תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לִיהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יח יְהוּדָה כִּי לֹא־הָיָה לוֹ בֵּן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲחַזְיָהוּ אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלוֹא־הֵמָּה כְתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃

ב

א וַיְהִי בְּהַעֲלוֹת יְהוָה אֶת־אֵלִיָּהוּ בַּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם וַיֵּלֶךְ
ב אֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע מִן־הַגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־אֱלִישָׁע
שֵׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי עַד־בֵּית־אֵל וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
ג חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיֵּרְדוּ בֵּית־אֵל׃ וַיֵּצְאוּ
בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ
ד וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי הֶחֱשׁוּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע׀
שֵׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה
ה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ׃ וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים׀
אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ אֶל־אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם
יְהוָה לֹקֵחַ אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי
ו הֶחֱשׁוּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ שֵׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי
הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיֵּלְכוּ
ז שְׁנֵיהֶם׃ וַחֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הָלְכוּ וַיַּעַמְדוּ
ח מִנֶּגֶד מֵרָחוֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־הַיַּרְדֵּן׃ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ
אֶת־אַדַּרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה
ט וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה׃ וַיְהִי כְעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר
אֶל־אֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ
י וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וִיהִי־נָא פִּי־שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי׃ וַיֹּאמֶר
הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל אִם־תִּרְאֶה אֹתִי לֻקָּח מֵאִתָּךְ יְהִי־לְךָ כֵן
יא וְאִם־אַיִן לֹא יִהְיֶה׃ וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר
וְהִנֵּה רֶכֶב־אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל
יב אֵלִיָּהוּ בַּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם׃ וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק
אָבִי׀ אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיַּחֲזֵק
יג בִּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים׃ וַיָּרֶם אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ
יד אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל־שְׂפַת הַיַּרְדֵּן׃ וַיִּקַּח

א׳ הס׳ רפה ג׳ סבירין בבית יא׳ הס׳ רפה

ב [1] און עס איז געווען, ווען גאָט האָט געוואָלט אַרויפֿנעמען אֵלִיָהוּן אין אַ שטורעמווינט אויפֿן הימל, זיינען אֶלישָע און אֵלִיָהוּ געגאַנגען פֿון גִלגָל. [2] האָט אֵלִיָהוּ געזאָגט צו אֶלישָען: בלייב דאָ, איך בעט דיך, וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט ביז בֵּית־אֵל. האָט אֶלישָע געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דיך פֿאַרלאָזן!

און זיי האָבן אַראָפּגענידערט קיין בֵּית־אֵל.

[3] זיינען אַרויסגעגאַנגען די יונגע נביאים וואָס אין בֵּית־אֵל צו אֶלישָען, און האָבן צו אים געזאָגט: ווייסטו אַז היינט נעמט גאָט אַוועק דיין האַר פֿון דיין קאָפּ? האָט ער געזאָגט: יאָ, איך ווייס; שווייגט.

[4] האָט אֵלִיָהוּ צו אים געזאָגט: אֶלישָע, בלייב דאָ, איך בעט דיך, וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט קיין יריחו. האָט ער געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דיך פֿאַרלאָזן.

און זיי זיינען געקומען קיין יריחו.

[5] האָבן גענענט די יונגע נביאים וואָס אין יריחו צו אֶלישָען, און האָבן צו אים געזאָגט: ווייסטו אַז היינט נעמט גאָט אַוועק דיין האַר פֿון דיין קאָפּ? האָט ער געזאָגט: יאָ, איך ווייס; שווייגט.

[6] האָט אֵלִיָהוּ צו אים געזאָגט: בלייב דאָ, איך בעט דיך, וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט ביזן יַרדֵן. האָט ער געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דיך פֿאַרלאָזן!

און זיי זיינען ביידע געגאַנגען.

[7] זיינען פֿופֿציק מאַן פֿון די יונגע נביאים געגאַנגען, און האָבן זיך געשטעלט אַקעגנאיבער פֿון דער ווייטן; און זיי ביידע זיינען געשטאַנען ביים יַרדֵן. [8] האָט אֵלִיָהוּ גענומען זיין מאַנטל, און צונויפֿגעוויקלט, און געשלאָגן דאָס וואַסער, און עס האָט זיך צעטיילט אַהין און אַהער, און זיי זיינען ביידע אַריבערגעגאַנגען אין טריקעניש. [9] און עס איז געווען, ווי זיי זיינען אַריבערגעגאַנגען, אַזוי האָט אֵלִיָהוּ געזאָגט צו אֶלישָען: בעט וואָס איך זאָל דיר טאָן, איידער איך וועל אַוועקגענומען ווערן פֿון דיר. האָט אֶלישָע געזאָגט: זאָל, איך בעט דיך, אַ צווייעדיקער טייל פֿון דיין גייסט זיין אויף מיר. [10] האָט ער געזאָגט: האָסט אַ שווערע זאַך געבעטן. אויב דו וועסט מיך זען ווען איך ווער אַוועקגענומען פֿון דיר, וועט דיר אַזוי געשען, אויב אָבער ניט, וועט עס ניט געשען.

[11] און עס איז געווען, ווי זיי גייען אַזוי, גייען און רעדן, ערשט אַ פֿייערדיקער רייטוואָגן מיט פֿייערדיקע פֿערד, און זיי האָבן פֿאַנאַנדערגעשיידט צווישן זיי ביידן, און אֵלִיָהוּ איז אַרויף מיט אַ שטורעמווינט אין הימל. [12] און ווי אֶלישָע האָט עס געזען, אַזוי האָט ער געשריען: פֿאָטער מיינער, פֿאָטער מיינער, רייטוואָגן און רייטער פֿון ישׂראל!

און ער האָט אים מער ניט געזען. האָט ער אָנגענומען זיינע קליידער, און האָט זיי צעריסן אויף צוויי שטיקער. [13] און ער האָט אויפֿגעהויבן אֵלִיָהוס מאַנטל וואָס איז אַראָפּגעפֿאַלן פֿון אים, און האָט זיך אומגעקערט און זיך געשטעלט ביים ברעג יַרדֵן. [14] און ער האָט גענומען אֵלִיָהוס מאַנטל וואָס איז אַראָפּגעפֿאַלן פֿון אים, און האָט געשלאָגן

דאָס וואַסער, און האָט געזאָגט: ווו איז יהוה דער גאָט פון אֵלִיָהון? און אַז ער אויך האָט געשלאָגן דאָס וואַסער, האָט דאָס וואַסער זיך צעטיילט אַהין און אַהער, און אֶלישָע איז אַריבערגעגאַנגען.

[15] און די יונגע נביאים וואָס פון יריחו האָבן אים געזען פון אַקעגנאיבער, און זיי האָבן געזאָגט: דער גייסט פון אֵלִיָהון רוט אויף אֶלישָען. און זיי זיינען אים געקומען אַנטקעגן, און האָבן זיך געבוקט פאַר אים צו דער ערד. [16] און זיי האָבן צו אים געזאָגט: אָט, איך בעט דיך, זיינען צווישן דיינע קנעכט פופציק מאַן, העלדישע יונגען; זאָלן זיי גיין, איך בעט דיך, און זוכן דיין האַר; טאָמער האָט אים דער גייסט פון גאָט פאַרטראָגן און אים פאַרוואָרפן אויף איינעם פון די בערג, אָדער אין איינעם פון די טאָלן. האָט ער געזאָגט: איר זאָלט ניט שיקן. [17] זיינען זיי צוגעשטאַנען צו אים ביז ער האָט זיך געשעמט, און ער האָט געזאָגט: שיקט. און זיי האָבן געשיקט פופציק מאַן, און זיי האָבן געזוכט דריי טעג, און האָבן אים ניט געפונען. [18] האָבן זיי זיך אומגעקערט צו אים, ווי ער איז געזעסן אין יריחו; און ער האָט צו זיי געזאָגט: האָב איך אייך ניט געזאָגט: איר זאָלט ניט גיין?

[19] און די מענטשן פון דער שטאָט האָבן געזאָגט צו אֶלישָען: זע נאָר, דער אָרט פון דער שטאָט איז אַ גוטער, אַזוי ווי אונדזער האַר זעט, אָבער דאָס וואַסער איז שלעכט, און דאָס לאַנד פאַרוואַרפט. [20] האָט ער געזאָגט: ברענגט מיר אַ נייע שיסל, און טוט אַריין אַהין זאַלץ. האָבן זיי עס אים געבראַכט. [21] און ער איז אַרויסגעגאַנגען צו דעם אַרויסגאַנג פונעם וואַסער, און האָט אַהין אַריינגעוואָרפן זאַלץ, און געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב געזונט געמאַכט דאָסדאָזיקע וואַסער; מער זאָל פון דאָרטן ניט זיין קיין טויט און קיין פאַרוואַרפערין. [22] און דאָס וואַסער איז געזונט געוואָרן ביז אויף היינטיקן טאָג, אַזוי ווי דאָס וואָרט וואָס אֶלישָע האָט גערעדט.

[23] און ער איז אַרויפגעגאַנגען פון דאָרטן קיין בֵּית־אֵל. און ווי ער גייט אַרויף מיטן וועג, אַזוי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון שטאָט קליינע יינגלעך, און האָבן געשפּעט פון אים, און האָבן צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, פּליכקאָפּ! גיי אַרויף, פּליכקאָפּ! [24] האָט ער זיך אומגעקערט הינטער זיך, און האָט זיי דערזען, און ער האָט זיי געשאָלטן אין נאָמען פון גאָט. זיינען אַרויסגעקומען צוויי בערינטעס פון וואַלד, און האָבן צעריסן פון זיי צוויי און פערציק קינדער.

[25] און ער איז אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן צום באַרג כַּרמֶל, און פון דאָרטן האָט ער זיך אומגעקערט קיין שומרון.

ג [1] און יהוֹרָם דער זון פון אַחְאָבן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון אין אַכצנטן יאָר פון יהוֹשָפָט דעם מלך פון יהודה; און ער האָט געקיניגט צוועלף יאָר.

[2] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, נאָר ניט אַזוי ווי זיין פאָטער און ווי זיין מוטער;

אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר־נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם
וַיֹּאמַר אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֵלִיָּהוּ אַף־הוּא ׀ וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם
טו וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע׃ וַיִּרְאֻהוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים
אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל־אֱלִישָׁע
טז וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אָרְצָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־
נָא יֵשׁ־אֶת־עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל יֵלְכוּ־נָא
וִיבַקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד
יז הֶהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַגֵּיאָוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלָחוּ׃ וַיִּפְצְרוּ־
בוֹ עַד־בֹּשׁ וַיֹּאמֶר שְׁלָחוּ וַיִּשְׁלְחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיְבַקְשׁוּ
יח שְׁלֹשָׁה יָמִים וְלֹא מְצָאֻהוּ׃ וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלוֹא־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ׃
יט וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא מוֹשַׁב הָעִיר טוֹב
כ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי רֹאֶה וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכָּלֶת׃ וַיֹּאמֶר
כא קְחוּ־לִי צְלֹחִית חֲדָשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו׃ וַיֵּצֵא
אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֶךְ־שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה
רִפִּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת וּמְשַׁכָּלֶת׃
כב וַיֵּרָפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּדְבַר אֱלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֵּר׃
כג וַיַּעַל מִשָּׁם בֵּית־אֵל וְהוּא ׀ עֹלֶה בַדֶּרֶךְ וּנְעָרִים
קְטַנִּים יָצְאוּ מִן־הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ־בוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה
כד קֵרֵחַ עֲלֵה קֵרֵחַ׃ וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם
יְהוָה וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן־הַיַּעַר וַתְּבַקַּעְנָה מֵהֶם
כה אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וּמִשָּׁם
שָׁב שֹׁמְרוֹן׃

ג

א וִיהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים־
ב עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְאָבִיו

ב, טז׳ הגאיות קרי   כא׳ כצ״ל בחידק   כב׳ חסר א

וּכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת־מַצְּבַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו׃ רַק ג
בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל דָּבֵק
לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וּמֵישַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב הָיָה נֹקֵד ד
וְהֵשִׁיב לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֵאָה־אֶלֶף כָּרִים וּמֵאָה אֶלֶף
אֵילִים צָמֶר׃ וַיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב בְּמֶלֶךְ ה
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד ו
אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה ז
לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל־מוֹאָב
לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה כָּמוֹנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי
כְּסוּסֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר ח
אֱדוֹם׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ־יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם ט
וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה וְלַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲהָהּ כִּי־קָרָא י
יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם בְּיַד־מוֹאָב׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרְשָׁה אֶת־יְהוָה יא
מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע
בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יָצַק מַיִם עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יב
יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבַר־יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט
וּמֶלֶךְ אֱדוֹם׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה־לִּי יג
וָלָךְ לֵךְ אֶל־נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי אִמֶּךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אַל כִּי־קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת
אוֹתָם בְּיַד מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר יד
עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא
אִם־אַבִּיט אֵלֶיךָ וְאִם־אֶרְאֶךָּ׃ וְעַתָּה קְחוּ־לִי מְנַגֵּן וְהָיָה טו
כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה טז
עָשֹׂה הַנַּחַל הַזֶּה גֵּבִים ׀ גֵּבִים׃ כִּי־כֹה ׀ אָמַר יְהוָה לֹא־ יז
תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ גֶשֶׁם וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מָיִם

ג׳ מלא ו׳ ז׳ בס״א מלרע

וואָרום ער האָט אָפּגעטאָן דעם זיילשטיין פון בַּעַל וואָס זיין פאָטער האָט געמאַכט. 3 אָבער ער איז געווען באַהעפט אָן די זינד פון יָרָבְעָם דעם זון פון נְבָט, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט דערפון.

4 און מֵישַע דער מלך פון מואָב האָט געהאַלטן שאָף, און ער פלעגט צאָלן דעם מלך פון ישראל די וואָל פון הונדערט טויזנט לעמער און הונדערט טויזנט ווידערס. 5 און עס איז געווען, ווי אַחְאָב איז געשטאָרבן, אַזוי האָט דער מלך פון מואָב ווידערשפּעניקט אָן דעם מלך פון ישראל. 6 איז דער מלך יהוֹרָם אַרויסגעגאַנגען אין יענעם טאָג פון שומרון, און האָט איבערגעציילט גאַנץ ישראל. 7 און ער איז געגאַנגען און האָט געשיקט צו יהוֹשָפָט דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: דער מלך פון מואָב האָט ווידערשפּעניקט אָן מיר; וועסטו גיין מיט מיר אַקעגן מואָב אויף מלחמה? האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויפגיין; אַזוי ווי דו אַזוי איך, אַזוי ווי דיין פאָלק אַזוי מיין פאָלק, אַזוי ווי דיינע פערד אַזוי מיינע פערד. 8 האָט ער געפרעגט: מיט וואָסער וועג זאָלן מיר אַרויפגיין? האָט ער געזאָגט: מיטן וועג פון דעם מדבר פון אֱדום.

9 איז געגאַנגען דער מלך פון ישראל, און דער מלך פון יהודה, און דער מלך פון אֱדום, און זיי האָבן זיך אַרומגעדרייט זיבן טעג וועגס, און עס איז ניט געווען קיין וואַסער פאַרן חיל, און פאַר די בהמות וואָס הינטער זיי. 10 האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט: וויי! וואָרום גאָט האָט צונויפגערופן דידאָזיקע דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואָב. 11 האָט יהוֹשָפָט געזאָגט: איז דאָ ניטאָ אַ נביא פון גאָט, אַז מיר זאָלן פרעגן דורך אים ביי גאָט? האָט זיך אָפּגערופן איינער פון די קנעכט פון דעם מלך פון ישראל, און האָט געזאָגט: דאָ איז דאָ אֱלִישָע דער זון פון שָפָטן, וואָס האָט געגאָסן וואַסער אויף די הענט פון אֵלִיָהון. 12 האָט יהוֹשָפָט געזאָגט: ביי אים איז דאָ דאָס וואָרט פון גאָט. און דער מלך פון ישראל און יהוֹשָפָט און דער מלך פון אֱדום האָבן אַראָפּגענידערט צו אים. 13 האָט אֱלִישָע געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: וואָס קער איך זיך אָן מיט דיר? גיי צו די נביאים פון דיין פאָטער, און צו די נביאים פון דיין מוטער. האָט דער מלך פון ישראל צו אים געזאָגט: ניטע! וואָרום גאָט האָט צונויפגערופן דידאָזיקע דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואָב. 14 האָט אֱלִישָע געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבָאות וואָס איך שטיי פאַר אים, אַז ווען איך שוין ניט דעם פנים פון יהוֹשָפָט דעם מלך פון יהודה, אויב איך וואָלט געקוקט אויף דיר, און אויב איך וואָלט דיך אָנגעזען! 15 און אַצונד, ברענגט מיר אַ שפּילער.

און עס איז געווען, ווי דער שפּילער האָט געשפּילט, אַזוי איז אויף אים געווען די האַנט פון גאָט. 16 און ער האָט געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מאַכט דעמדאָזיקן טאָל גריבער אויף גריבער. 17 וואָרום אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איר וועט ניט זען קיין ווינט, און ניט זען קיין רעגן, און דערדאָזיקער טאָל וועט אָנגעפילט ווערן מיט וואַסער, און

איר וועט טרינקען, איר און אײַערע פי און אײַערע בהמות. [18] און דאָס איז נאָך ווינציק אין די אויגן פון גאָט; ער וועט אויך געבן מואָב אין אײַער האַנט. [19] און איר וועט שלאָגן יעטוועדער באַפעסטיקטע שטאָט, און יעטוועדער אויסדערווײלטע שטאָט; און יעטוועדער גוטן בוים וועט איר אײַנוואַרפן, און יעטוועדער קוואַל וואַסער וועט איר פאַרשטאָפן, און יעטוועדער גוט שטיק פעלד וועט איר פאַרדאַרבן מיט שטיינער.

[20] און עס איז געווען אין דער פרי, ווען מע ברענגט אויף דעם קרבן, ערשט וואַסער קומט אַרויס פון דעם וועג פון אֶדום, און דאָס לאַנד איז פול געוואָרן מיטן וואַסער.

[21] און גאַנץ מואָב האָבן געהערט אַז די מלכים זײַנען אַרויפגעקומען מלחמה צו האַלטן אויף זיי, און זיי האָבן זיך אײַנגעזאַמלט, פון איטלעכן וואָס גורט אָן אַן אָנגורט און העכער; און זיי האָבן זיך געשטעלט בײַם געמאַרק. [22] און ווי זיי האָבן זיך געפעדערט אין דער פרי, אַזוי האָט די זון געשײַנט אויפן וואַסער, און די מואָבים האָבן געזען פון ווײַטן דאָס וואַסער רויט אַזוי ווי בלוט. [23] האָבן זיי געזאָגט: בלוט איז דאָס; צעקריגן האָבן זיך צעקריגט די מלכים, און זיי האָבן געשלאָגן איינער דעם אַנדערן. און אַצונד, צום רויב, מואָב!

[24] און זיי זײַנען געקומען אין לאַגער פון ישׂראל, און די ישׂראל זײַנען אויפגעשטאַנען און האָבן געשלאָגן מואָב ביז זיי זײַנען אַנטלאָפן פאַר זיי. און זיי האָבן דאָרטן געשלאָגן און געשלאָגן מואָב. [25] און די שטעט האָבן זיי צעשטערט, און ווו נאָר אַ גוט שטיק פעלד, האָבן זיי איטלעכער געוואָרפן אַ שטיין און האָבן עס אָנגעפילט, און יעטוועדער קוואַל וואַסער האָבן זיי פאַרשטאָפט. און יעטוועדער גוטן בוים האָבן זיי אײַנגעוואָרפן, ביז זיי האָבן בלויז איבערגעלאָזן אירע מויערשטיינער אין קיר־חֲרֶשֶׂת; און די שלײַדערער האָבן זי אַרומגערינגלט, און האָבן זי צעשלאָגן.

[26] און דער מלך פון מואָב האָט געזען אַז די מלחמה איז שטאַרקער פון אים, און ער האָט גענומען מיט זיך זיבן הונדערט מאַן וואָס ציען אַ שווערד, כּדי דורכצוברעכן צו דעם מלך פון אֶדום, אָבער זיי האָבן ניט געקענט. [27] האָט ער גענומען זײַן זון דעם בכור וואָס האָט געזאָלט קיניגן נאָך אים, און האָט אים אויפגעבראַכט פאַר אַ בראַנדאָפּפער אויף דער מויער. און עס איז געוואָרן אַ גרויסער צאָרן אויף ישׂראל; און זיי האָבן אַוועקגעצויגן פון אים, און האָבן זיך אומגעקערט אין לאַנד.

ד [1] און איינע אַ פרוי פון די ווײַבער פון די יונגע נביאים האָט געשריען צו אֶלישָען, אַזוי צו זאָגן: דײַן קנעכט, מײַן מאַן, איז טויט; און דו ווייסט אַז דײַן קנעכט איז געווען גאָטספאָרכטיק; און דער בַעל־חוב איז געקומען נעמען צו זיך מײַנע צוויי קינדער פאַר קנעכט. [2] האָט אֶלישָע צו איר געזאָגט: וואָס זאָל איך דיר טאָן? זאָג מיר וואָס האָסטו אין הויז? האָט זי געזאָגט: דײַן דינסט האָט גאָרנישט אין הויז, נאָר בלויז אַ קריגל אייל. [3] האָט ער געזאָגט: גיי באָרג דיר

יח וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם׃ וְנָקַל זֹאת בְּעֵינֵי
יט יְהוָה וְנָתַן אֶת־מוֹאָב בְּיֶדְכֶם׃ וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר מִבְצָר
וְכָל־עִיר מִבְחוֹר וְכָל־עֵץ טוֹב תַּפִּילוּ וְכָל־מַעְיְנֵי־מַיִם
כ תִּסְתֹּמוּ וְכֹל הַחֶלְקָה הַטּוֹבָה תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים׃ וַיְהִי
בַבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה־מַיִם בָּאִים מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם
כא וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־הַמָּיִם׃ וְכָל־מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי־עָלוּ
הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּצָּעֲקוּ מִכֹּל חֹגֵר חֲגֹרָה וָמָעְלָה
כב וַיַּעַמְדוּ עַל־הַגְּבוּל׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה עַל־
כג הַמָּיִם וַיִּרְאוּ מוֹאָב מִנֶּגֶד אֶת־הַמַּיִם אֲדֻמִּים כַּדָּם׃ וַיֹּאמְרוּ
דָּם זֶה הָחֳרֵב נֶחֶרְבוּ הַמְּלָכִים וַיַּכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְעַתָּה
כד לַשָּׁלָל מוֹאָב׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיָּקֻמוּ יִשְׂרָאֵל
וַיַּכּוּ אֶת־מוֹאָב וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵיהֶם וַיַּכּוּ־בָהּ וְהַכּוֹת אֶת־מוֹאָב׃
כה וְהֶעָרִים יַהֲרֹסוּ וְכָל־חֶלְקָה טוֹבָה יַשְׁלִיכוּ אִישׁ־אַבְנוֹ
וּמִלְאוּהָ וְכָל־מַעְיַן־מַיִם יִסְתֹּמוּ וְכָל־עֵץ־טוֹב יַפִּילוּ עַד־
הִשְׁאִיר אֲבָנֶיהָ בַּקִּיר חֲרָשֶׂת וַיָּסֹבּוּ הַקַּלָּעִים וַיַּכּוּהָ׃
כו וַיַּרְא מֶלֶךְ מוֹאָב כִּי־חָזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה וַיִּקַּח אוֹתוֹ
שְׁבַע־מֵאוֹת אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב לְהַבְקִיעַ אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם
כז וְלֹא יָכֹלוּ׃ וַיִּקַּח אֶת־בְּנוֹ הַבְּכוֹר אֲשֶׁר־יִמְלֹךְ תַּחְתָּיו
וַיַּעֲלֵהוּ עֹלָה עַל־הַחֹמָה וַיְהִי קֶצֶף־גָּדוֹל עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ
מֵעָלָיו וַיָּשֻׁבוּ לָאָרֶץ׃

ד

א וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעֲקָה אֶל־אֱלִישָׁע
לֵאמֹר עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עַבְדְּךָ הָיָה יָרֵא
אֶת־יְהוָה וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת אֶת־שְׁנֵי יְלָדַי לוֹ לַעֲבָדִים׃
ב וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה־יֶּשׁ־
לָכִי בַּבָּיִת וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹל בַּבַּיִת כִּי אִם־אָסוּךְ
ג שָׁמֶן׃ וַיֹּאמֶר לְכִי שַׁאֲלִי־לָךְ כֵּלִים מִן־הַחוּץ מֵאֵת כָּל־

ג, כד׳ ויכו ק׳ סבירין בם ד, א׳ הפטרת וירא ב׳ לך קרי

שְׁכֵנָיִכְי כֵּלִים רֵקִים אַל־תַּמְעִיטִי׃ וּבָאת וְסָגַרְתְּ הַדֶּלֶת ד
בַּעֲדֵךְ וּבְעַד־בָּנַיִךְ וְיָצַקְתְּ עַל כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא
תַּסִּיעִי׃ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַתִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ וּבְעַד בָּנֶיהָ ה
הֵם מַגִּשִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מֹצָקֶת׃ וַיְהִי ׀ כִּמְלֹאת הַכֵּלִים ו
וַתֹּאמֶר אֶל־בְּנָהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כֶּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין
עוֹד כֶּלִי וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן׃ וַתָּבֹא וַתַּגֵּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים ז
וַיֹּאמֶר לְכִי מִכְרִי אֶת־הַשֶּׁמֶן וְשַׁלְּמִי אֶת־נִשְׁיֵכִי וְאַתְּ
בָּנַיִכִי תִּחְיִי בַּנּוֹתָר׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע ח
אֶל־שׁוּנֵם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֶק־בּוֹ לֶאֱכָל־לָחֶם וַיְהִי
מִדֵּי עָבְרוֹ יָסֻר שָׁמָּה לֶאֱכָל־לָחֶם׃ וַתֹּאמֶר אֶל־אִישָׁהּ ט
הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ
תָּמִיד׃ נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִיַּת־קִיר קְטַנָּה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה י
וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יָסוּר שָׁמָּה׃
וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסַר אֶל־הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שָׁמָּה׃ יא
וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא לַשּׁוּנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא־ יב
לָהּ וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֱמָר־נָא אֵלֶיהָ הִנֵּה יג
חָרַדְתְּ ׀ אֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מֶה לַעֲשׂוֹת לָךְ
הֲיֵשׁ לְדַבֶּר־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שַׂר הַצָּבָא וַתֹּאמֶר
בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יֹשָׁבֶת׃ וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר יד
גֵּיחֲזִי אֲבָל בֵּן אֵין־לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן׃ וַיֹּאמֶר קְרָא־לָהּ טו
וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפָּתַח׃ וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת טז
חַיָּה אַתְּ חֹבֶקֶת בֵּן וַתֹּאמֶר אַל־אֲדֹנִי אִישׁ הָאֱלֹהִים
אַל־תְּכַזֵּב בְּשִׁפְחָתֶךָ׃ וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לַמּוֹעֵד יז
הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע׃ וַיִּגְדַּל הַיָּלֶד יח
וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־אָבִיו אֶל־הַקֹּצְרִים׃ וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו יט
רֹאשִׁי ׀ רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל־הַנַּעַר שָׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ׃ וַיִּשָּׂאֵהוּ כ
וַיְבִיאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל־בִּרְכֶּיהָ עַד־הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת׃

ג׳ שכנך ק   ה׳ מוצקת קרי   ז׳ נשיך ק   ובניך ק   טז׳ את ק

כלים פון דערויסן, פון אַלע דיינע שכנים, ליידיקע כלים; זאָלסט ניט קאַרגן. 4 און זאָלסט אַריינגיין און פאַרשליסן די טיר הינטער דיר און הינטער דיינע זין, און זאָלסט אָנגיסן אין אַלע די־דאָזיקע כלים; און די פולע זאָלסטו אַוועקרוקן.

5 איז זי אַוועקגעגאַנגען פון אים, און זי האָט פאַרשלאָסן די טיר הינטער זיך און הינטער אירע זין: זיי האָבן איר דערלאַנגט, און זי האָט אָנגעגאָסן. 6 און עס איז געווען, ווי די כלים זיינען געוואָרן פול, אַזוי האָט זי געזאָגט צו איר זון: דערלאַנג מיר נאָך אַ כלי. האָט ער צו איר געזאָגט: ניטאָ מער קיין כלי. און דאָס אייל האָט זיך אָפּגעשטעלט.

7 איז זי געקומען, און האָט דערציילט דעם געטלעכן מאַן, און ער האָט געזאָגט: גיי פאַרקויף דאָס אייל, און באַצאָל דיין חוב, און דו מיט דיינע זין וועסט לעבן אויף דעם רעשט.

8 און עס איז געווען איין טאָג, איז אֱלישע אַריבערגעגאַנגען קיין שונם, און דאָרטן איז געווען אַ רייכע פרוי, האָט זי אים פאַרהאַלטן צו עסן ברויט. און עס איז געווען, אַז ווען נאָר ער איז דורכגעגאַנגען, פלעגט ער פאַרקערן אַהין צו עסן ברויט. 9 האָט זי געזאָגט צו איר מאַן: זע, איך בעט דיך, איך ווייס אַז דאָס איז אַ הייליקער מאַן פון גאָט וואָס גייט דורך ביי אונדז תמיד. 10 לאָמיר מאַכן, איך בעט דיך, אַ קליין געמויערט אויבערשטיבל, און לאָמיר דאָרטן אַוועקשטעלן פאַר אים אַ בעט, און אַ טיש און אַ שטול, און אַ לאָמפּ, און עס וועט זיין, ווי ער קומט צו אונדז, אַזוי וועט ער איינקערן אַהין.

11 און עס איז געווען איין טאָג, איז ער אַהין געקומען, און ער האָט איינגעקערט אין דער אויבערשטוב, און האָט זיך דאָרטן געלייגט. 12 און ער האָט געזאָגט צו זיין יונג גֵיחזי: רוף די־דאָזיקע שונמית. האָט ער זי גערופן, און זי האָט זיך געשטעלט פאַר אים.

13 האָט ער צו אים געזאָגט: זאָג אַקאָרשט צו איר: זע, דו האָסט געזאָרגט פון אונדזערטוועגן די־דאָזיקע גאַנצע זאָרג; וואָס איז דאָ צו טאָן פאַר דיר? איז דאָ צו רעדן פאַר דיר צום מלך אָדער צום האַר פון חיל? האָט זי געזאָגט: צווישן מיין שטאַם זיץ איך.

14 האָט ער געזאָגט: וואָס איז פאָרט דאָ צו טאָן פאַר איר? האָט גֵיחזי געזאָגט: פאָרוואָר, זי האָט ניט קיין קינד, און איר מאַן איז אַלט. 15 האָט ער געזאָגט: רוף זי, און ער האָט זי גערופן, און זי האָט זיך געשטעלט אין טיר. 16 האָט ער געזאָגט: אין דער צייט, אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, וועסטו האַלדזן אַ זון. האָט זי געזאָגט: ניין, מיין האַר געטלעכער מאַן! זאָלסט ניט נאַרן דיין דינסט.

17 און די פרוי איז טראָגעדיק געוואָרן, און זי האָט געבאָרן אַ זון אין דער צייט, אין אַ יאָר אַרום, אַזוי ווי אֱלישע האָט צו איר גערעדט.

18 און דאָס קינד איז אויפגעוואַקסן; און עס איז געווען איין טאָג, איז ער אַרויסגעגאַנגען צו זיין פאָטער ביי די שניטערס. 19 און ער האָט געזאָגט צו זיין פאָטער: מיין קאָפּ, מיין קאָפּ! האָט ער געזאָגט צום יונג: טראָג אים אַוועק צו זיין מוטער. 20 האָט ער אים אַוועקגעטראָגן און אים געבראַכט צו זיין מוטער. און ער איז געזעסן אויף אירע קני ביז האַלבן טאָג, און איז געשטאָרבן.

21 איז זי אַרויפֿגעגאַנגען, און האָט אים אַוועקגעלייגט אויפֿן בעט פֿון דעם געטלעכן מאַן, און זי האָט אים פֿאַרשלאָסן, און איז אַרויסגעגאַנגען. 22 און זי האָט גערופֿן צו איר מאַן און האָט געזאָגט: שיק מיר, איך בעט דיך, איינעם פֿון די יונגען מיט איינער פֿון די אייזעלינס, און איך וועל אַריבערלויפֿן צום געטלעכן מאַן, און וועל זיך אומקערן. 23 האָט ער צו איר געזאָגט: פֿאַרוואָס גייסטו צו אים היינט, ניט ראָש־חודש און ניט שבת? האָט זי געזאָגט: עס איז פֿריד.

24 און זי האָט אָנגעזאָטלט די אייזעלין, און האָט געזאָגט צו איר יונג: טרייב און גיי; זאָלסט מיך ניט אויפֿהאַלטן אין רייטן, סיידן איך האָב דיר געהייסן.

25 און זי איז געגאַנגען און געקומען צום געטלעכן מאַן אויפֿן באַרג כּרמל. און עס איז געווען, ווי דער געטלעכער מאַן האָט זי דערזען פֿון ווייטן, אַזוי האָט ער געזאָגט צו זיין יונג גיחזין: אָט איז יענע שונמית. 26 אַצונד לויף אַקעגן איר אַנטקעגן, און זאָג צו איר: איז פֿריד צו דיר? איז פֿריד צו דיין מאַן? איז פֿריד צום קינד? האָט זי געזאָגט: פֿריד.

27 און זי איז געקומען צום געטלעכן מאַן אויפֿן באַרג, און זי האָט זיך אָנגענומען אָן זיינע פֿיס; האָט גיחזי גענענט זי אַוועקצושטויסן, אָבער דער געטלעכער מאַן האָט געזאָגט: לאָז זי אָפּ, וואָרום איר זעל איז פֿאַרביטערט, און גאָט האָט פֿאַרהוילן פֿון מיר, און האָט מיר ניט דערציילט. 28 האָט זי געזאָגט: האָב איך דען געבעטן אַ זון ביי מיין האַר? האָב איך ניט געזאָגט: זאָלסט מיך ניט גענאַרן?

29 האָט ער געזאָגט צו גיחזין: גורט אָן דיינע לענדן, און נעם מיין שטעקן אין דיין האַנט, און גיי; אַז דו וועסט אָנטרעפֿן עמיצן, זאָלסטו אים ניט באַגריסן, און אַז עמיצער וועט דיך באַגריסן, זאָלסטו אים ניט ענטפֿערן; און זאָלסט אַרויפֿטאָן מיין שטעקן אויפֿן ייִנגלס פּנים.

30 האָט געזאָגט די מוטער פֿון ייִנגל: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דיך אָפּלאָזן! איז ער אויפֿגעשטאַנען און איז געגאַנגען נאָך איר.

31 און גיחזי איז אַוועקגעגאַנגען זיי פֿאַרויס, און האָט אַרויפֿגעטאָן דעם שטעקן אויפֿן ייִנגלס פּנים, אָבער קיין קול און קיין הערונג. האָט ער זיך אומגעקערט אים אַנטקעגן, און האָט אים דערציילט, אַזוי צו זאָגן: דער ייִנגל האָט זיך ניט אויפֿגעכאַפּט.

32 און אֱלִישָׁע איז געקומען אין הויז, ערשט דער ייִנגל איז טויט, אַוועקגעלייגט אויף זיין בעט. 33 איז ער אַריינגעגאַנגען און האָט פֿאַרשלאָסן די טיר הינטער זיי צווייען, און ער האָט מתפּלל געווען צו גאָט. 34 און ער איז אַרויף און האָט זיך געלייגט איבערן קינד, און האָט אַרויפֿגעטאָן זיין מויל אויף זיין מויל, און זיינע אויגן אויף זיינע אויגן, און זיינע הענט אויף זיינע הענט, און ער האָט זיך אויסגעצויגן אויף אים, ביז דער לייב פֿון ייִנגל איז געוואָרן וואַרעם. 35 און ער האָט זיך אומגעקערט, און איז אומגעגאַנגען אין הויז איין מאָל אַהין און איין מאָל אַהער; און ער איז אַרויף און האָט זיך אויסגעצויגן אויף אים; און דער ייִנגל האָט גענאָסן ביז זיבן מאָל, און דער ייִנגל האָט אויפֿגעמאַכט זיינע אויגן.

36 האָט ער גערופֿן גיחזין, און האָט געזאָגט: רוף דיזאָזיקע שונמית. האָט ער זי גערופֿן, און זי איז אַריינגעקומען צו אים; האָט ער געזאָגט: נעם דיין זון.

כא וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ
כב וַתֵּצֵא: וַתִּקְרָא אֶל־אִישָׁהּ וַתֹּאמֶר שִׁלְחָה נָא לִי אֶחָד
מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֹנוֹת וְאָרוּצָה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים
כג וְאָשׁוּבָה: וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אַתְּי הֹלֶכֶתְי אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־
כד חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם: וַתַּחֲבֹשׁ הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר
אֶל־נַעֲרָהּ נְהַג וָלֵךְ אַל־תַּעֲצָר־לִי לִרְכֹּב כִּי אִם־אָמַרְתִּי
כה לָךְ: וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל
וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי
כו נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוּנַמִּית הַלָּז: עַתָּה רוּץ־נָא לִקְרָאתָהּ וֶאֱמָר־
לָהּ הֲשָׁלוֹם לָךְ הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיָּלֶד וַתֹּאמֶר
כז שָׁלוֹם: וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הָהָר וַתַּחֲזֵק בְּרַגְלָיו
וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהָדְפָהּ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפֵּה־לָהּ
כִּי־נַפְשָׁהּ מָרָה־לָהּ וַיהוָה הֶעְלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי:
כח וַתֹּאמֶר הֲשָׁאַלְתִּי בֵן מֵאֵת אֲדֹנִי הֲלֹא אָמַרְתִּי לֹא תַשְׁלֶה
כט אֹתִי: וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי בְיָדְךָ
וָלֵךְ כִּי־תִמְצָא אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְכִי־יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא
ל תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל־פְּנֵי הַנָּעַר: וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר
לא חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ: וְגֵחֲזִי
עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּשְׁעֶנֶת עַל־פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין
קוֹל וְאֵין קָשֶׁב וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר לֹא הֵקִיץ
לב הַנָּעַר: וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבָּיְתָה וְהִנֵּה הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב
לג עַל־מִטָּתוֹ: וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל
לד אֶל־יְהוָה: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו
וְעֵינָיו עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיָּחָם בְּשַׂר
לה הַיָּלֶד: וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיַּעַל
וַיִּגְהַר עָלָיו וַיְזוֹרֵר הַנַּעַר עַד־שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר
לו אֶת־עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֶל־גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשֻּׁנַמִּית

כג׳ את קרי   הלכת ק   עי׳ כל ספרים   לד׳ כפו קרי   לו׳ ס״א לשונמית

הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶהָ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בְנֵךְ׃ וַתָּבֹא לז
וַתִּפֹּל עַל־רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא׃
וֶאֱלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה וְהָרָעָב בָּאָרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים לח
ישְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ שְׁפֹת הַסִּיר הַגְּדוֹלָה וּבַשֵּׁל
נָזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים׃ וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל־הַשָּׂדֶה לְלַקֵּט אֹרֹת לט
וַיִּמְצָא גֶּפֶן שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַּקֻּעֹת שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ
וַיָּבֹא וַיְפַלַּח אֶל־סִיר הַנָּזִיד כִּי־לֹא יָדָעוּ׃ וַיִּצְקוּ לַאֲנָשִׁים מ
לֶאֱכוֹל וַיְהִי כְּאָכְלָם מֵהַנָּזִיד וְהֵמָּה צָעָקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת
בַּסִּיר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכְלוּ לֶאֱכֹל׃ וַיֹּאמֶר וּקְחוּ־ מא
קֶמַח וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעָם וְיֹאכֵלוּ וְלֹא
הָיָה דָּבָר רָע בַּסִּיר׃ וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שָׁלִשָׁה מב
וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים־לֶחֶם שְׂעֹרִים
וְכַרְמֶל בְּצִקְלֹנוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ׃ וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ מג
מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אָכֹל וְהוֹתֵר׃ וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִרוּ מד
כִּדְבַר יְהוָה׃

ה

וְנַעֲמָן שַׂר־צְבָא מֶלֶךְ־אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי אֲדֹנָיו א
וּנְשֻׂא פָנִים כִּי־בוֹ נָתַן־יְהוָה תְּשׁוּעָה לַאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה
גִּבּוֹר חַיִל מְצֹרָע׃ וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ ב
יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטַנָּה וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת נַעֲמָן׃ וַתֹּאמֶר ג
אֶל־גְּבִרְתָּהּ אַחֲלֵי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז
יֶאֱסֹף אֹתוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃ וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לַאדֹנָיו לֵאמֹר כָּזֹאת ד
וְכָזֹאת דִּבְּרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־ ה
אֲרָם לֶךְ־בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח
בְּיָדוֹ עֶשֶׂר כִּכְּרֵי־כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת
בְּגָדִים׃ וַיָּבֵא הַסֵּפֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבוֹא ו

ד, לז׳ ע״ב לאשכנזים   לט׳ סבירין ממנה   מ׳ קמץ ברביעי   מב׳ הפטרת תזריע

37 איז זי צוגעקומען, און איז געפאַלן צו זיינע פיס, און האָט זיך געבוקט צו דער ערד. און זי האָט גענומען איר זון, און איז אַרויסגעגאַנגען.

38 און אֶלישָע האָט זיך אומגעקערט קיין גִלגָל; און אַ הונגער איז געווען אין לאַנד; און די יונגע נביאים זיינען געזעסן פאַר אים; האָט ער געזאָגט צו זיין יונג: שטעל צו דעם גרויסן טאָפּ, און קאָך אָפּ אַ געקעכטס פאַר די יונגע נביאים. 39 איז איינער אַרויסגעגאַנגען אין פעלד קלייבן קרייטעכער, און ער האָט געפונען אַ פעלדביימל און האָט אָנגעקליבן דערפון ווילדע אוגערקעס אַ פול קלייד זיינס. און ער איז געקומען און האָט עס אַריינגעשניטן אין טאָפּ געקעכטס; ווייל זיי האָבן עס ניט געקענט. 40 האָט מען אַריינגעגאָסן די מענטשן צום עסן; און עס איז געווען, ווי זיי האָבן געגעסן פון דעם געקעכטס, אַזוי האָבן זיי אויסגעשריִען און געזאָגט: טויט איז אין טאָפּ, געטלעכער מאַן. און זיי האָבן ניט געקענט עסן. 41 האָט ער געזאָגט: טאָ ברענגט מעל. און ער האָט אַריינגעשאָטן אין טאָפּ, און האָט געזאָגט: גיס אַריין פאַר די מענטשן, און זאָלן זיי עסן. און קיין שום בייז איז אין טאָפּ ניט געווען.

42 און אַ מאַן איז געקומען פון בַעַל־שָלִשָה, און האָט געבראַכט דעם געטלעכן מאַן ברויט פון ערשטער תבואה, צוואַנציק גערשטענע ברויטן, און פרישע זאַנגען אין זיין זאַק. האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זיי עסן. 43 האָט זיין משרת געזאָגט: ווי קען איך דאָס דערלאַנגען פאַר הונדערט מאַן? האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זיי עסן. וואָרום אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זיי וועלן עסן און נאָך איבערלאָזן. 44 און ער האָט דערלאַנגט פאַר זיי, און זיי האָבן געגעסן און נאָך איבערגעלאָזן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.

ה 1 און נַעֲמָן דער חיל־פירער פון דעם מלך פון אֲרָם איז געווען אַ גרויסער מאַן ביי זיין האַר, און אָנגעזען, וואָרום דורך אים האָט גאָט געגעבן אַ גרויסע ישועה צו אֲרָם. און דער מאַן איז געווען אַ העלדישער גיבור, אָבער אַ מצורע.

2 און די אֲרַמים זיינען אַרויסגעגאַנגען אין באַנדעס, און האָבן געפאַנגען פון לאַנד ישראל אַ קליין מיידל; און זי האָט באַדינט נַעֲמָנס ווייב. 3 האָט זי געזאָגט צו איר האַרינטע: הלוואַי איז מיין האַר ביי דעם נביא וואָס אין שוֹמרוֹן; ער וואָלט אים דענסמאָל אויסגעהיילט פון זיין צרעת.

4 איז ער געקומען און האָט דערציילט זיין האַר, אַזוי צו זאָגן: אַזוי און אַזוי האָט גערעדט די מיידל וואָס פון לאַנד ישראל. 5 האָט דער מלך פון אֲרָם געזאָגט: קום גיי, און איך וועל שיקן אַ בריוו צו דעם מלך פון ישראל.

איז ער געגאַנגען, און ער האָט גענומען מיט זיך צען צענטנער זילבער, און זעקס טויזנט גאָלדשטיק, און צען גאַנג קליידער. 6 און ער האָט געבראַכט דעם בריוו צו דעם מלך פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: און אַצונד, ווי

דערדאָזיקער בריוו קומט צו דיר, אָט האָב איך דיר גע־
שיקט מיין קנעכט נַעֲמָנען, זאָלסטו אים אויסהיילן פון
זיין צרעת.

7 און עס איז געווען, ווי דער מלך פון ישׂראל האָט
איבערגעלייענט דעם בריוו, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע
קליידער, און האָט געזאָגט: בין איך דען אַ גאָט צו טייטן
און צו מאַכן לעבעדיק, אַז דערדאָזיקער שיקט צו מיר,
צו היילן אַ מענטשן פון זיין צרעת? יאָ, מערקט נאָר, איך
בעט אייך, און זעט, אַז אַן אויסרייד זוכט ער אַקעגן מיר.

8 און עס איז געווען, ווי אֱלִישָׁע דער געטלעכער
מאַן האָט געהערט אַז דער מלך פון ישׂראל האָט צעריסן
זיינע קליידער, האָט ער געשיקט צום מלך, אַזוי צו זאָגן:
פאַרוואָס האָסטו צעריסן דיינע קליידער? זאָל ער
אַקאָרשט קומען צו מיר, און ער וועט וויסן אַז עס איז דאָ
אַ נביא אין ישׂראל.

9 איז נַעֲמָן געקומען מיט זיינע פערד און מיט זיינע
רייטוועגן, און האָט זיך געשטעלט פאַר דעם איינגאַנג פון
אֱלִישָׁעס הויז.

10 האָט אֱלִישָׁע געשיקט צו אים אַ שליח, אַזוי צו זאָגן:
גיי, און זאָלסט זיך באָדן זיבן מאָל אין יַרדן, און דיין לייב
וועט זיך אומקערן צו דיר, און וועסט ווערן ריין.

11 האָט נַעֲמָן געצערנט, און ער איז אַוועקגעגאַנגען,
און האָט געזאָגט: זע, איך האָב געמיינט, אַרויסגיין וועט
ער אַרויסגיין צו מיר, און וועט זיך אַוועקשטעלן, און וועט
רופן צו דעם נאָמען פון יהוה זיין גאָט, און פאָכן מיט זיין
האַנט אויף דעם אָרט, און אַוועקנעמען די צרעת.
12 זיינען ניט אֲמָנָה און פַּרְפַּר, די טייכן פון דַמֶּשֶׂק בעסער פון אַלע וואַסערן פון ישׂראל? קען איך זיך ניט באָדן אין זיי,
און ווערן ריין? און ער האָט זיך אומגעקערט און איז אַוועקגעגאַנגען מיט גרימצאָרן.

13 האָבן זיינע קנעכט גענענט, און האָבן גערעדט צו אים און געזאָגט: מיין פאָטער, אַז דער נביא וואָלט דיר גע־
הייסן אַ גרויסע זאַך, וואָלסטו דען ניט געטאָן? היינט ווי אַז ער זאָגט דיר נאָר: באָד זיך, און ווער ריין?

14 האָט ער אַראָפּגענידערט און זיך געטובלט אין יַרדן זיבן מאָל, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון דעם געטלעכן מאַן, און
זיין לייב האָט זיך אומגעקערט אַזוי ווי דער לייב פון אַ קליין יינגל, און ער איז געוואָרן ריין.

15 האָט ער זיך אומגעקערט צום געטלעכן מאַן, ער מיט זיין גאַנצער מחנה, און ער איז געקומען און האָט זיך גע־
שטעלט פאַר אים, און האָט געזאָגט: אָט אַצונד ווייס איך אַז ניטאָ קיין גאָט אויף דער גאַנצער ערד נאָר בלויז אין ישׂראל.
און אַצונד, נעם אָן, איך בעט דיך, אַ מתנה פון דיין קנעכט. 16 האָט ער געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה וואָס איך
שטיי פאַר אים, אויב איך וועל נעמען! און ער איז צוגעשטאַנען צו אים צו נעמען, אָבער ער האָט ניט געוואָלט.
17 האָט נַעֲמָן געזאָגט: אויב דאָס ניט, זאָל, איך בעט דיך, געגעבן ווערן דיין קנעכט ערד, די משׂא פון צוויי מויל־
אייזלען; וואָרום דיין קנעכט וועט מער ניט מאַכן בראַנדאָפּפער אָדער שלאַכטאָפּפער צו אַנדערע געטער נאָר בלויז
צו יהוה. 18 פאַר דערדאָזיקער זאַך זאָל יהוה פאַרגעבן דיין קנעכט: ווען מיין האַר קומט אין הויז פון רמון זיך
דאַרטן צו בוקן, און ער איז אָנגעלענט אויף מיין האַנט, און איך וועל זיך בוקן אין הויז פון רמון, ווען איך מוז זיך בוקן

הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת־נַעֲמָן עַבְדִּי
ז וַאֲסַפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃ וַיְהִי כִּקְרֹא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַסֵּפֶר
וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אָנִי לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת
כִּי־זֶה שֹׁלֵחַ אֵלַי לֶאֱסֹף אִישׁ מִצָּרַעְתּוֹ כִּי אַךְ־דְּעוּ־נָא
ח וּרְאוּ כִּי־מִתְאַנֶּה הוּא לִי׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ ׀ אֱלִישָׁע אִישׁ־
הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל־
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יָבֹא־נָא אֵלַי וְיֵדַע כִּי
ט יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסָו וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד
י פֶּתַח־הַבַּיִת לֶאֱלִישָׁע׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר
הָלוֹךְ וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע־פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן וְיָשֹׁב בְּשָׂרְךָ לְךָ וּטְהָר׃
יא וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלַךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי ׀ יֵצֵא יָצוֹא
וְעָמַד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם
יב וְאָסַף הַמְּצֹרָע׃ הֲלֹא טוֹב אֲבָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק
מִכֹּל מֵימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא־אֶרְחַץ בָּהֶם וְטָהָרְתִּי וַיִּפֶן
יג וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה׃ וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי
דָּבָר גָּדוֹל הַנָּבִיא דִּבֶּר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי־אָמַר
יד אֵלֶיךָ רְחַץ וּטְהָר׃ וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים
כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן וַיִּטְהָר׃
טו וַיָּשָׁב אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד
לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל־הָאָרֶץ
טז כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר
חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקָּח וַיִּפְצַר־בּוֹ לָקַחַת
יז וַיְמָאֵן׃ וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וָלֹא יֻתַּן־נָא לְעַבְדְּךָ מַשָּׂא צֶמֶד־
פְּרָדִים אֲדָמָה כִּי לוֹא־יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֹלָה וָזֶבַח
יח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים כִּי אִם־לַיהוָה׃ לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח
יְהוָה לְעַבְדֶּךָ בְּבוֹא אֲדֹנִי בֵית־רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה
וְהוּא ׀ נִשְׁעָן עַל־יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי בֵּית רִמֹּן בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתִי

ט׳ בסוסיו ק   יב׳ אמנה ק

בֵּית רִמֹּן יִסְלַח־נָא יְהוָה לְעַבְדְּךָ בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר יט
לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ כִּבְרַת אָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי כ
נַעַר אֱלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים הִנֵּה ׀ חָשַׂךְ אֲדֹנִי אֶת נַעֲמָן
הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֵת אֲשֶׁר־הֵבִיא חַי־יְהוָה כִּי־
אִם־רַצְתִּי אַחֲרָיו וְלָקַחְתִּי מֵאִתּוֹ מְאוּמָה׃ וַיִּרְדֹּף גֵּיחֲזִי כא
אַחֲרֵי נַעֲמָן וַיִּרְאֶה נַעֲמָן רָץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה
לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר ׀ שָׁלוֹם אֲדֹנִי שְׁלָחַנִי כב
לֵאמֹר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי־נְעָרִים מֵהַר אֶפְרַיִם
מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנָה־נָּא לָהֶם כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת
בְּגָדִים׃ וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֵל קַח כִּכָּרָיִם וַיִּפְרָץ־בּוֹ וַיָּצַר כג
כִּכְּרַיִם כֶּסֶף בִּשְׁנֵי חֲרִטִים וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל־
שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו׃ וַיָּבֹא אֶל־הָעֹפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם כד
וַיִּפְקֹד בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיֵּלֵכוּ׃ וְהוּא־בָא וַיַּעֲמֹד כה
אֶל־אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע מֵאַן גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר לֹא־הָלַךְ
עַבְדְּךָ אָנֶה וָאָנָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא־לִבִּי הָלַךְ כַּאֲשֶׁר כו
הָפַךְ־אִישׁ מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ לִקְרָאתֶךָ הַעֵת לָקַחַת אֶת־
הַכֶּסֶף וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וּכְרָמִים וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים
וּשְׁפָחוֹת׃ וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק־בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא כז
מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג׃

ו

וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר א
אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה־נָּא עַד־הַיַּרְדֵּן ב
וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה אֶחָת וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שָׁם מָקוֹם
לָשֶׁבֶת שָׁם וַיֹּאמֶר לֵכוּ׃ וַיֹּאמֶר הָאֶחָד הוֹאֶל נָא וְלֵךְ ג
אֶת־עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלֵךְ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה ד
וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים׃ וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת־הַבַּרְזֶל ה
נָפַל אֶל־הַמָּיִם וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל׃

ה, יח׳ כתיב ולא ק׳   יט׳ עד כאן   כ׳ כי״א מכמה   כה׳ מאין ק׳

אין הויז פון רמון, זאָל יהוה פאַרגעבן דיין קנעכט אין דערדאָזיקער זאַך. [19] האָט ער צו אים געזאָגט: גיי בשלום. און ער איז אַוועקגעגאַנגען פון אים אַ שטרעק לאַנד.

[20] און גֵיחזי, דער יונג פון אֱלִישָע דעם געטלעכן מאַן, האָט געזאָגט: אָט האָט מיין האַר אָפּגעזאָגט דעם־דאָזיקן נַעֲמָן דעם אַרַמי, אָנצונעמען פון זיין האַנט דאָס וואָס ער האָט געבראַכט. אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז איך מוז אים נאָכלויפן, און נעמען פון אים עפּעס!

[21] און גֵיחזי האָט נאָכגעיאָגט נַעֲמָנען; און ווי נַעֲמָן האָט געזען עמיצן לויפן נאָך אים, אַזוי איז ער אַראָפּגע־שפּרונגען פון רייטוואָגן אים אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: איז פריד? [22] האָט ער געזאָגט: פריד. מיין האַר האָט מיך געשיקט אַזוי צו זאָגן: אָט אַקאָרשט אַצונד זיינען גע־קומען צו מיר צוויי יונגעלייט פון דעם געבערג פון אפרים, פון די יונגע נביאים. גיב פאַר זיי, איך בעט דיך, אַ צענטנער זילבער און צוויי גאַנג קליידער. [23] האָט נַעֲמָן געזאָגט: באַוויליק, נעם צוויי צענטנער. און ער איז צוגע־שטאַנען צו אים, און האָט אַיינגעבונדן צוויי צענטנער זילבער אין צוויי זעקלעך, און צוויי גאַנג קליידער, און געגעבן צו צוויי פון זיינע יונגען, און זיי האָבן עס געטראָגן אים פאַרויס. [24] און ווי ער איז געקומען צום בערגל, אַזוי האָט ער עס צוגענומען פון זייער האַנט, און באַהאַלטן אין הויז; און ער האָט אַוועקגעשיקט די מענטשן, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען.

[25] און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר זיין האַר. האָט אֱלִישָע צו אים געזאָגט: פון וואַנען, גֵיחזי? האָט ער געזאָגט: דיין קנעכט איז אין ערגעץ ניט געגאַנגען. [26] האָט ער צו אים געזאָגט: איז ניט מיין האַרץ מיטגע־גאַנגען ווען אַ מאַן האָט זיך אומגעדרייט פון זיין רייטוואָגן דיר אַנטקעגן? איז דאָס אַ צייט צו נעמען זילבער, און נעמען קליידער, אָדער איילבערטגערטנער און וויינגערטנער, אָדער שאָף און רינדער, אָדער קנעכט און דינסטן? [27] דרום זאָל נַעֲמָנס צרעת זיך באַהעפטן אָן דיר און אָן דיין זאָמען אויף אייביק.

און ער איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַר אים מצורע [ווייס] ווי שניי.

ו [1] און די יונגע נביאים האָבן געזאָגט צו אֱלִישָען: זע נאָר, דער אָרט וווּ מיר זיצן פאַר דיר איז צו ענג פאַר אונדז. [2] לאָמיר גיין ביזן יַרדן, און לאָמיר נעמען פון דאָרטן איטלעכער פון אונדז איין קלאָץ, און לאָמיר אונדז דאָרטן מאַכן אַן אָרט צו וווינען דאָרטן. האָט ער געזאָגט: גייט. [3] האָט איינער געזאָגט: באַוויליק, איך בעט דיך, און גיי מיט דיינע קנעכט. האָט ער געזאָגט: איך וועל גיין.

[4] איז ער געגאַנגען מיט זיי, און זיי זיינען געקומען צום יַרדן, און זיי האָבן אָפּגעהאַקט די ביימער. [5] און עס איז געווען, ווי איינער וואַרפט אום אַ קלאָץ, אַזוי איז דער אַייזן אַריינגעפאַלן אין וואַסער, און ער האָט אויסגעשריען און

ו וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת־הַמָּקוֹם
ז וַיִּקְצָב־עֵץ וַיַּשְׁלֶךְ־שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר הָרֶם לָךְ
ח וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּוָּעַץ אֶל־עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי תַּחֲנֹתִי׃
ט וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר
י מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־שָׁם אֲרָם נְחִתִּים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ אִישׁ־הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֹה
יא וְנִשְׁמַר שָׁם לֹא־אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסָּעֵר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם
עַל־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא
יב תַּגִּידוּ לִי מִי מִשֶּׁלָּנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אַחַד
מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אֲשֶׁר
בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר
יג בַּחֲדַר מִשְׁכָּבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לְכוּ וּרְאוּ אֵיכֹה הוּא וְאֶשְׁלַח
יד וְאֶקָּחֵהוּ וַיֻּגַּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְדֹתָן׃ וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה סוּסִים
טו וְרֶכֶב וְחַיִל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ לַיְלָה וַיַּקִּפוּ עַל־הָעִיר׃ וַיַּשְׁכֵּם
מְשָׁרֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חַיִל סוֹבֵב אֶת־
הָעִיר וְסוּס וָרָכֶב וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה
טז נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר
יז אוֹתָם׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע וַיֹּאמַר יְהוָה פְּקַח־נָא אֶת־עֵינָיו
וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵי הַנַּעַר וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר מָלֵא
יח סוּסִים וְרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבֹת אֱלִישָׁע׃ וַיֵּרְדוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל
אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר הַךְ־נָא אֶת־הַגּוֹי־הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים
יט וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר אֱלִישָׁע׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע
לֹא־זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם
כ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁוּן וַיֹּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה׃ וַיְהִי
כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְהוָה פְּקַח אֶת־עֵינֵי־אֵלֶּה
וְיִרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃

י׳ והזהירו קרי

געזאָגט: ווי, מיין האַר, וואָרום ער איז אַ געליענער.
6 האָט דער געטלעכער מאַן געזאָגט: וווּ איז ער אַריינגע־
פאַלן? האָט ער אים געוויזן דעם אָרט, און ער האָט אָפּגע־
שניטן אַ העלצל, און האָט עס אַהין אַריינגעוואָרפן, און
דער אַייזן איז אַרויפגעשווומען. 7 און ער האָט געזאָגט:
הייב דיר אים אַרויס; האָט ער אויסגעשטרעקט זיין האַנט,
און האָט אים אַרויסגענומען.
8 און דער מלך פון אַרם האָט געהאַלטן מלחמה אויף
ישראל, און ער האָט אָפּגערעדט מיט זיינע קנעכט, אַזוי
צו זאָגן: אין יענעם און יענעם אָרט וועט זיין מיין לאַגערונג.
9 האָט דער געטלעכער מאַן געשיקט צו דעם מלך
פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: היט זיך פאַרבייצוגיין דעם־
דאָזיקן אָרט, וואָרום אַהין לאָזן זיך אַראָפּ די אַרמים.
10 און דער מלך פון ישראל האָט געשיקט צו דעם אָרט
וואָס דער געטלעכער מאַן האָט אים געזאָגט און אים גע־
וואָרנט; און ער האָט זיך דאָרטן אויסגעהיט ניט איין מאָל
און ניט צוויי מאָל.
11 איז אויפגערודערט געוואָרן דאָס האַרץ פון דעם
מלך פון אַרם איבער דערדאָזיקער זאַך, און ער האָט
גערופן זיינע קנעכט, און האָט צו זיי געזאָגט: קענט איר
מיר ניט זאָגן, ווער פון אונדזערע איז מיט דעם מלך פון
ישראל? 12 האָט איינער פון זיינע קנעכט געזאָגט: ניין,
מיין האַר מלך; נייערט אֶלישָע דער נביא וואָס אין ישראל
דערציילט דעם מלך פון ישראל די רייד וואָס דו רעדסט
אין דיין שלאָפקאַמער. 13 האָט ער געזאָגט: גייט און זעט
ווו ער איז, און איך וועל שיקן און וועל אים נעמען.
איז אים אָנגעזאָגט געוואָרן, אַזוי צו זאָגן: ער איז אין דותָן. 14 און ער האָט געשיקט אַהין פערד און רייטוועגן
און אַ גרויסן חיל, און זיי זיינען געקומען ביי נאַכט, און האָבן אַרומגערינגלט די שטאָט. 15 און דער משרת פון דעם געט־
לעכן מאַן האָט זיך געפעדערט אויפצושטיין, און ער איז אַרויסגעגאַנגען, ערשט אַ חיל רינגלט אַרום די שטאָט, מיט
פערד און רייטוועגן. האָט זיין יונג צו אים געזאָגט: ווי, מיין האַר, וואָס זאָלן מיר טאָן? 16 האָט ער געזאָגט: זאָלסט
ניט מורא האָבן; וואָרום די וואָס מיט אונדז זיינען מער ווי די וואָס מיט זיי.
17 און אֶלישָע האָט מתפלל געווען און האָט געזאָגט: גאָט, עפן, איך בעט דיך, זיינע אויגן, און זאָל ער זען. האָט
גאָט געעפנט די אויגן פון דעם יונג, און ער האָט געזען, ערשט דער באַרג איז פול מיט פערד און רייטוועגן פייערדיקע
רונד אַרום אֶלישָען.
18 און ווי זיי האָבן אַראָפּגענידערט צו אים, אַזוי האָט אֶלישָע מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געזאָגט: שלאָג, איך
בעט דיך, דאָסדאָזיקע פאָלק מיט בלינדקייט. האָט ער זיי געשלאָגן מיט בלינדקייט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון אֶלישָען.
19 און אֶלישָע האָט צו זיי געזאָגט: ניט דאָס איז דער וועג, און ניט דאָס איז די שטאָט. גייט מיר נאָך, און איך וועל אייך
פירן צו דעם מאַן וואָס איר זוכט. און ער האָט זיי אַוועקגעפירט קיין שומרון.
20 און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געקומען קיין שומרון, אַזוי האָט אֶלישָע געזאָגט: גאָט, עפן די אויגן פון
די־דאָזיקע, זיי זאָלן זען. האָט גאָט געעפנט זייערע אויגן, און זיי האָבן געזען, ערשט זיי זיינען אין מיטן שומרון.

כא וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם הַאַכֶּה
כב אַכֶּה אָבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ
וּבְקַשְׁתְּךָ אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם וְיֹאכְלוּ
כג וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃ וַיִּכְרֶה לָהֶם כֵּרָה גְדוֹלָה
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד
כד גְּדוּדֵי אֲרָם לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן
וַיִּקְבֹּץ בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־כָּל־מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־
כה שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד
הֱיוֹת רֹאשׁ־חֲמוֹר בִּשְׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב חִרְייוֹנִים
כו בַּחֲמִשָּׁה כָסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וְאִשָּׁה
כז צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל־
כח יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן־הַגֹּרֶן אוֹ מִן־הַיָּקֶב׃ וַיֹּאמֶר־
לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תְּנִי
כט אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת־בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃ וַנְּבַשֵּׁל
אֶת־בְּנִי וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ
ל וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבִּא אֶת־בְּנָהּ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי
הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וַיַּרְא
לא הָעָם וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל־בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשֶׂה־
לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם־יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט
לב עָלָיו הַיּוֹם׃ וֶאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ
וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטֶרֶם יָבֹא הַמַּלְאָךְ אֵלָיו וְהוּא ׀
אָמַר אֶל־הַזְּקֵנִים הַרְּאִיתֶם כִּי־שָׁלַח בֶּן־הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה
לְהָסִיר אֶת־רֹאשִׁי רְאוּ ׀ כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ הַדֶּלֶת
לג וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי אֲדֹנָיו אַחֲרָיו׃ עוֹדֶנּוּ
מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־זֹאת
הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מָה־אוֹחִיל לַיהוָה עוֹד׃

כה׳ דביונים ק   לב׳ הרי דגושה

21 און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו אֱלִישָׁען, ווען ער האָט זיי געזען: זאָל איך דערשלאָגן? זאָל איך דערשלאָגן, מיין פאָטער? 22 האָט ער געזאָגט: זאָלסט ניט דערשלאָגן. צי די וואָס דו האָסט געפאַנגען מיט דיין שווערד און מיט דיין בויגן דערשלאָגסט דו דאָס? שטעל פאַר זיי ברויט און וואַסער, און זאָלן זיי עסן און טרינקען, און גיין צו זייער האַר.

23 האָט ער זיי געמאַכט אַ גרויסן מאָלצייט, און זיי האָבן געגעסן און געטרונקען, און ער האָט זיי אַוועקגעשיקט, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען צו זייער האַר.

און די באַנדעס פון אַרָם זיינען מער ווידער ניט געקומען אין לאַנד פון ישראל.

24 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט בֶּן־הֲדַד דער מלך פון אַרָם איינגעזאַמלט זיין גאַנצן חיל, און ער איז אַרויפגעגאַנגען און האָט געלעגערט אויף שומרון. 25 און עס איז געוואָרן אַ גרויסער הונגער אין שומרון, בעת־אָט זיי האָבן געלעגערט אויף איר, ביז אַ קאָפּ פון אַן אייזל איז געווען אַכציק זילבערשטיק, און אַ פערטל קַב טויבנ־מיסט פינף זילבערשטיק. 26 און עס איז געווען, ווי דער מלך פון ישראל איז פאַרביגעגאַנגען אויף דער מויער, האָט אַ פרוי געשריען צו אים, אַזוי צו זאָגן: העלף, מיין האַר מלך. 27 האָט ער געזאָגט: אַז גאָט העלפט דיר ניט, פון וואַנען זאָל איך דיר העלפן? פון שייער צי פון קעלטער? 28 און דער מלך האָט צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר? האָט זי געזאָגט: דידאָזיקע פרוי האָט צו מיר געזאָגט: גיב אַהער דיין זון, און מיר וועלן אים היינט אויפעסן, און מיין זון וועלן מיר אויפעסן מאָרגן. 29 האָבן מיר אָפּגעקאָכט מיין זון, און מיר האָבן אים אויפגעגעסן; און אַז איך האָב צו איר געזאָגט אויפן אַנדערן טאָג: גיב אַהער דיין זון, און מיר וועלן אים אויפעסן, האָט זי באַהאַלטן איר זון.

30 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פון דער פרוי, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, בעת ער איז פאַרביגעגאַנגען אויף דער מויער, און דאָס פאָלק האָט געזען, ערשט זאַק איז אויף זיין לייב פון אונטן. 31 און ער האָט געזאָגט: זאָל מיר גאָט טאָן אַזוי און נאָך מער, אויב דער קאָפּ פון אֱלִישָׁע דעם זון פון שָׁפָטן וועט בלייבן אויף אים היינט!

32 און אֱלִישָׁע איז געזעסן אין זיין הויז, און די עלטסטע זיינען געזעסן מיט אים. און [דער מלך] האָט געשיקט פון זיך אַ מאַן. אָבער איידער דער שליח איז אָנגעקומען צו אים, האָט ער געזאָגט צו די עלטסטע: איר זעט ווי דערדאָזיקער זון פון דעם רוצח שיקט אַראָפּצונעמען מיין קאָפּ? זעט, ווי דער שליח קומט, פאַרשליסט די טיר, און איר זאָלט זיך אָנשפּאַרן אָן דער טיר אַקעגן אים. פאַרוואָר, דער שאָרך פון זיין האַרס פיס איז הינטער אים.

33 ווי ער רעדט נאָך מיט זיי, ערשט דער שליח נידערט אַראָפּ צו אים. און [דער מלך] האָט געזאָגט: זע, דאָס־דאָזיקע בייז איז פון גאָט; וואָס קען איך נאָך האָפן פון גאָט?

ז

1 האָט אֱלִישָע געזאָגט: הערט דאָס וואָרט פון גאָט:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מאָרגן אין דער צייט, וועט
אַ סְאָה זעמלמעל זיין פאַר אַ שֶקֶל, און צוויי סְאָה גערשטן
פאַר אַ שֶקֶל, אין דעם טויער פון שוֹמרוֹן.
2 האָט דער הויפּטמאַן וואָס דער מלך איז געווען
אָנגעלענט אויף זיין האַנט, געענטפערט דעם געטלעכן
מאַן, און האָט געזאָגט: אַפילו גאָט זאָל מאַכן פענצטער
אין הימל, קען דען דיזאָזיקע זאַך געשען? האָט ער גע־
זאָגט: אָט וועסטו זען מיט דיינע אויגן, אָבער עסן דערפון
וועסטו ניט.

3 און פיר מענטשן מצוֹרָעִים זיינען געווען ביים איינ־
גאַנג פון טויער; האָבן זיי געזאָגט איינער צום אַנדערן:
וואָס זיצן מיר דאָ ביז מיר וועלן שטאַרבן? 4 זאָלן מיר
זאָגן: מיר וועלן אַריינגיין אין שטאָט, איז דער הונגער אין
שטאָט, און מיר וועלן דאָרטן שטאַרבן; און אויב מיר
וועלן דאָ זיצן, וועלן מיר אויך שטאַרבן. דרום קומט
אַצונד און לאָמיר צופאַלן צו דעם לאַגער פון אֲרָם; אויב
זיי וועלן אונדז לאָזן לעבן, וועלן מיר לעבן, און אויב זיי
וועלן אונדז טייטן, וועלן מיר שטאַרבן.

5 זיינען זיי אויפגעשטאַנען אין אָוונט צו גיין צו דעם
לאַגער פון אֲרָם, און זיי זיינען געקומען צום עק לאַגער
פון אֲרָם, ערשט דאָרטן איז קיין מענטש ניטאָ. 6 וואָרום
גאָט האָט געמאַכט הערן אין דעם לאַגער פון אֲרָם אַ
ליאַרעם פון רייטוועגן, און אַ ליאַרעם פון פערד, אַ ליאַרעם פון אַ גרויסן חיל, און זיי האָבן געזאָגט איינער צום
אַנדערן: זע, דער מלך פון ישׂראל האָט אָנגעדונגען אויף אונדז די מלכים פון די חִתִּים, און די מלכים פון מִצְרַיִם,
צו קומען אויף אונדז. 7 און זיי זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אַנטלאָפן אין אָוונט, און האָבן איבערגעלאָזט זייערע
געצעלטן, און זייערע פערד און זייערע אייזלען, דעם לאַגער אַזוי ווי ער איז, און זיינען אַנטלאָפן אום זייער לעבן.

8 און דיזאָזיקע מצוֹרָעִים זיינען געקומען צום עק לאַגער, און זיינען אַריינגעגאַנגען אין איין געצעלט, און האָבן גע־
געסן און געטרונקען, און אַרויסגעטראָגן פון דאָרטן זילבער און גאָלד, און בגדים, און זיי זיינען געגאַנגען און האָבן באַ־
האַלטן; און זיי זיינען צוריקגעקומען און זיינען אַריינגעגאַנגען אין אַן אַנדער געצעלט, און האָבן אַרויסגעטראָגן פון
דאָרטן, און זיינען געגאַנגען און האָבן באַהאַלטן. 9 און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: מיר טוען ניט רעכט;
הייַנטיקער טאָג איז אַ טאָג פון בשׂורה, און מיר שווייגן. אַז מיר וועלן וואַרטן ביזן ליכט פון פרימאָרגן, וועט אונדז
טרעפן אַ שטראָף. דרום קומט אַצונד, און לאָמיר אַריינגיין און דערציילן אין הויז פון מלך.

10 זיינען זיי געגאַנגען און האָבן גערופן צו די טויערלייט פון שטאָט, און זיי האָבן זיי דערציילט, אַזוי צו זאָגן: מיר
זיינען געקומען אין לאַגער פון אֲרָם, ערשט דאָרטן איז ניטאָ קיין מאַן און קיין קָול פון אַ מענטשן; נאָר די פערד זיינען
צוגעבונדן, און די אייזלען זיינען צוגעבונדן, און די געצעלטן אַזוי ווי זיי זיינען געווען.

א וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה כָּעֵת ׀
מָחָר סְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר
ב שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ נִשְׁעָן עַל־יָדוֹ אֶת־אִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר הִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם
הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנְּכָה רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם
ג לֹא תֹאכֵל׃ וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מְצֹרָעִים פֶּתַח
הַשָּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה
ד עַד־מָתְנוּ׃ אִם־אָמַרְנוּ נָבוֹא הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ
שָׁם וְאִם־יָשַׁבְנוּ פֹה וָמָתְנוּ וְעַתָּה לְכוּ וְנִפְּלָה אֶל־מַחֲנֵה
ה אֲרָם אִם־יְחַיֻּנוּ נִחְיֶה וְאִם־יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ׃ וַיָּקֻמוּ בַנֶּשֶׁף
לָבוֹא אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם וַיָּבֹאוּ עַד־קְצֵה מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה
ו אֵין־שָׁם אִישׁ׃ וַאדֹנָי הִשְׁמִיעַ ׀ אֶת־מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל
רֶכֶב קוֹל סוּס קוֹל חַיִל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
הִנֵּה שָׂכַר־עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי הַחִתִּים וְאֶת־
ז מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ׃ וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ בַנֶּשֶׁף וַיַּעַזְבוּ
אֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר
ח הִיא וַיָּנֻסוּ אֶל־נַפְשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד־
קְצֵה הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ
מִשָּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ
ט אֶל־אֹהֶל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־כֵן ׀ אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם־בְּשֹׂרָה
הוּא וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים וְחִכִּינוּ עַד־אוֹר הַבֹּקֶר וּמְצָאָנוּ
י עָוֹן וְעַתָּה לְכוּ וְנָבֹאָה וְנַגִּידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹאוּ
וַיִּקְרְאוּ אֶל־שֹׁעֵר הָעִיר וַיַּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־
מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין־שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם כִּי אִם־
הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאֹהָלִים כַּאֲשֶׁר הֵמָּה׃

ב׳ כא המלך ג׳ הפטרת מצורע

יא וַיִּקְרָא הַשֹּׁעֲרִים וַיַּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ
יב לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו אַגִּידָה־נָּא לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשׂוּ
לָנוּ אֲרָם יָדְעוּ כִּי־רְעֵבִים אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֶה
לְהֵחָבֵה בהַשָּׂדֶה לֵאמֹר כִּי־יֵצְאוּ מִן־הָעִיר וְנִתְפְּשֵׂם
יג חַיִּים וְאֶל־הָעִיר נָבֹא׃ וַיַּעַן אֶחָד מֵעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר וְיִקְחוּ־
נָא חֲמִשָּׁה מִן־הַסּוּסִים הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ־בָהּ
הִנָּם כְּכָל־הֶהָמוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ־בָהּ הִנָּם כְּכָל־
יד הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תָּמּוּ וְנִשְׁלְחָה וְנִרְאֶה׃ וַיִּקְחוּ שְׁנֵי
רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מַחֲנֵה־אֲרָם לֵאמֹר
טו לְכוּ וּרְאוּ׃ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם עַד־הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל־הַדֶּרֶךְ
מְלֵאָה בְגָדִים וְכֵלִים אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אֲרָם בְּהֶחְפְּזָם וַיָּשֻׁבוּ
טז הַמַּלְאָכִים וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ׃ וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבֹזּוּ אֵת מַחֲנֵה
אֲרָם וַיְהִי סְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל
יז כִּדְבַר יְהוָה׃ וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת־הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעָן
עַל־יָדוֹ עַל־הַשַּׁעַר וַיִּרְמְסֻהוּ הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת כַּאֲשֶׁר
יח דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּרֶדֶת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו׃ וַיְהִי
כְּדַבֵּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סָאתַיִם שְׂעֹרִים
בְּשֶׁקֶל וּסְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל יִהְיֶה כָּעֵת מָחָר בְּשַׁעַר
יט שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר וְהִנֵּה
יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה כַּדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
כ הִנְּךָ רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃ וַיְהִי־לוֹ כֵּן וַיִּרְמְסוּ
אֹתוֹ הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת׃ *

ח

א וֶאֱלִישָׁע דִּבֶּר אֶל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֶחֱיָה אֶת־בְּנָהּ לֵאמֹר
קוּמִי וּלְכִי אַתְּ וּבֵיתֵךְ וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי כִּי־קָרָא יְהוָה
ב לָרָעָב וְגַם־בָּא אֶל־הָאָרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַתָּקָם הָאִשָּׁה
וַתַּעַשׂ כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ וַתָּגָר

ז, יא׳ כ״א ויקרא   יב׳ ה׳ במקום א׳ בשדה ק׳   יג׳ המון ק׳   טו׳ בחפזם ק׳
כ׳ עד כאן ח, א׳ את ק׳

[11] האָבן די טויערלייט גערופֿן, און מע האָט אָנגעזאָגט אינעווייניק אין מלכס הויז. [12] איז דער מלך אויפֿגעשטאַנען אין דער נאַכט, און ער האָט געזאָגט צו זײַנע קנעכט: לאָמיר אײַך זאָגן וואָס די אַרַמים האָבן אונדז דאָ געטאָן: זיי ווייסן אַז מיר זײַנען הונגעריקע, דרום זײַנען זיי אַרויסגעגאַנגען פֿון לאַגער זיך צו באַהאַלטן אין פֿעלד, אַזוי צו זאָגן: ווי זיי וועלן אַרויסגיין פֿון שטאָט, אַזוי וועלן מיר זיי כאַפּן לעבעדיקערהייט, און מיר וועלן אַרײַנגיין אין שטאָט.

[13] האָט זיך אָנגערופֿן איינער פֿון זײַנע קנעכט און האָט געזאָגט: טאָ זאָל מען, איך בעט דיך, נעמען פֿינף פֿון די געבליבענע פֿערד וואָס זײַנען דאָ געבליבן—זיי זײַנען דאָך אַזוי ווי דער גאַנצער המון פֿון ישׂראל וואָס זײַנען דאָ געבליבן; זיי זײַנען דאָך אַזוי ווי דער גאַנצער המון פֿון ישׂראל וואָס גייען אויס—און לאָמיר שיקן און זען.

[14] האָבן זיי גענומען צוויי רײַטוועגן מיט פֿערד, און דער מלך האָט זיי געשיקט נאָך דעם חיל פֿון אַרָם, אַזוי צו זאָגן: גייט און זעט.

[15] זײַנען זיי געגאַנגען נאָך זיי ביזן יַרדן; ערשט דער גאַנצער וועג איז פֿול מיט בגדים און זאַכן וואָס די אַרַמים האָבן אַוועקגעוואָרפֿן אין זייער אײַלעניש. האָבן די שלוחים זיך אומגעקערט, און האָבן דערציילט דעם מלך.

[16] איז אַרויסגעגאַנגען דאָס גאַנצע פֿאָלק, און זיי האָבן אויסגערויבט דעם לאַגער פֿון אַרָם; און אַ סְאָה זעמלמעל איז געוואָרן פֿאַר אַ שֶׁקל, און צוויי סְאָה גערשטן פֿאַר אַ שֶׁקל, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט.

[17] און דער מלך האָט אויפֿגעזעצט דעם הויפּטמאַן וואָס ער איז געווען אָנגעלענט אויף זײַן האַנט, איבער דעם טויער. האָט אים דאָס פֿאָלק צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאָרבן. אַזוי ווי עס האָט גערעדט דער געטלעכער מאַן, וואָס ער האָט גערעדט ווען דער מלך האָט אַראָפּגענידערט צו אים. [18] וואָרום עס איז געווען, אַז דער געטלעכער מאַן האָט גערעדט צום מלך, אַזוי צו זאָגן: צוויי סְאָה גערשטן וועלן זײַן פֿאַר אַ שֶׁקל, און אַ סְאָה זעמלמעל פֿאַר אַ שֶׁקל, מאָרגן אין דער צײַט אין טויער פֿון שומרון, [19] האָט דער הויפּטמאַן זיך אָפּגערופֿן צום געטלעכן מאַן, און האָט געזאָגט: און אַפֿילו גאָט זאָל מאַכן פֿענצטער אין הימל, קען דען געשען אַזוי ווי די דאָזיקע זאַך? האָט ער געזאָגט: אָט וועסטו זען מיט דײַנע אויגן, אָבער עסן דערפֿון וועסטו ניט. [20] און אים איז אַזוי געשען און דאָס פֿאָלק האָט אים צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאָרבן.

ח [1] און אֶלישע האָט גערעדט צו דער פֿרוי וואָס ער האָט לעבעדיק געמאַכט איר זון, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף און גיי, דו און דײַן הויזגעזינט, און האַלט זיך אויף ווו דו וועסט זיך אויפֿהאַלטן, וואָרום גאָט האָט גערופֿן אַ הונגער, און ער קומט אויך איבערן לאַנד אויף זיבן יאָר.

[2] איז די פֿרוי אויפֿגעשטאַנען, און האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון דעם געטלעכן מאַן, און זי איז געגאַנגען מיט

איר הויזגעזינט, און האָט זיך אויפגעהאַלטן אין לאַנד פון
די פּלשתּים זיבן יאָר. 3 און עס איז געווען צום סוף פון די
זיבן יאָר, האָט די פרוי זיך אומגעקערט פון לאַנד פון די
פּלשתּים, און זי איז אַרויסגעגאַנגען שרייען צום מלך וועגן
איר הויז און וועגן איר פעלד. 4 און דער מלך האָט גראָד
גערעדט צו גֵיחֲזִי דעם יונג פון דעם געטלעכן מאַן, אַזוי
צו זאָגן: דערצייל מיר אַקאָרשט אַלע גרויסע זאַכן וואָס
אֱלִישָע האָט געטאָן. 5 און עס איז געווען, ווי ער דער־
ציילט אַזוי דעם מלך, אַז ער האָט לעבעדיק געמאַכט
דעם טויטן, ערשט די פרוי וואָס ער האָט לעבעדיק גע־
מאַכט איר זון, שרייט צום מלך וועגן איר הויז און וועגן
איר פעלד. האָט גֵיחֲזִי געזאָגט: מיין האַר מלך, דאָס איז
די פרוי, און דאָס איז איר זון וואָס אֱלִישָע האָט לעבעדיק
געמאַכט. 6 האָט דער מלך אויסגעפרעגט די פרוי, און
זי האָט אים דערציילט. און דער מלך האָט איר מיטגע־
געבן אַ הויפּדינער, אַזוי צו זאָגן: קער אום אַלץ וואָס
איז אירס, און אַלע איינקומענישן פון דעם פעלד, פון
דעם טאָג וואָס זי האָט פאַרלאָזן דאָס לאַנד און ביז
אַצונד.

7 און אֱלִישָע איז געקומען קיין דַמֶשֶׂק; און בֶּן־הֲדַד
דער מלך פון אֲרָם איז געווען קראַנק; איז אים דערציילט
געוואָרן, אַזוי צו זאָגן: דער געטלעכער מאַן איז געקומען
אַהער. 8 האָט דער מלך געזאָגט צו חֲזָאֵלן: נעם אין דיין
האַנט אַ מתּנה, און גיי אַנטקעגן דעם געטלעכן מאַן, און
זאָלסט פרעגן דורך אים בײַ גאָט, אַזוי צו זאָגן: וועל איך
גענעזן ווערן פון דער דאָזיקער קראַנקשאַפט?

ג בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים
וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לִצְעֹק אֶל־הַמֶּלֶךְ
ד אֶל־בֵּיתָהּ וְאֶל־שָׂדָהּ׃ וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל־גֵּחֲזִי
נַעַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר סַפְּרָה־נָּא לִי אֵת כָּל־הַגְּדֹלוֹת
ה אֲשֶׁר־עָשָׂה אֱלִישָׁע׃ וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר־
הֶחֱיָה אֶת־הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֶחֱיָה אֶת־בְּנָהּ
צֹעֶקֶת אֶל־הַמֶּלֶךְ עַל־בֵּיתָהּ וְעַל־שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי
ו הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה־בְּנָהּ אֲשֶׁר־הֶחֱיָה אֱלִישָׁע׃ וַיִּשְׁאַל
הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּתֶּן־לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד
לֵאמֹר הָשֵׁיב אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה
ז מִיּוֹם עָזְבָה אֶת־הָאָרֶץ וְעַד־עָתָּה׃ וַיָּבֹא אֱלִישָׁע
דַּמֶּשֶׂק וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם חֹלֶה וַיֻּגַּד־לוֹ לֵאמֹר בָּא אִישׁ
ח הָאֱלֹהִים עַד־הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ
מִנְחָה וְלֵךְ לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְדָרַשְׁתָּ אֶת־יְהוָה
ט מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרָאתוֹ
וַיִּקַּח מִנְחָה בְיָדוֹ וְכָל־טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא אַרְבָּעִים גָּמָל
וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם
י שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אֱלִישָׁע לֵךְ אֱמָר־לא חָיֹה תִחְיֶה וְהִרְאַנִי יְהוָה כִּי־מוֹת
יא יָמוּת׃ וַיַּעֲמֵד אֶת־פָּנָיו וַיָּשֶׂם עַד־בֹּשׁ וַיֵּבְךְּ אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
יב וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹכֶה וַיֹּאמֶר כִּי־יָדַעְתִּי אֵת
אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצְרֵיהֶם תְּשַׁלַּח
בָּאֵשׁ וּבַחֻרֵיהֶם בַּחֶרֶב תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ וְהָרֹתֵיהֶם
יג תְּבַקֵּעַ׃ וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה
הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הִרְאַנִי יְהוָה אֹתְךָ
יד מֶלֶךְ עַל־אֲרָם׃ וַיֵּלֶךְ ׀ מֵאֵת אֱלִישָׁע וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה־אָמַר לְךָ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר אָמַר לִי חָיֹה

ו׳ לא מסיק ה׳ י׳ ס קרי

9 איז חֲזָאֵל געגאַנגען אים אַנטקעגן; און ער האָט מיטגענומען אַ מתּנה אין זיין האַנט, און פון אַלדאָס גוטס פון דַמֶשֶׂק, אַ משׂא פון פערציק קעמלען, און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר אים, און האָט געזאָגט: דיין זון בֶּן־הֲדַד דער מלך פון אֲרָם האָט מיך געשיקט צו דיר, אַזוי צו זאָגן: וועל איך גענעזן ווערן פון דער דאָזיקער קראַנק־שאַפט? 10 האָט אֱלִישָע צו אים געזאָגט: גיי זאָג צו אים: גענעזן וועסטו גענעזן ווערן; אָבער גאָט האָט מיר באַוויזן אַז שטאַרבן וועט ער שטאַרבן.

11 און ער האָט אָנגעשטעלט זיין פּנים, און [אים] באַטראַכט ביז ער האָט זיך פאַרשעמט; און דער געטלעכער מאַן האָט געוויינט.

12 האָט חֲזָאֵל געזאָגט: פאַרוואָס וויינט מיין האַר? האָט ער געזאָגט: ווייל איך ווייס דאָס בייז וואָס דו וועסט אָנ־טאָן די קינדער פון ישׂראל. זייערע פעסטונגען וועסטו אַוועקלאָזן אין פייער, און זייערע יונגעלייט וועסטו הרגען מיטן שווערד, און זייערע קליינע קינדער וועסטו צעהאַקן, און זייערע טראָגעדיקע וועסטו אויפשפּאַלטן. 13 האָט חֲזָאֵל געזאָגט: אָבער ווער איז דיין קנעכט דער הונט, אַז ער זאָל טאָן די דאָזיקע גרויסע זאַך? האָט אֱלִישָע געזאָגט: גאָט האָט מיר געוויזן דיך ווי דעם מלך איבער אֲרָם.

14 איז ער אַוועקגעגאַנגען פון אֱלִישָען, און איז געקומען צו זיין האַר; האָט ער אים געפרעגט: וואָס האָט אֱלִישָע געזאָגט? האָט ער געזאָגט: ער האָט מיר געזאָגט, גענעזן וועסטו גענעזן ווערן.

תִּחְיֶה׃ וַיְהִי מִֽמָּחֳרָת וַיִּקַּח הַמַּכְבֵּר וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם טו
וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו וַיָּמֹת וַיִּמְלֹךְ חֲזָהאֵל תַּחְתָּיו׃
וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט טז
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־ יז
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה* שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ ׀ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית יח
אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה׃ וְלֹא־אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד יט
עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ לָתֵת לוֹ נִיר *וּלְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים׃
בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם כ
מֶלֶךְ׃ וַיַּעֲבֹר יוֹרָם צָעִירָה וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא כא
קָם לַיְלָה וַיַּכֶּה אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבֵיב* אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב
וַיָּנָס הָעָם לְאֹהָלָיו׃ וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד כב
הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי כג
יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר כד
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
בִּשְׁנַת שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כה
מָלַךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם כו
שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם
אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית כז
אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי חֲתַן
בֵּית־אַחְאָב הוּא׃ וַיֵּלֶךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־אַחְאָב לַמִּלְחָמָה כח
עִם־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ אֲרַמִּים אֶת־יוֹרָם׃
וַיָּשָׁב יוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר כט
יַכֻּהוּ אֲרַמִּים בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם

יז׳ שנים ק׳   יט׳ בס״א לבניו   כא׳ יהוד ה

15 און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט ער גענומען דאָס שטריקטוך און אײַנגעטונקט אין וואַסער, און פאַרשפּרייט אויף זיין פּנים, און ער איז געשטאָרבן. און חֲזָאֵל איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

16 און אין פינפטן יאָר פון יוֹרָם דעם זון פון אַחְאָבן, דעם מלך פון ישראל ווען יהוֹשָׁפָט איז געווען דער מלך פון יהודה, איז יהוֹרָם דער זון פון יהוֹשָׁפָט דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. 17 צוויי און דרייסיק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און אַכט יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָׁלַיִם. 18 און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישראל, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחְאָב האָט געטאָן; וואָרום ער האָט געהאַט אַחְאָבס טאָכטער פאַר אַ ווייב; און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט. 19 אָבער גאָט האָט ניט געוואָלט אומברענגען יהודה פון זיין קנעכט דודס וועגן, אַזוי ווי ער האָט אים צוגעזאָגט, צו געבן אים און זיינע קינדער אַ ליכט אַלע טעג.

20 אין זיינע טעג איז אֶדוֹם אָפּגעפאַלן פון אונטער דער האַנט פון יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער זיך אַ מלך. 21 איז יוֹרָם אַריבערגעגאַנגען קיין צָעִיר, און אַלע רייטוועגן מיט אים, און ער איז אויפגעשטאַנען ביי נאַכט, און האָט געשלאָגן די אַדוֹמים וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט, און די הויפּטלייט פון די רייטוועגן; און דאָס פאָלק איז אַנטלאָפן צו זיינע געצעלטן. 22 אָבער אֱדוֹם איז אָפּגעפאַלן פון אונטער דער האַנט פון יהודה ביז אויף היינטיקן טאָג. דענסמאָל אין דער אייגענער צייט איז אָפּגעפאַלן לִבְנָה.

23 און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹרָמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעניש פון די מלכים פון יהודה.

24 און יוֹרָם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודסשטאָט. און זיין זון אַחַזְיָהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

25 אין צוועלפטן יאָר פון יוֹרָם דעם זון פון אַחְאָבן, דעם מלך פון ישראל, איז געוואָרן מלך אַחַזְיָהוּ דער זון פון יהוֹרָם דעם מלך פון יהודה. 26 צוויי און צוואַנציק יאָר איז אַחַזְיָהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און איין יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עֲתַלְיָהוּ די טאָכטער פון עָמְרִי דעם מלך פון ישראל.

27 און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון אַחְאָבס הויז, און האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחְאָב, וואָרום ער איז געווען אַן איידים פון אַחְאָבס הויז.

28 און ער איז געגאַנגען מיט יוֹרָם דעם זון פון אַחְאָבן אויף מלחמה מיט חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם, אין רָמוֹת־גִלְעָד; און די אַרַמים האָבן פאַרוואונדט יוֹרָמען. 29 און דער מלך יוֹרָם האָט זיך אומגעקערט זיך צו היילן אין יִזְרְעֶאל פון די וואונדן וואָס די אַרַמים האָבן אים פאַרוואונדט אין רָמָה, ווען ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם.

וַאֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם
בֶּן־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי־חֹלֶה הוּא׃

ט

א וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ
חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה בְּיָדֶךָ וְלֵךְ רָמֹת גִּלְעָד׃
ב וּבָאתָ שָׁמָּה וּרְאֵה־שָׁם יֵהוּא בֶן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי
וּבָאתָ וַהֲקֵמֹתוֹ מִתּוֹךְ אֶחָיו וְהֵבֵאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בְּחָדֶר׃
ג וְלָקַחְתָּ פַךְ־הַשֶּׁמֶן וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר
יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנַסְתָּה
ד ה וְלֹא תְחַכֶּה׃ וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּבִיא רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיָּבֹא
וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחַיִל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר
ו יֵהוּא אֶל־מִי מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר׃ וַיָּקָם וַיָּבֹא
הַבַּיְתָה וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן אֶל־רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־עַם יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל׃
ז וְהִכִּיתָה אֶת־בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנִקַּמְתִּי דְּמֵי ׀ עֲבָדַי
ח הַנְּבִיאִים וּדְמֵי כָּל־עַבְדֵי יְהוָה מִיַּד אִיזָבֶל׃ וְאָבַד כָּל־
בֵּית אַחְאָב וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב
ט בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְנָתַתִּי אֶת־בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט
י וּכְבֵית בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה׃ וְאֶת־אִיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
יא בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל וְאֵין קֹבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנֹס׃ וְיֵהוּא
יָצָא אֶל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲשָׁלוֹם מַדּוּעַ בָּא־
הַמְשֻׁגָּע הַזֶּה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת־
יב הָאִישׁ וְאֶת־שִׂיחוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ שֶׁקֶר הַגֶּד־נָא לָנוּ וַיֹּאמֶר
כָּזֹאת וְכָזֹאת אָמַר אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ
יג לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְמַהֲרוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ בִּגְדוֹ וַיָּשִׂימוּ
תַחְתָּיו אֶל־גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מָלַךְ
יד יֵהוּא׃ וַיִּתְקַשֵּׁר יֵהוּא בֶּן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יוֹרָם

ט, ב׳ כצ״ל   מלא ו   ג׳ כ״א על   י״א סבירין ויאמרו

אוּן אַחַזְיָהוּ דער זון פון יהוֹרָמען, דער מלך פון יהודה,
האָט אַראָפּגענידערט צו זען יוֹרָם דעם זון פון אַחְאָבן
אין יִזְרְעֶאל, ווען ער איז געווען קראַנק.

ט [1] און אֱלִישָׁע דער נביא האָט גערופן איינעם פון די
יונגע נביאים, און האָט צו אים געזאָגט: גורט אָן
דיינע לענדן, און נעם דאָסדאָזיקע קריגל אייל אין דיין
האַנט, און גיי קיין רָמוֹת־גִּלְעָד. [2] און אַז דו וועסט קומען
אַהין, קוק זיך אַרום אויף יֵהוּא דעם זון פון יהוֹשָׁפָט דעם
זון פון נִמְשִׁין; און זאָלסט אַריינגיין, און אים מאַכן אויפ־
שטיין פון צווישן זיינע ברידער, און זאָלסט אים אַריינפירן
אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער. [3] און זאָלסט נעמען
דאָס קריגל אייל, און אַרויפגיסן אויף זיין קאָפּ, און זאָגן:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיך געזאַלבט פאַר אַ
מלך איבער ישׂראל. און זאָלסט עפענען די טיר און אַנט־
לויפן, און ניט וואַרטן.
[4] איז דער יונגערמאַן, דער יונגער נביא, געגאַנגען
קיין רָמוֹת־גִּלְעָד. [5] און ווי ער איז געקומען, ערשט די
הויפּטלייט פון חיל זיצן. האָט ער געזאָגט: איך האָב אַ
וואָרט צו דיר, הויפּטמאַן. האָט יֵהוּא געזאָגט: צו וועמען
פון אונדז אַלעמען? האָט ער געזאָגט: צו דיר, הויפּטמאַן.
[6] איז ער אויפגעשטאַנען, און ער איז אַריינגעגאַנגען
אין הויז. און ער האָט אַרויפגעגאָסן דאָס אייל אויף זיין
קאָפּ, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט יהוה
דער גאָט פון ישׂראל: איך האָב דיך געזאַלבט פאַר אַ
מלך איבער דעם פאָלק פון גאָט, איבער ישׂראל. [7] און
זאָלסט דערשלאָגן דאָס הויז פון אַחְאָב דיין האַר, כּדי
איך זאָל זיך נוֹקם זיין פאַר דעם בלוט פון מיינע קנעכט די נביאים, און פאַר דעם בלוט פון אַלע קנעכט פון גאָט, פון
איזֶבלס האַנט. [8] און דאָס גאַנצע הויז פון אַחְאָב זאָל אונטערגיין; און איך וועל פאַרשניידן פון אַחְאָבן יעטוועדער
מאַנספאַרשוין[א], און קינד און קייט, צווישן ישׂראל. [9] און איך וועל מאַכן דאָס הויז פון אַחְאָב אַזוי ווי דאָס הויז פון
יָרָבְעָם דעם זון פון נְבָטן, און אַזוי ווי דאָס הויז פון בַּעְשָׁא דעם זון פון אַחִיָּהן. [10] און די הינט וועלן עסן איזֶבלען אין
דעם שטיק לאַנד פון יִזְרְעֶאל, און קיין באַגרעבער וועט ניט זיין.
און ער האָט געעפנט די טיר, און איז אַנטלאָפן.
[11] און יֵהוּא איז אַרויסגעגאַנגען צו די קנעכט פון זיין האַר; האָט מען צו אים געזאָגט: איז פריד? וועגן וואָס איז
דערדאָזיקער משוגענער געקומען צו דיר? האָט ער צו זיי געזאָגט: איר קענט דאָך דעם מאַן און זיין רעדן. [12] האָבן
זיי געזאָגט: אַ ליגן! דערציי״ל אונדז אַקאָרשט. האָט ער געזאָגט: אַזוי און אַזוי האָט ער גערעדט צו מיר, אַזוי צו זאָגן:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיך געזאַלבט פאַר אַ מלך איבער ישׂראל.
[13] האָבן זיי געאײַלט און גענומען איטלעכער זיין בגד, און אונטערגעלייגט אונטער אים אויף דער אויבערשטער
טרעפּ, און זיי האָבן געבלאָזן אין שופר, און געזאָגט: יֵהוּא איז מלך!
[14] אַזוי האָט יֵהוּא דער זון פון יהוֹשָׁפָט דעם זון פון נִמְשִׁין געמאַכט אַ בונט אויף יוֹרָמען.—און יוֹרָם האָט געהאַט

[א] אין טעקסט: מַשְׁתִּין בְּקִיר.

וְיוֹרָם הָיָה שֹׁמֵר בְּרָמֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי
טו חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם׃ וַיָּשָׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל
מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ
אֲרָם וַיֹּאמֶר יֵהוּא אִם־יֵשׁ נַפְשְׁכֶם אַל־יֵצֵא פָלִיט מִן־
טז הָעִיר לָלֶכֶת לְגִּיד בְּיִזְרְעֶאל׃ וַיִּרְכַּב יֵהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה
כִּי יוֹרָם שֹׁכֵב שָׁמָּה וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת
יז אֶת־יוֹרָם׃ וְהַצֹּפֶה עֹמֵד עַל־הַמִּגְדָּל בְּיִזְרְעֶאל וַיַּרְא אֶת־
שִׁפְעַת יֵהוּא בְּבֹאוֹ וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר
יח יְהוֹרָם קַח רַכָּב וּשְׁלַח לִקְרָאתָם וְיֹאמַר הֲשָׁלוֹם׃ וַיֵּלֶךְ
רֹכֵב הַסּוּס לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הֲשָׁלוֹם
וַיֹּאמֶר יֵהוּא מַה־לְּךָ וּלְשָׁלוֹם סֹב אֶל־אַחֲרָי וַיַּגֵּד הַצֹּפֶה
יט לֵאמֹר בָּא־הַמַּלְאָךְ עַד־הֵם וְלֹא־שָׁב׃ וַיִּשְׁלַח רֹכֵב סוּס
שֵׁנִי וַיָּבֹא אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
כ יֵהוּא מַה־לְּךָ וּלְשָׁלוֹם סֹב אֶל־אַחֲרָי׃ וַיַּגֵּד הַצֹּפֶה לֵאמֹר
בָּא עַד־אֲלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב וְהַמִּנְהָג כְּמִנְהַג יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי
כא כִּי בְשִׁגָּעוֹן יִנְהָג׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֱסֹר וַיֶּאְסֹר רִכְבּוֹ
וַיֵּצֵא יְהוֹרָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַאֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ
בְּרִכְבּוֹ וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת יֵהוּא וַיִּמְצָאֻהוּ בְּחֶלְקַת נָבוֹת
כב הַיִּזְרְעֵאלִי׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת יְהוֹרָם אֶת־יֵהוּא וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם
יֵהוּא וַיֹּאמֶר מָה הַשָּׁלוֹם עַד־זְנוּנֵי אִיזֶבֶל אִמְּךָ וּכְשָׁפֶיהָ
כג הָרַבִּים׃ וַיַּהֲפֹךְ יְהוֹרָם יָדָיו וַיָּנֹס וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחַזְיָהוּ
כד מִרְמָה אֲחַזְיָה׃ וְיֵהוּא מִלֵּא יָדוֹ בַקֶּשֶׁת וַיַּךְ אֶת־יְהוֹרָם
כה בֵּין זְרֹעָיו וַיֵּצֵא הַחֵצִי מִלִּבּוֹ וַיִּכְרַע בְּרִכְבּוֹ׃ וַיֹּאמֶר
אֶל־בִּדְקַר שָׁלִשֹׁה שָׂא הַשְׁלִכֵהוּ בְּחֶלְקַת שְׂדֵה נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי כִּי־זְכֹר אֲנִי וָאַתָּה אֵת רֹכְבִים צְמָדִים אַחֲרֵי
כו אַחְאָב אָבִיו וַיהוָֹה נָשָׂא עָלָיו אֶת־הַמַּשָּׂא הַזֶּה׃ אִם־
לֹא אֶת־דְּמֵי נָבוֹת וְאֶת־דְּמֵי בָנָיו רָאִיתִי אֶמֶשׁ נְאֻם־יְהוָֹה

טו׳ לְהגיד ק׳ יט׳ סבירין השלום כה׳ שלשו ק׳

געהיט רָמות־גִלעָד פון חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם, ער און גאַנץ ישראל. 15 און דער מלך יהורָם האָט זיך אומגעקערט זיך צו היילן אין יִזרְעֶאל פון די ווונדן וואָס די אֲרַמים האָבן אים פאַרווונדט, ווען ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם.—און יֵהוּא האָט געזאָגט: אויב דאָס איז אַייער ווילן, זאָל ניט אַרויס אַן אַנטרונענער פון שטאָט צו גיין אָנזאָגן אין יִזרְעֶאל.

16 און יֵהוּא האָט זיך געזעצט אויף אַ רייטוואָגן, און איז אַוועק קיין יִזרְעֶאל, ווייל יורָם איז דאָרטן געלעגן. און אֲחַזיָהו דער מלך פון יהודה האָט אַראָפּגענידערט צו זען יורָמען.

17 און דער וועכטער איז געשטאַנען אויף דעם טורעם אין יִזרְעֶאל, און ער האָט געזען די מחנה פון יֵהוּאן ביי זיין אָנקומען. האָט ער געזאָגט: אַ מחנה זע איך. האָט יהורָם געזאָגט: נעם אַ רייטער און שיק זיי אַנטקעגן, און זאָל ער זאָגן: איז פריד?

18 איז דער רייטער אויפן פערד אַוועק אים אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: אַזוי האָט דער מלך געזאָגט: איז פריד? האָט יֵהוּא געזאָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט פריד? דריי זיך אויס הינטער מיר.

האָט דער וועכטער אָנגעזאָגט אַזוי צו זאָגן: דער שליח איז אָנגעקומען ביז זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק.

19 האָט ער געשיקט אַ צווייטן רייטער אויף אַ פערד. און ער איז געקומען צו זיי, און האָט געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: איז פריד? האָט יֵהוּא געזאָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט פריד? דריי זיך אויס הינטער מיר.

20 האָט דער וועכטער אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: ער איז אָנגעקומען ביז צו זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק. און דאָס טרייבן איז אַזוי ווי דאָס טרייבן פון יֵהוּא דעם זון פון נִמשין, וואָרום ער טרייבט משוגענערווייז.

21 האָט יהורָם געזאָגט: שפּאַן איין. האָט מען איינגעשפּאַנט זיין רייטוואָגן, און יהורָם דער מלך פון ישראל און אֲחַזיָהו דער מלך פון יהודה זיינען אַרויס איטלעכער אין זיין רייטוואָגן, און זיינען אַרויס אַנטקעגן יֵהוּאן, און האָבן אים געטראָפן אין דעם שטיק לאַנד פון נָבות דעם יִזרעֶאלי.

22 און עס איז געווען, ווי יהורָם האָט געזען יֵהוּאן, אַזוי האָט ער געזאָגט: איז פריד, יֵהוּא? האָט ער געענטפערט: וואָס פאַר פריד, ביי די זנותן פון דיין מוטער איזֶבלען און אירע פיל כישופן?

23 האָט יהורָם פאַרקירעוועט זיינע הענט, און איז אַנטלאָפן, און ער האָט געזאָגט צו אֲחַזיָהון: באַטרוג, אֲחַזיָהו!

24 און יֵהוּא האָט אָנגעצויגן מיט זיין האַנט דעם בויגן, און האָט געטראָפן יהורָמען צווישן זיינע אָרעמס, און די פייל איז אים אַרויסגעגאַנגען דורכן האַרצן, און ער האָט זיך אַראָפּגעלאָזן אין זיין רייטוואָגן. 25 האָט ער געזאָגט צו בִּדקַר זיין עלצטן: נעם, וואַרף אים אַוועק אין דעם שטיק פעלד פון נָבות דעם יִזרעֶאלי. וואָרום גֶדענק ווי איך און דו זיינען געריטן באַנאַנד הינטער זיין פאָטער אַחאָבן, און גאָט האָט אויפגעהויבן אויף אים דידאָזיקע נבואה: 26 פאַרוואָר, איך האָב נעכטן געזען דאָס בלוט פון נָבותן, און דאָס בלוט פון זיינע קינדער, זאָגט גאָט, און איך וועל דיר

אָפּצאָלן אין דעמדאָזיקן שטיק לאַנד, זאָגט גאָט. און אַצונד נעם, וואַרף אים אַוועק אין דעם שטיק לאַנד, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.

[27] און ווי אַחַזְיָהו דער מלך פון יהודה האָט דער־זען, אַזוי איז ער אַנטלאָפן דורך דעם גאָרטנהויז. אָבער יֵהוא האָט אים נאָכגעיאָגט, און האָט געזאָגט: שלאָגט אים אויך אויפן רייטוואָגן. [און זיי האָבן אים געשלאָגן] אויף דעם אַרויפגאַנג פון גור וואָס לעבן יִבלְעָם. און ער איז אַנטלאָפן קיין מגדו, און איז דאָרטן געשטאָרבן. [28] און זיינע קנעכט האָבן אים געבראַכט צופירן קיין ירושָלַיִם, און האָבן אים באַגראָבן אין זיין קבר לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.

[29] און אין עלפטן יאָר פון יוֹרָם דעם זון פון אַחְאָבן איז אַחַזְיָה געוואָרן מלך איבער יהודה.

[30] און יֵהוא איז געקומען קיין יִזרְעֶאל. און איזֶבל האָט דערהערט, און זי האָט אַרויפגעטאָן פאַרב אויף אירע אויגן, און האָט פאַרפוצט איר קאָפּ, און אַרויסגע־קוקט דורכן פענצטער. [31] און ווי יֵהוא איז אַריינגעקומען אין טויער, אַזוי האָט זי געזאָגט: וואָס מאַכט זִמרי[א] דער מערדער פון זיין האַר?

[32] האָט ער אויפגעהויבן זיין פּנים צום פענצטער, און האָט געזאָגט: ווער איז מיט מיר, ווער? האָבן אַרויס־געקוקט צו אים צוויי דריי הויפדינער. [33] האָט ער גע־זאָגט: שליידערט זי אַראָפּ. און זיי האָבן זי אַראָפּ־געשליידערט; און פון איר בלוט האָט אַרויפגעשפּריצט אויף דער וואַנט און אויף די פערד. און מע האָט זי צעטרעטן.

וְשִׁלַּמְתִּי לְךָ בַּחֶלְקָה הַזֹּאת נְאֻם־יְהוָה וְעַתָּה שָׂא הַשְׁלִכֵהוּ
כז בַּחֶלְקָה כִּדְבַר יְהוָה׃ וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנָס
דֶּרֶךְ בֵּית הַגָּן וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו יֵהוּא וַיֹּאמֶר גַּם־אֹתוֹ הַכֻּהוּ
אֶל־הַמֶּרְכָּבָה בְּמַעֲלֵה־גוּר אֲשֶׁר אֶת־יִבְלְעָם וַיָּנָס מְגִדּוֹ
כח וַיָּמָת שָׁם׃ וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו יְרוּשָׁלָמָה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
כט בִּקְבֻרָתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃ וּבִשְׁנַת אַחַת עֶשְׂרֵה
ל שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ אֲחַזְיָה עַל־יְהוּדָה׃ וַיָּבוֹא
יֵהוּא יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ וַתֵּיטֶב
לא אֶת־רֹאשָׁהּ וַתַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן׃ וְיֵהוּא בָּא בַשָּׁעַר
לב וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אֲדֹנָיו׃ וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחַלּוֹן
וַיֹּאמֶר מִי אִתִּי מִי וַיַּשְׁקִיפוּ אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים׃
לג וַיֹּאמֶר שִׁמְטֻהוּ וַיִּשְׁמְטוּהָ וַיִּז מִדָּמָהּ אֶל־הַקִּיר וְאֶל־
לד הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֶנָּה׃ וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ־נָא
לה אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת־מֶלֶךְ הִיא׃ וַיֵּלְכוּ
לְקָבְרָהּ וְלֹא־מָצְאוּ בָהּ כִּי אִם־הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת
לו הַיָּדָיִם׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה הוּא אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל
לז יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בְּשַׂר אִיזָבֶל׃ וְהָיְתָ נִבְלַת אִיזֶבֶל
כְּדֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל אֲשֶׁר לֹא־יֹאמְרוּ
זֹאת אִיזָבֶל׃

י

א וּלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יֵהוּא סְפָרִים
וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל־שָׂרֵי יִזְרְעֶאל הַזְּקֵנִים וְאֶל־הָאֹמְנִים
ב אַחְאָב לֵאמֹר׃ וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם
בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק׃
ג וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשַׂמְתֶּם עַל־כִּסֵּא
ד אָבִיו וְהִלָּחֲמוּ עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם׃ וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ

ט, לג׳ שמטוה ק׳ לז׳ והיתה ק

[34] און ער איז אַריינגעגאַנגען, און האָט געגעסן און געטרונקען, און ער האָט געזאָגט: באַשטאַט, איך בעט אַייך, דידאָזיקע פאַרשאָלטענע, און באַגראָבט זי, וואָרום אַ מלכס טאָכטער איז זי.

[35] זיינען זיי געגאַנגען זי באַגראָבן, אָבער זיי האָבן מער פון איר ניט געפונען, ווי בלויז דעם שאַרבן, און די פיס, און די האַנטפלעכן. [36] האָבן זיי זיך אומגעקערט, און האָבן אים דערציילט. האָט ער געזאָגט: דאָס איז דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אֵלִיָהו דעם תִּשבי, אַזוי צו זאָגן: אין דעם שטיק לאַנד פון יִזרְעֶאל וועלן די הינט עסן דאָס פלייש פון איזֶבלען. [37] און דער טויטער לייב פון איזֶבלען וועט זיין אויפן שטיק לאַנד פון יִזרְעֶאל אַזוי ווי מיסט אויפן פרייען פעלד, אַז מע וועט ניט קענען זאָגן: דאָס איז איזֶבל.

י [1] און אַחְאָב האָט געהאַט זיבעציק זין אין שומרון. האָט יֵהוא געשריבן בריוו, און האָט געשיקט קיין שומרון צו די האַרן פון יִזרְעֶאל, די עלטסטע, און צו די וואָס זיינען געווען דערציער ביי אַחְאָבן, אַזוי צו זאָגן: [2] און אַצונד, ווי עס קומט צו אַייך דערדאָזיקער בריוו, אַזוי ווי ביי אַייך זיינען די זין פון אַייער האַר, און ביי אַייך זיינען דאָ רייט־וועגן און פערד, און אַ פעסטונגשטאָט און וואָפן. [3] זאָלט איר זען דעם בעסטן און גלייכסטן פון אַייער האַרס זין, און אַרויפזעצן אויף זיין פאָטערס טראָן; און האַלט מלחמה פאַר אַייער האַרס הויז.

[4] האָבן זיי זייער שטאַרק מורא געקריגן, און זיי האָבן געזאָגט: אָט זיינען די צוויי מלכים ניט באַשטאַנען פאַר אים, און ווי וועלן מיר באַשטיין?

[א] זע מלכים א׳ טז, 10.

הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ׃
וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וַאֲשֶׁר עַל־הָעִיר וְהַזְּקֵנִים וְהָאֹמְנִים ה
אֶל־יֵהוּא ׀ לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלֵינוּ
נַעֲשֶׂה לֹא־נַמְלִיךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה׃ וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם ו
סֵפֶר ׀ שֵׁנִית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וּלְקֹלִי ׀ אַתֶּם שֹׁמְעִים
קְחוּ אֶת־רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי כָּעֵת מָחָר
יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת־גְּדֹלֵי הָעִיר
מְגַדְּלִים אוֹתָם׃ וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי ז
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ וַיָּשִׂימוּ אֶת־רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים
וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה׃ וַיָּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר ח
הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אֹתָם שְׁנֵי צִבֻּרִים
פֶּתַח הַשַּׁעַר עַד־הַבֹּקֶר׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר ט
אֶל־כָּל־הָעָם צַדִּקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל־אֲדֹנִי
וָאֶהַרְגֵהוּ וּמִי הִכָּה אֶת־כָּל־אֵלֶּה׃ דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל י
מִדְּבַר יְהוָה אַרְצָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עַל־בֵּית אַחְאָב
וַיהוָה עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ׃ וַיַּךְ יֵהוּא יא
אֵת כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל־גְּדֹלָיו
וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃ וַיָּקָם וַיָּבֹא יב
וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ׃ וְיֵהוּא מָצָא יג
אֶת־אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ
אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה׃
וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר יד
בֵּית־עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם׃
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לִקְרָאתוֹ טו
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת־לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי
עִם־לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וָיֵשׁ תְּנָה אֶת־יָדֶךָ וַיִּתֵּן
יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה׃ וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה טז
בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ׃ וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ יז

טו׳ כ״א על

5 און דער וואָס איבער דעם פּאַלאַץ, און דער וואָס איבער דער שטאָט, און די עלטסטע, און די דערציער, האָבן געשיקט צו יֵהוּאן, אַזוי צו זאָגן: דײַנע קנעכט זײַנען מיר, און אַלץ וואָס דו וועסט אונדז זאָגן, וועלן מיר טאָן. מיר וועלן קיינעם ניט מאַכן פאַר אַ מלך. וואָס איז גוט אין דײַנע אויגן, טו.

6 האָט ער געשריבן צו זיי אַ בריוו אַ צווייט מאָל, אַזוי צו זאָגן: אויב איר זײַט מיט מיר, און איר ווילט צוהערן צו מײַן קול, נעמט די קעפּ פון די מאַנספּאַרשוינען, אײַער האַרס זין, און קומט צו מיר מאָרגן אַרום דער צײַט קיין יִזרְעֶאל.

און די זין פון מלך, זיבעציק פּאַרשוין, זײַנען געווען בײַ די גרויסע לײַט פון דער שטאָט, וואָס האָבן זיי אויפגעצויגן. 7 און עס איז געווען, ווי דער בריוו איז אָנגעקומען צו זיי, אַזוי האָבן זיי גענומען די זין פון מלך, און זיי געשאָכטן, זיבעציק פּאַרשוין; און זיי האָבן אַרײַנגעטאָן זייערע קעפּ אין קערב, און אַוועקגעשיקט צו אים קיין יִזרְעֶאל.

8 איז געקומען אַ שליח, און האָט אים אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: מע האָט געבראַכט די קעפּ פון דעם מלכס זין. האָט ער געזאָגט: מאַכט זיי אין צוויי הויפנס בײַם אײַנגאַנג פון טויער, ביז אין דער פרי.

9 און עס איז געווען אין דער פרי, איז ער אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך אַוועקגעשטעלט, און האָט געזאָגט צום גאַנצן פאָלק, איר זײַט אומשולדיק; אָט האָב איך געמאַכט אַ בונט אַקעגן מײַן האַר, און האָב אים געהרגעט. אָבער ווער האָט דערשלאָגן אַלע דיזאָזיקע? 10 זײַט וויסן דען, אַז גאָרנישט וועט פאַלן צו דער ערד פון דעם וואָרט פון גאָט וואָס גאָט האָט גערעדט אויף דעם הויז פון אַחְאָב; און גאָט האָט געטאָן וואָס ער האָט גערעדט דורך זײַן קנעכט אֵלִיָהון.

11 און יֵהוּא האָט דערשלאָגן אַלע וואָס זײַנען געבליבן פון אַחְאָבס הויז אין יִזרְעֶאל, און אַלע זײַנע גרויסע לײַט, און זײַנע גוטע פרײַנט, און זײַנע כּהנים, ביז ער האָט ניט געלאָזן פון אים אַן איבערבלײַב.

12 און ער איז אויפגעשטאַנען און איז אַוועק, און איז געגאַנגען קיין שומרון. ווי ער איז בײַם שערהויז פון די פּאַסטוכער אונטערוועגס, 13 אַזוי האָט יֵהוּא אָנגעטראָפן די ברידער פון אַחַזְיָהו דעם מלך פון יהודה, און ער האָט געזאָגט: ווער זײַט איר? האָבן זיי געזאָגט: די ברידער פון אַחַזְיָהון זײַנען מיר, און מיר האָבן אַראָפּגענידערט [צו פרעגן] אויף דעם פריד פון די קינדער פון מלך און די קינדער פון דער מוטער־מלכּה.

14 האָט ער געזאָגט: כאַפּט זיי לעבעדיקערהייט. און מע האָט זיי געכאַפּט לעבעדיקערהייט, און זיי געשאָכטן בײַ דער גרוב פון דעם שערהויז, צוויי און פערציק מאַן. און ער האָט קיינעם פון זיי ניט איבערגעלאָזט.

15 און ווי ער איז אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן, אַזוי האָט ער אָנגעטראָפן יהוֹנָדָב דעם זון פון רֵכָבן[א] אים אַנטקעגן. האָט ער אים באַגריסט, און האָט צו אים געזאָגט: איז דײַן האַרץ אויפריכטיק, אַזוי ווי מײַן האַרץ איז צו דײַן האַרצן? האָט יהוֹנָדָב געזאָגט: יאָ. [האָט יֵהוּא געזאָגט:] אויב יאָ, גיב דײַן האַנט. האָט ער געגעבן זײַן האַנט; און ער האָט אים אַרויפגענומען צו זיך אויפן רײַטוואָגן. 16 און ער האָט געזאָגט: קום מיט מיר, און זע ווי איך נעם זיך אָן פון גאָטס וועגן. און מע האָט אים געפירט אין זײַן רײַטוואָגן.

17 און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט דערשלאָגן אַלע וואָס זײַנען געבליבן פון אַחְאָבן אין שומרון, ביז

[א] זע ירמיה לה.

אֶת־כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר
יח יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּהוּ׃ וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־
הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא
יט יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה׃ וְעַתָּה כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־
כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל
כֹּל אֲשֶׁר־יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן
כ הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃ וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ עֲצָרָה
כא לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ׃ וַיִּשְׁלַח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־
עֹבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית
כב הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית־הַבַּעַל פֶּה לָפֶה׃ וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־
הַמֶּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכֹל עֹבְדֵי הַבָּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם
כג הַמַּלְבּוּשׁ׃ וַיָּבֹא יֵהוּא וִיהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב בֵּית הַבָּעַל
וַיֹּאמֶר לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ פֶּן־יֶשׁ־פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי
כד יְהוָה כִּי אִם־עֹבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃ וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים
וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם־לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
אֲשֶׁר־יִמָּלֵט מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ
כה תַּחַת נַפְשׁוֹ׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ ׀ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא
לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל־יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי־
חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ עַד־עִיר בֵּית־
כו כז הַבָּעַל׃ וַיֹּצִאוּ אֶת־מַצְּבוֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ׃ וַיִּתְּצוּ
אֵת מַצְּבַת הַבָּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית־הַבַּעַל וַיְשִׂמֻהוּ
כח לְמַחֲרָאוֹת עַד־הַיּוֹם׃ וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃
כט רַק חֲטָאֵי יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־
סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וַאֲשֶׁר
ל בְּדָן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר־הֱטִיבֹתָ
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית
לא אַחְאָב בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ וְיֵהוּא

כז׳ למוצאות קרי   כט׳ סבירין בבית

ער האָט אים פאַרטיליקט; אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט צו אֵלִיָהון.

[18] און יֵהוא האָט אַיינגעזאַמלט דאָס גאַנצע פאָלק, און האָט צו זיי געזאָגט: אַחְאָב האָט געדינט בַּעַל אַ ביסל, יֵהוא וועט אים דינען פיל. [19] און אַצונד, רופט צו מיר אַלע נביאים פון בַּעַל, אַלע זיינע דינער, און אַלע זיינע כּהנים; קיינער זאָל ניט פעלן; וואָרום אַ גרויסע אָפּפער־שלאַכטונג צו בַּעַל איז ביי מיר. קיינער וואָס וועט פעלן, וועט ניט בלייבן לעבן.

און יֵהוא האָט דאָס געטאָן מיט באַטרוג, כּדי אונטערצוברענגען די דינער פון בַּעַל.

[20] און יֵהוא האָט געזאָגט: הייליקט אַן אַיינזאַמלונג צו בַּעַל. האָבן זיי עס אויסגערופן. [21] און יֵהוא האָט געשיקט אין גאַנץ ישׂראל, און אַלע דינער פון בַּעַל זיינען געקומען, און עס איז ניט געבליבן אַ מענטש וואָס איז ניט געקומען. און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אין הויז פון בַּעַל; און דאָס הויז פון בַּעַל איז געוואָרן אָנגעפילט פון עק צו עק.

[22] האָט ער געזאָגט צו דעם מאַן וואָס איבער דער קליידערקאַמער: גיב אַרויס מלבושים צו אַלע דינער פון בַּעַל. און ער האָט זיי אַרויסגעגעבן די מלבושים.

[23] און יֵהוא איז אַריינגעגאַנגען מיט יהוֹנָדָב דעם זון פון רֵכָבן אין הויז פון בַּעַל, און ער האָט געזאָגט צו די דינער פון בַּעַל: זוכט נאָך און זעט, אַז דאָ זאָל ניט זיין מיט אייך פון די קנעכט פון יהוה, נאָר בלויז בַּעַל־דינער אַליין. [24] און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען צו מאַכן שלאַכט־אָפּפער און בראַנדאָפּפער.

און יֵהוא האָט זיך געשטעלט דרויסן אַכציק מאַן, און אָנגעזאָגט: אויב עמיצער וועט אַנטרונען ווערן פון די מענטשן וואָס איך גיב איבער אויף אייערע הענט, איז זיין נפש פאַר יענעמס נפש.

[25] און עס איז געווען, ווי ער האָט געענדיקט מאַכן דאָס בראַנדאָפּפער, אַזוי האָט יֵהוא געזאָגט צו די לויפערס און צו די הויפּטלייט: גייט אַריין דערשלאָגט זיי; קיינער זאָל ניט אַרויס.

האָבן זיי זיי דערשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד; און די לויפערס און די הויפּטלייט האָבן זיי אַרויסגעוואָרפן, און זיינען אַוועקגעגאַנגען צו דער שטאָט פון בַּעַלס הויז. [26] און זיי האָבן אַרויסגענומען די זיילשטיינער פון בַּעַלס הויז, און זיי פאַרברענט. [27] און זיי האָבן צעבראָכן דעם זיילשטיין פון בַּעַל, און האָבן צעבראָכן דאָס הויז פון בַּעַל, און האָבן עס געמאַכט פאַר אָפּטריטן ביז אויף היינטיקן טאָג.

[28] און יֵהוא האָט פאַרטיליקט בַּעַל פון ישׂראל. [29] אָבער פון די זינד פון יָרָבעָם דעם זון פון נְבָטן, מיט וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל, פון הינטער זיי האָט זיך יֵהוא ניט אָפּגעקערט—פון די גילדערנע קעלבער וואָס אין בֵּית־אֵל און וואָס אין דָן.

[30] און גאָט האָט געזאָגט צו יֵהוּאן: ווייל דו האָסט זיך גוט באַגאַנגען צו טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין מיינע אויגן—געטאָן צו אַחְאָבס הויז אַזוי ווי אַלץ וואָס אין מיין האַרצן, וועלן דיר קינדער פון פירטן דָור זיצן אויף דעם טראָן פון ישׂראל.

לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת־יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
לב יִשְׂרָאֵל׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם
לג חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֵת
כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָראוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר
לד עַל־נַחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־
אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
לה דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו
לו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְהַיָּמִים
אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים־וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

יא

א וַעֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ וְרָאֲתָה כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד
ב אֵת כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה׃ וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ־יוֹרָם
אֲחוֹת אֲחַזְיָהוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ
בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמְּמוֹתָתִים אֹתוֹ וְאֶת־מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת
ג וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃ וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית
יְהוָה מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־הָאָרֶץ׃

ד וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח ׀ אֶת־שָׂרֵי
הַמֵּאיוֹת לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה וַיִּכְרֹת
לָהֶם בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן
ה הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַוֵּם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִשִׁית
ו מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וְהַשְּׁלִשִׁית
בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִשִׁית בַּשַּׁעַר אַחַר הָרָצִים וּשְׁמַרְתֶּם
ז אֶת־מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת מַסָּח׃ וּשְׁתֵּי הַיָּדוֹת בָּכֶם כֹּל יֹצְאֵי
הַשַּׁבָּת וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת בֵּית־יְהוָה אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
ח וְהִקַּפְתֶּם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־
ט הַשְּׂדֵרוֹת יוּמָת וִהְיוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ׃ וַיַּעֲשׂוּ

י, לא׳ למדינחאי חסר ו   יא, א׳ ראתה קרי   ב׳ המומתים קרי   ד׳ המאות קרי

31 אָבער יֵהוּא האָט ניט געהיט צו גיין אין דער תּורה פֿון יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל מיט זיין גאַנצן האַרצן; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פֿון די זינד פֿון יָרָבעָמען, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

32 אין יענע טעג האָט גאָט אָנגעהויבן אָפּצוהאַקן פֿון ישׂראל. און חֲזָאֵל האָט זיי געשלאָגן אין גאַנצן געמאַרק פֿון ישׂראל: 33 פֿון יַרדן צו זונאויפֿגאַנג, דאָס גאַנצע לאַנד גִלעָד, די גָדים, און די ראוּבֵנים, און די מְנַשים, פֿון עֲרוֹעֵר וואָס בײַם טאָל אַרנוֹן—גִלעָד און בָשָן.

34 און די איבעריקע זאַכן וועגן יֵהוּאן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גאַנצע גבורהשאַפֿט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צייטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון ישׂראל.

35 און יֵהוּא האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין שומרוֹן. און זיין זון יהוֹאָחָז איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. און די טעג וואָס יֵהוּא האָט געקיניגט איבער ישׂראל אין שומרוֹן, זיינען געווען אַכט און צוואַנציק יאָר.

יא 1 און ווי עֲתַליָה די מוטער פֿון אַחַזיָהון האָט געזען אַז איר זון איז טויט, אַזוי איז זי אויפֿגעשטאַנען, און האָט אומגעבראַכט דעם גאַנצן קיניגלעכן אָפּשטאַם. 2 האָט יהוֹשֶבַע די טאָכטער פֿון מלך יוֹרָם, אַחַזיָהס שוועסטער, גענומען יוֹאָש דעם זון פֿון אַחַזיָהן, און האָט אים אַרויסגעגנבעט פֿון צווישן דעם מלכס קינדער וואָס האָבן געזאָלט געטייט ווערן, אים און זיין אַם, אין אַ שלאָפֿקאַמער; און מע האָט אים באַהאַלטן פֿון עֲתַליָהון, און ער איז ניט געטייט געוואָרן. 3 און ער איז געווען באַהאַלטן בײַ איר אין הויז פֿון גאָט זעקס יאָר. און עֲתַליָה האָט געקיניגט איבערן לאַנד.

4 און אויפֿן זיבעטן יאָר האָט יהוֹיָדָע געשיקט און האָט גענומען די הויפּטלייט איבער די הונדערטן, פֿון די כָּרים און פֿון די לויפֿערס, און ער האָט זיי געבראַכט צו זיך אין הויז פֿון גאָט, און ער האָט מיט זיי געשלאָסן אַ בונד, און האָט זיי באַשוואָרן אין הויז פֿון גאָט, און זיי געוויזן דעם מלכס זון. 5 און ער האָט זיי באַפֿוילן, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט טאָן: אַ דריטל פֿון אײַך, די וואָס קומען אַרײַן שבת און היטן די היטונג פֿון דעם מלכס הויז— 6 נאָך אַ דריטל איז געווען בײַם טויער סור, און אַ דריטל בײַם טויער הינטער די לויפֿערס—זאָלט היטן די היטונג פֿון פּאַלאַץ פֿאַר אַן אָפּצאַם. 7 און צוויי טײלן פֿון אײַך, אַלע וואָס גייען אַרויס שבת, זאָלן היטן די היטונג פֿון גאָטס הויז אַרום דעם מלך. 8 און איר זאָלט אַרומרינגלען דעם מלך רונד אַרום, איטלעכער מיט זיינע וואָפֿן אין זיין האַנט. און ווער עס קומט אַרײַן אין די רייען, זאָל געטייט ווערן. און זייט מיט דעם מלך בײַ זיין אַרויסגיין און בײַ זיין אַרײַנגיין.

[9] האָבן די הויפּטלייט פון די הונדערטן געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס יהוֹיָדָע דער כּהן האָט באַפוילן, און זיי האָבן גענומען איטלעכער זיינע מענטשן, די וואָס קומען אַריין שבת, מיט די וואָס גייען אַרויס שבת, און זיי זיינען געקומען צו יהוֹיָדָע דעם כּהן. [10] און דער כּהן האָט געגעבן די הויפּטלייט פון די הונדערטן די שפּיזן און די שילדן וואָס פון מלך דוד, וואָס אין הויז פון גאָט. [11] און די לויפערס האָבן זיך געשטעלט איטלעכער מיט זיינע וואָפן אין זיין האַנט, פון דער רעכטער זייט פון הויז ביז דער לינקער זייט פון הויז, ביים מזבח, און ביים הויז, לעבן מלך רונד אַרום. [12] און ער האָט אַרויסגעפירט דעם מלכס זון, און האָט אָנגעטאָן אויף אים די קרוין און די [קיניגלעכע] צייכנס; און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר אַ מלך, און האָבן אים געזאַלבט; און זיי האָבן געקלאַפּט די הענט, און געזאָגט: לעבן זאָל דער מלך!

[13] און עֲתַלְיָה האָט געהערט דעם קָול פון די לויפערס און דעם פאָלק, און זי איז געקומען צו דעם פאָלק אין הויז פון גאָט. [14] און זי האָט געזען, ערשט דער מלך שטייט אויף דער בימה, אַזוי ווי דער שטייגער, און די האַרן און די טרומייטערערס לעבן מלך, און דאָס גאַנצע פאָלק פון לאַנד פרייט זיך, און בלאָזט אין טרומייטן; האָט עֲתַלְיָה צעריסן אירע קליידער, און האָט אויסגערופן: אַ בונט! אַ בונט!

[15] האָט יהוֹיָדָע דער כּהן באַפוילן די הויפּטלייט פון די הונדערטן, די אויפזעער פון חיל, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פירט זי אַרויס ביז אינעווייניק פון די רייען; און דעם וואָס גייט איר נאָך, טייט מיטן שווערד. וואָרום דער כּהן האָט געזאָגט: זי זאָל ניט געטייט ווערן אין הויז פון גאָט.

[16] האָבן זיי געמאַכט פאַר איר אָרט, און זי איז אַריינגעגאַנגען דורך דעם פערדאַיינגאַנג אין מלכס הויז, און איז דאָרטן געטייט געוואָרן.

[17] און יהוֹיָדָע האָט געשלאָסן אַ בונד צווישן יהוה און צווישן דעם מלך און דעם פאָלק, צו זיין דאָס פאָלק פון יהוה; אויך צווישן דעם מלך און צווישן דעם פאָלק. [18] און דאָס גאַנצע פאָלק פון לאַנד איז אַריינגעגאַנגען אין הויז פון בַּעַל, און זיי האָבן עס איינגעוואָרפן; זיינע מזבחות און זיינע בילדער האָבן זיי גוט צעבראָכן, און מַתָּן דעם כּהן פון בַּעַל האָבן זיי געהרגעט פאַר די מזבחות.

און דער כּהן האָט געמאַכט אויפזעער איבער דעם הויז פון גאָט. [19] און ער האָט גענומען די הויפּטלייט פון די הונדערטן, און די כָּרים, און די לויפערס, און דאָס גאַנצע פאָלק פון לאַנד, און זיי האָבן אַראָפּגעבראַכט דעם מלך פון גאָטס הויז, און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען דורך דעם טויער פון די לויפערס אין מלכס הויז. און ער האָט זיך געזעצט אויפן טראָן פון די מלכים. [20] און דאָס גאַנצע פאָלק פון לאַנד האָט זיך געפרייט, און די שטאָט איז געווען רואיק. און עֲתַלְיָהון האָבן זיי געטייט מיטן שווערד אין מלכס הויז.

שָׂרֵי הַמֵּאוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ
אֶת־אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע
י הַכֹּהֵן: וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־
יא הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה: וַיַּעַמְדוּ
הָרָצִים אִישׁ ׀ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כֶּתֶף
יב הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבָּיִת עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב: וַיּוֹצִא
אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִכוּ
אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ וַיַּכּוּ־כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ:
יג וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת־קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא אֶל־הָעָם בֵּית
יד יְהוָה: וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ
וְתֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָה אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר
טו קָשֶׁר: וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת ׀ פְּקֻדֵי הַחַיִל
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוֹצִיאוּ אֹתָהּ אֶל־מִבֵּית לַשְּׂדֵרֹת וְהַבָּא
אַחֲרֶיהָ הָמֵת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן אַל־תּוּמַת בֵּית יְהוָה:
טז וַיָּשִׂמוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא דֶּרֶךְ־מְבוֹא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ
יז וַתּוּמַת שָׁם: וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע אֶת־הַבְּרִית בֵּין יְהוָה
וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין
יח הָעָם: וַיָּבֹאוּ כָל־עַם הָאָרֶץ בֵּית־הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ אֶת־
מִזְבְּחֹתָו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֵת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל
הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם הַכֹּהֵן פְּקֻדֹּת עַל־בֵּית יְהוָה:
יט וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת־הַכָּרִי וְאֶת־הָרָצִים וְאֵת ׀ כָּל־
עַם הָאָרֶץ וַיֹּרִידוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבוֹאוּ דֶּרֶךְ־
כ שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא הַמְּלָכִים: וַיִּשְׂמַח
כָּל־עַם־הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקָטָה וְאֶת־עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַחֶרֶב
בֵּית ־מֶלֶךְ:

ט׳ י׳ המאות קרי   יב׳ קמץ בז״ק   טו׳ המאות קרי
יז׳ הפטרת פ׳ שקלים   יח׳ מזבחותיו קרי   יט׳ כ״א מלך כתוב המלך קרי
כ׳ המלך קרי וכ״א כן כתוב וקרי

יב

בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ׃ בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ א ב
יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה
מִבְּאֵר שָׁבַע׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יָמָיו ג
אֲשֶׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד ד
הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־ ה
הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית־יְהוָה כֶּסֶף
עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כָּל־כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל
לֶב־אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה׃ יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ ו
מֵאֵת מַכָּרוֹ וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא
שָׁם בָּדֶק׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ ז
יְהוֹאָשׁ לֹא־חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ ח
יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַדּוּעַ
אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת וְעַתָּה אַל־תִּקְחוּ־כֶסֶף
מֵאֵת מַכָּרֵיכֶם כִּי־לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃ וַיֵּאֹתוּ הַכֹּהֲנִים ט
לְבִלְתִּי קְחַת־כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם וּלְבִלְתִּי חַזֵּק אֶת־בֶּדֶק
הַבָּיִת׃ וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ י
וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ בַּיָּמִין בְּבוֹא־אִישׁ בֵּית יְהוָה
וְנָתְנוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא
בֵית־יְהוָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף בָּאָרוֹן וַיַּעַל יא
סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיָּצֻרוּ וַיִּמְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא
בֵית־יְהוָה׃ וְנָתְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה יב
הַפְּקֻדִים בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאֻהוּ לְחָרָשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים
הָעֹשִׂים בֵּית יְהוָה׃ וְלַגֹּדְרִים וּלְחֹצְבֵי הָאֶבֶן וְלִקְנוֹת יג
עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־בֶּדֶק בֵּית־יְהוָה וּלְכֹל
אֲשֶׁר־יֵצֵא עַל־הַבַּיִת לְחָזְקָה׃ אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית יְהוָה יד
סִפּוֹת כֶּסֶף מְזַמְּרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצֹצְרוֹת כָּל־כְּלִי זָהָב וּכְלִי־

א׳ יש מתחילין כאן   י׳ מימין קרי   יב׳ ידי קרי   המפקדים קרי

יב 1 זיבן יאָר איז יהואָש אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך. 2 אין זיבעטן יאָר פון יֵהוא איז יהואָש געוואָרן מלך, און פערציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם, און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען צִבְיָה פון בּאֵר־שֶׁבַע.

3 און יהואָש האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט אַלע זיינע טעג, אַזוי ווי יהוֹיָדָע דער כֹּהן האָט אים געלערנט. 4 נאָר די בָּמות זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און געריכערט אויף די בָּמות.

5 און יהואָש האָט געזאָגט צו די כֹּהנים: אַלדאָס געהייליקטע זילבער וואָס ווערט געבראַכט אין גאָטס הויז אין גאַנגבאַרן געלט, דאָס געלט פאַר נפשות לויט איטלעכנס אָפּשאַצונג, אַלדאָס געלט וואָס עמיצן קומט אַרויף אויפן האַרצן צו ברענגען אין הויז פון גאָט, 6 זאָלן די כֹּהנים נעמען פאַר זיך, איטלעכער פון זיין געבער; און זיי זאָלן פאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער פון הויז, ווו נאָר אַ צעבראָכענער אָרט וועט זיך דאָרטן געפינען.

7 אָבער עס איז געווען אין דריי און צוואַנציקסטן יאָר פון מלך יהואָש, האָבן די כֹּהנים נאָך ניט געהאַט פאַרריכט די צעבראָכענע ערטער פון הויז. 8 האָט דער מלך יהואָש גערופן יהוֹיָדָע דעם כֹּהן, און די [אַנדערע] כֹּהנים, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס פאַרריכט איר ניט די צעבראָכענע ערטער פון הויז? און אַצונד, זאָלט איר מער ניט נעמען קיין געלט פון אייערע געבער, נייערט אויף די צעבראָכענע ערטער פון הויז זאָלט איר עס אָפּגעבן.

9 האָבן די כֹּהנים איינגעוויליקט, ניט צו נעמען דאָס געלט פון דעם פאָלק, און ניט צו פאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער פון הויז.

10 און יהוֹיָדָע דער כֹּהן האָט גענומען אַ קאַסטן, און האָט אויסגעשניטן אַ לאָך אין זיין טירל, און האָט אים אַוועקגעשטעלט לעבן מזבח, אויף דער רעכטער זייט ווי מע קומט אַריין אין הויז פון גאָט; און אַהין פלעגן די כֹּהנים וואָס היטן די שוועל, אַריינטאָן דאָס גאַנצע געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט. 11 און עס איז געווען, ווי זיי האָבן געזען אַז אין קאַסטן איז דאָ פיל געלט, אַזוי איז אַרויפגעקומען דער שרייבער פון מלך, און דער כֹּהן־גָדול, און זיי האָבן איינגעבונדן און איבערגעציילט דאָס געלט וואָס האָט זיך געפונען אין הויז פון גאָט. 12 און זיי פלעגן איבערגעבן דאָס אויסגעציילטע געלט אין די הענט פון די ווערקמייסטערס וואָס זיינען געווען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט; און זיי האָבן עס אויסגעצאָלט צו די האָלצמייסטערס און צו די בוימייסטערס וואָס האָבן געאַרבעט אין הויז פון גאָט, 13 און צו די מויערער, און צו די שטיינהעקער, און אויף צו קויפן האָלץ און געהאַקטע שטיינער, צו פאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער פון גאָטס הויז, און אויף אַלץ וואָס איז אַוועקגעגאַנגען אויפן הויז, צום פאַרריכטן.

14 אָבער קיין זילבערנע בעקנס, שנייצמעסערס, שפּרענגבעקנס, טרומייטן, קיין שום גילדערנע כּלי און זילבערנע

טו כֶּסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־יְהוָה׃ כִּי־לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
טז יִתְּנֻהוּ וְחִזְּקוּ־בוֹ אֶת־בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת־
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לָתֵת לְעֹשֵׂי
יז הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמֻנָה הֵם עֹשִׂים׃ כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת
יח לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים יִהְיוּ׃ אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל
מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּלָּחֶם עַל־גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת
יט עַל־יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּקַּח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֵת כָּל־הַקֳּדָשִׁים
אֲשֶׁר־הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי
יְהוּדָה וְאֶת־קֳדָשָׁיו וְאֵת כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֹצְרוֹת בֵּית־
יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל מֵעַל
כ יְרוּשָׁלָםִ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם
כא כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיָּקֻמוּ
עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ־קָשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא הַיֹּרֵד
כב סִלָּא׃ וְיוֹזָבָד בֶּן־שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בֶּן־שֹׁמֵר ׀ עֲבָדָיו הִכֻּהוּ
וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

יג

א בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עֶשְׂרֵה
ב שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם
ג בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וַיִּחַר־
אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד ׀ חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד
ד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל כָּל־הַיָּמִים׃ וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי יְהוָה
וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ
ה אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם׃ וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ
מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל
ו שִׁלְשׁוֹם׃ אַךְ לֹא־סָרוּ מֵחַטֹּאות בֵּית־יָרָבְעָם אֲשֶׁר־הֶחֱטִי

יב, יז ע״כ כב׳ בס״א ויוזכר יג, ו׳ החטיא קרי

כלי, פלעגט ניט געמאַכט ווערן פאַר דעם הויז פון גאָט פון דעם געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט. [15] נייערט צו די ווערקמייַנסטערס פלעגט מען עס געבן, און זיי פלעגן דערמיט פאַרריכטן דאָס הויז פון גאָט. [16] און מע פלעגט זיך ניט רעכענען מיט די מענטשן וואָס מע פלעגט געבן דאָס געלט אויף זייער האַנט, אויף צו געבן צו די בעל־מלאָכהס, נייערט אויף נאמנות האָבן זיי געאַרבעט.

[17] דאָס געלט פון שולדאָפּפער און דאָס געלט פון זינדאָפּפער פלעגט ניט געבראַכט ווערן אין הויז פון גאָט; דאָס פלעגט געהערן צו די כהנים.

[18] דענסמאָל איז אַרויפגעגאַנגען חֲזָאֵל דער מלך פון אֲרָם, און האָט געהאַלטן מלחמה אויף גַת, און האָט זי באַצוווּנגען. און חֲזָאֵל האָט געקערט זיין פּנים אַרויפצוגיין אויף ירושָלַיִם.

[19] האָט יהוֹאָש דער מלך פון יהודה גענומען אַלע הייליקע זאַכן וואָס יהוֹשָפָט, און יהוֹרָם, און אַחַזְיָהו, זיינע עלטערן, די מלכים פון יהודה, האָבן געהייליקט, און זיינע אייגענע געהייליקטע זאַכן, און דאָס גאַנצע גאָלד וואָס האָט זיך געפונען אין די שאַצקאַמערן פון גאָטס הויז און פון מלכס הויז, און ער האָט עס אַוועקגעשיקט צו חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם. און ער האָט אָפּגעצויגן פון ירושָלַיִם.

[20] און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹאָשן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

[21] און זיינע קנעכט זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן געבונטעוועט אַ בונט, און האָבן דערשלאָגן יוֹאָשן אין בֵּית־מִלוֹא, וואָס נידערט אַראָפּ צו סִלָא. [22] יוֹזָכָר דער זון פון שִמְעָתן, און יהוֹזָבָד דער זון פון שוֹמֵרן, זיינע קנעכט, האָבן אים געשלאָגן, און ער איז געשטאָרבן. און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אַמַציָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

יג [1] אין דריי און צוואַנציקסטן יאָר פון יוֹאָש דעם זון פון אַחַזְיָהון, דעם מלך פון יהודה, איז יהוֹאָחָז דער זון פון יֵהוּאן געוואָרן מלך איבער ישׂראל אין שומרון, [און האָט געקיניגט] זיבעצן יאָר. [2] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען נאָך די זינד פון יָרָבְעָם דעם זון פון נְבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט דערפון. [3] און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישׂראל, און ער האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון חֲזָאֵל דעם מלך פון אֲרָם, און אין דער האַנט פון בֶּן־הֲדַד דעם זון פון חֲזָאֵלן, אַלע טעג.

[4] האָט יהוֹאָחָז געבעטן צו גאָט, און גאָט האָט צוגעהערט צו אים, וואָרום ער האָט געזען די דריקונג פון ישׂראל, אַז דער מלך פון אֲרָם האָט זיי געדריקט— [5] און גאָט האָט געגעבן ישׂראל אַ העלפער, און זיי זיינען אַרויס פון אונטער דער האַנט פון אֲרָם; און די קינדער פון ישׂראל זיינען געזעסן אין זייערע געצעלטן אַזוי ווי נעכטן־אייערנעכטן. [6] אָבער זיי האָבן זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון דעם הויז פון יָרָבְעָמען, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל; זיי זיינען

אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ כִּי ז
לֹא הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה
רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם
כֶּעָפָר לָדֻשׁ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ ח
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ ט
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ י
יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־ יא
חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ
הָלָךְ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר יב
נִלְחַם עִם אֲמַצְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־ יג
אֲבֹתָיו וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיִּקָּבֵר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת־חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת יד
בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל־פָּנָיו וַיֹּאמַר
אָבִי ׀ אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישָׁע קַח טו
קֶשֶׁת וְחִצִּים וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וְחִצִּים׃ וַיֹּאמֶר ׀ לְמֶלֶךְ טז
יִשְׂרָאֵל הַרְכֵּב יָדְךָ עַל־הַקֶּשֶׁת וַיַּרְכֵּב יָדוֹ וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע
יָדָיו עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן קֵדְמָה וַיִּפְתָּח יז
וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר וַיֹּאמֶר חֵץ־תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחֵץ
תְּשׁוּעָה בַאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת־אֲרָם בַּאֲפֵק עַד־כַּלֵּה׃ וַיֹּאמֶר יח
קַח הַחִצִּים וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הַךְ אַרְצָה וַיַּךְ
שָׁלֹשׁ־פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד׃ וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר יט
לְהַכּוֹת חָמֵשׁ אוֹ־שֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ אֶת־אֲרָם עַד־
כַּלֵּה וְעַתָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת־אֲרָם׃
וַיָּמָת אֱלִישָׁע וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב יָבֹאוּ בָאָרֶץ בָּא כ

יא׳ מלא ך

געגאַנגען דערין; און אויך די אֲשֵׁרָה איז געבליבן שטיין אין שומרון.—[7] וואָרום ער האָט ניט איבערגעלאָזן יהואָחָזן קיין מאַנשאַפט, נאָר בלויז פופציק רייטער, און צען רייטוועגן, און צען טויזנט פוסגייער. ווייל דער מלך פון אֲרָם האָט זיי אומגעבראַכט, און זיי געמאַכט אַזוי ווי שטויב צום טרעטן.

[8] און די איבעריקע זאַכן וועגן יהואָחָזן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעענישן פון די מלכים פון ישראל.

[9] און יהואָחָז האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין שומרון. און זיין זון יואָש איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[10] אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר פון יואָש דעם מלך פון יהודה איז יהואָש דער זון פון יהואָחָזן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, [און האָט געקיניגט] זעכצן יאָר. [11] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון אַלע זינד פון יָרָבְעָם דעם זון פון נְבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער איז געגאַנגען דערין.

[12] און די איבעריקע זאַכן וועגן יואָשן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אֲמַצְיָה דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעענישן פון די מלכים פון ישראל.

[13] און יואָש האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן; און יָרָבְעָם האָט זיך געזעצט אויף זיין טראָן. און יואָש איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל.

[14] און אֱלִישָׁע איז קראַנק געוואָרן אויף דער קראַנקשאַפט וואָס ער האָט געזאָלט פון איר שטאַרבן; און יואָש דער מלך פון ישראל האָט אַראָפּגענידערט צו אים, און ער האָט געוויינט אויף זיין פּנים, און האָט געזאָגט: פאָטער מיינער, פאָטער מיינער, רייטוועגן און רייטער פון ישראל!

[15] האָט אֱלִישָׁע צו אים געזאָגט: ברענג אַ בויגן און פיילן. האָט ער אים געבראַכט אַ בויגן און פיילן. [16] האָט ער געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: לייג אַרויף דיין האַנט אויפן בויגן. האָט ער אַרויפגעלייגט זיין האַנט, און אֱלִישָׁע האָט אַרויפגעטאָן זיינע הענט אויף די הענט פון מלך. [17] און ער האָט געזאָגט: עפן דעם פענצטער צו מזרח; האָט ער געעפנט. האָט אֱלִישָׁע געזאָגט: שיס; און ער האָט געשאָסן. האָט ער געזאָגט: אַ פייל פון ישועה פון גאָט, און אַ פייל פון ישועה אַקעגן אֲרָם; און וועסט שלאָגן אֲרָם אין אֲפֵק ביז צום פאַרלענדן.

[18] און ער האָט געזאָגט: נעם די פיילן; און ער האָט זיי גענומען. האָט ער געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: שלאָג אָן דער ערד; און ער האָט געשלאָגן דריי מאָל און האָט זיך אָפּגעשטעלט.

[19] האָט געצערנט אויף אים דער געטלעכער מאַן, און האָט געזאָגט: געזאָלט שלאָגן פינף אָדער זעקס מאָל; דענסמאָל וואָלסטו געשלאָגן אֲרָם ביז צום פאַרלענדן; אָבער אַצונד וועסטו נאָר דריי מאָל שלאָגן אֲרָם.

[20] און אֱלִישָׁע איז געשטאָרבן, און מע האָט אים באַגראָבן.

כא שָׁנָה׃ וַיְהִי הֵם ׀ קֹבְרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת־הַגְּדוּד
וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת־הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ
כב בְּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיְחִי וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו׃ וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ
כג אֲרָם לָחַץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי יְהוֹאָחָז׃ וַיָּחָן יְהוָה אֹתָם
וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא־הִשְׁלִיכָם מֵעַל־פָּנָיו עַד־
כד עָתָּה׃ וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן־הֲדַד בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
כה וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת־הֶעָרִים מִיַּד בֶּן־הֲדַד
בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת־עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃

יד

א בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ
ב בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה
בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ
ג יְהוֹעַדִּין מִן־יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא
ד כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת
ה לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיַּךְ אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־
ו הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת־בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר
תּוֹרַת־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־
בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחֶטְאוֹ
ז יָמוּת׃ הוּא־הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא־הַמֶּלַח עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יָקְתְאֵל עַד
ח הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־יְהוֹאָשׁ
בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה
ט פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־
יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר

יג, ב׳ יוהד י ו׳ ימת קרי ו׳ מלח קרי

און באַנדעס פון מואָב פלעגן קומען אין לאַנד בײַם אָנקום פון יאָר. [21] און עס איז געווען, מע באַגראָבט אַזוי אַ מענטשן, ערשט זיי דערזעען אַ באַנדע. האָבן זיי אַרײַנגעוואָרפן דעם מאַן אין אֶלישָעס קבר. און דער מאַן האָט זיך געקײַקלט ביז ער האָט זיך אָנגערירט אָן אֶלישָעס בײנער, און איז לעבעדיק געוואָרן, און האָט זיך געשטעלט אויף זײַנע פיס.

[22] און חֲזָאֵל דער מלך פון אֲרָם האָט געדריקט ישראל אַלע טעג פון יהואָחָזן. [23] אָבער גאָט האָט זיי געלײטזעליקט און זיך דערבאַרימט אויף זיי, און האָט זיך צוגעקערט צו זיי פון וועגן זײַן בונד מיט אַברהם, יצחק, און יעקב, און ער האָט זיי ניט געוואָלט אומברענגען, און האָט זיי ניט אַוועקגעוואָרפן פון זײַן פנים ביז אַצונד.

[24] און חֲזָאֵל דער מלך פון אֲרָם איז געשטאָרבן, און זײַן זון בֶּן־הֲדַד איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

[25] און יהוֹאָש דער זון פון יהואָחָזן האָט צוריקגעקערט פון דער האַנט פון בֶּן־הֲדַד דעם זון פון חֲזָאֵלן די שטעט וואָס ער האָט געהאַט צוגענומען פון דער האַנט פון זײַן פאָטער יהואָחָזן אין מלחמה. דרײַ מאָל האָט אים יוֹאָש געשלאָגן, און האָט צוריקגעקערט די שטעט פון ישראל.

יד

[1] אין צווייטן יאָר פון יוֹאָש דעם זון פון יוֹאָחָזן, דעם מלך פון ישראל, איז אַמַציָהו דער זון פון יוֹאָש דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. [2] פינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און נײַן און צוואַנציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זײַן מוטער איז געווען יהוֹעַדָן פון ירושָלַיִם. [3] און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אָבער ניט אַזוי ווי זײַן פאָטער דוד; ער האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס זײַן פאָטער יוֹאָש האָט געטאָן. [4] נאָר די בָמות זײַנען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָמות.

[5] און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען באַפעסטיקט אין זײַן האַנט, אַזוי האָט ער דערשלאָגן זײַנע קנעכט וואָס האָבן דערשלאָגן זײַן פאָטער דעם מלך. [6] אָבער די קינדער פון די דערשלעגער האָט ער ניט געטייט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין בוך פון תּורת־משה, וואָס גאָט האָט באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: פאָטערס זאָלן ניט געטייט ווערן פאַר קינדער, און קינדער זאָלן ניט געטייט ווערן פאַר פאָטערס; נייערט יעטוועדער פאַר זײַן זינד זאָל געטייט ווערן.

[7] ער האָט געשלאָגן פון אֱדוֹם אין טאָל פון זאַלץ צען טויזנט, און אײַנגענומען סֶלַע אין מלחמה, און גערופן איר נאָמען יָקְתְאֵל [ווי זי הייסט] ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

[8] דענסמאָל האָט אַמַציָה געשיקט שלוחים צו יהוֹאָש דעם זון פון יהוֹאָחָז דעם זון פון יֵהוּאן, דעם מלך פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: קום לאָמיר זיך אָנקוקן אין פנים.

[9] האָט יהוֹאָש דער מלך פון ישראל געשיקט צו אַמַציָהו דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: דער דאָרן וואָס אין לבָנון

בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת
י הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ הַכֵּה הִכִּיתָ
אֶת־אֱדוֹם וּנְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ וְלָמָּה תִתְגָּרֶה
יא בְּרָעָה וְנָפַלְתָּה אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא־שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ
וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא וַאֲמַצְיָהוּ
יב מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה
יג לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָו׃ וְאֵת אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־
יְהוּדָה בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שָׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַםִ וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ
בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃
יד וְלָקַח אֶת־כָּל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הַנִּמְצְאִים
בֵּית־יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת
טו וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹנָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ
וַאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
טז עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
יז יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ
יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ
יח עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הֲלֹא־הֵם כְּתֻבִים
יט עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו
קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַםִ וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה
כ וַיְמִתֻהוּ שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר בִּירוּשָׁלַםִ
כא עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃ וַיִּקְחוּ כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲזַרְיָה
וְהוּא בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו
כב אֲמַצְיָהוּ׃ הוּא בָּנָה אֶת־אֵילַת וַיְשִׁבֶהָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי
כג שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו׃ בִּשְׁנַת חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לַאֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ

יב׳ לאהליו קרי   יג׳ ויבא קרי

האָט געשיקט צו דעם צעדערבוים וואָס אין לבָנון, אַזוי צו זאָגן: גיב דיין טאָכטער צו מיין זון פאַר אַ ווייב. איז פאַרבייגעגאַנגען אַ ווילדע חיה וואָס אין לבָנון, און האָט צעטרעטן דעם דאָרן. 10 שלאָגן האָסטו געשלאָגן אֱדום, און דיין האַרץ האָט דיך דערהויבן; האַלט דיין כבוד, און זיץ אין דער היים. און נאָך וואָס זאָלסטו זיך רייצן מיט בייז, און פאַלן דו און יהודה מיט דיר?

11 אָבער אַמַציָהו האָט ניט צוגעהערט. און יהוֹאָש דער מלך פון ישׂראל איז אַרויפגעגאַנגען, און זיי האָבן זיך אָנגעקוקט אין פּנים, ער און אַמַציָהו דער מלך פון יהודה, אין בֵּית־שֶׁמֶשׁ וואָס געהערט צו יהודה. 12 און יהודה איז געשלאָגן געוואָרן פאַר ישׂראל, און זיי זיינען אַנטלאָפן איטלעכער צו זיינע געצעלטן.

13 און אַמַציָהו דעם מלך פון יהודה, דעם זון פון יהוֹאָש דעם זון פון אַחַזיָהון, האָט יהוֹאָש דער מלך פון ישׂראל געכאַפּט אין בֵּית־שֶׁמֶשׁ. און ער איז געקומען קיין ירושָלַיִם, און האָט דורכגעבראָכן די מויער פון ירושָלַיִם פון דעם טויער פון אפרים ביז דעם ווינקלטויער, פיר הונדערט איילן. 14 און ער האָט צוגענומען דאָס גאַנצע גאָלד און זילבער, און אַלע כּלים, וואָס האָבן זיך געפונען אין הויז פון גאָט און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס הויז, און משכּון־קינדער, און האָט זיך אומגעקערט קיין שומרון.

15 און די איבעריקע זאַכן פון יהוֹאָשן וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, און ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אַמַציָהו דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישׂראל.

16 און יהוֹאָש האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישׂראל. און זיין זון יָרָבעָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

17 און אַמַציָהו דער זון פון יואָשן, דער מלך פון יהודה, האָט געלעבט נאָך דעם טויט פון יהוֹאָש דעם זון פון יהוֹאָחָזן, דעם מלך פון ישׂראל, פופצן יאָר.

18 און די איבעריקע זאַכן וועגן אַמַציָהון, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

19 און מע האָט געבונטעוועט אויף אים אַ בונט אין ירושָלַיִם, און ער איז אַנטלאָפן קיין לָכיש; אָבער מע האָט נאָכגעשיקט נאָך אים קיין לָכיש, און מע האָט אים דאָרטן געטייט. 20 און מע האָט אים געבראַכט אויף פערד. און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין ירושָלַיִם לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.

21 און דאָס גאַנצע פאָלק פון יהודה האָט גענומען עֲזַריָהן, וואָס איז געווען זעכצן יאָר אַלט, און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר מלך אויפן אָרט פון זיין פאָטער אַמַציָהון.

22 ער האָט אַרומגעבויט אֵילַת און האָט זי צוריקגעקערט צו יהודה, נאָכדעם ווי דער מלך האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן.

23 אין פופצנטן יאָר פון אַמַציָהו דעם זון פון יואָשן, דעם מלך פון יהודה, איז יָרָבעָם דער זון פון יואָש דעם

מלך פון ישראל געוואָרן מלך אין שומרון, [און האָט געקיניגט] איין און פערציק יאָר. [24] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון אַלע זינד פון יָרָבעָם דעם זון פון נבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

[25] ער האָט צוריקגעשטעלט דעם געמאַרק פון ישׂראל, פון ווו מע קומט קיין חֲמָת ביז דעם ים פון פּלוין, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון יהוה דעם גאָט פון ישׂראל, וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט יונה דעם זון פון אַמִתַּין, דעם נביא, וואָס פון גַת־חֵפֶר. [26] וואָרום גאָט האָט געזען די פּיין פון ישׂראל, אַז זי איז זייער ביטער, און קיין מוטער־מענטש איז ניטאָ, און ניטאָ ווער זאָל העלפן ישׂראל. [27] און גאָט האָט ניט געוואָלט אויסמעקן דעם נאָמען פון ישׂראל פון אונטערן הימל, און ער האָט זיי געהאָלפן דורך דער האַנט פון יָרָבעָם דעם זון פון יואָשן.

[28] און די איבעריקע זאַכן וועגן יָרָבעָמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, און ווי ער האָט צוריקגעקערט דַמֶשֶׂק און חֲמָת צו יהודה און ישׂראל, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישׂראל.

[29] און יָרָבעָם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, מיט די מלכים פון ישׂראל. און זיין זון זכַריָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כד מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר
כה הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ הוּא הֵשִׁיב אֶת־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת
כו הַחֵפֶר׃ כִּי־רָאָה יְהוָה אֶת־עֳנִי יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס
כז עָצוּר וְאֶפֶס עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא־דִבֶּר יְהוָה
לִמְחוֹת אֶת־שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד
כח יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־נִלְחָם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת־דַּמֶּשֶׂק וְאֶת־חֲמָת
לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
כט לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

טו

א בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ
ב עֲזַרְיָה בֶן־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הָיָה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
ג אִמּוֹ יְכָלְיָהוּ מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל
ד אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד
ה הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ
וַיְהִי מְצֹרָע עַד־יוֹם מֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בְּבֵית הַחָפְשִׁית וְיוֹתָם
ו בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל־הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
עֲזַרְיָהוּ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
ז הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ
אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
ח בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לַעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
זְכַרְיָהוּ בֶן־יָרָבְעָם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים׃

יד, כג׳ כא על כד׳ מלא ו כח׳ קמץ בזק

טו [1] אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון יָרָבעָם דעם מלך פון ישׂראל, איז עֲזַריָה[א] דער זון פון אֲמַציָה דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. [2] זעכצן יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי און פופציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יכָליָהו פון ירושָלַיִם.

[3] און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער אֲמַציָהו האָט געטאָן. [4] נאָר די בָמות זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָמות.

[5] און גאָט האָט געפּלאָגט דעם מלך, און ער איז געווען אַ מצורע ביז דעם טאָג פון זיין טויט. און ער איז געזעסן אין דעם אָפּגעזונדערטן הויז. און יותָם דעם מלכס זון איז געווען איבערן פּאַלאַץ; ער האָט געמשפּט דאָס פאָלק פון לאַנד.

[6] און די איבעריקע זאַכן וועגן עֲזַריָהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט־געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

[7] און עֲזַריָה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין זון יותָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[8] אין אַכט און דרייסיקסטן יאָר פון עֲזַריָהו דעם מלך פון יהודה, האָט זכַריָהו דער זון פון יָרָבעָמען געקיניגט איבער

[א] אין פסוק 13 און אַנדערע ערטער איז דער נאָמען עוזִיָה.

ט וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא סָר
מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
י וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ וַיַּכֵּהוּ קָבָל־עָם וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ
יא תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
יב הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ הוּא דְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־
יֵהוּא לֵאמֹר בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל
יג וַיְהִי־כֵן׃ שַׁלּוּם בֶּן־יָבֵישׁ מָלַךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וָתֵשַׁע שָׁנָה לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יֶרַח־יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן׃
יד וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת־שַׁלּוּם
טו בֶּן־יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
שַׁלּוּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
טז הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ אָז יַכֶּה־מְנַחֵם אֶת־תִּפְסַח
וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתַח
יז וַיַּךְ אֵת כָּל־הֶהָרוֹתֶיהָ בִּקֵּעַ׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע
שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי עַל־יִשְׂרָאֵל
יח עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא־סָר
מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
יט כָּל־יָמָיו׃ בָּא פוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם
לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר־כָּסֶף לִהְיוֹת יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה
כ בְּיָדוֹ׃ וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גִּבּוֹרֵי
הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ
כא אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
כב סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם־
כג אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים
שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן־מְנַחֵם עַל־
כד יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא

ט׳ מלא ו טז׳ כצ״ל יח׳ מלא ו

ישראל אין שומרון זעקס חדשים. [9] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיינע עלטערן האָבן געטאָן; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון יָרָבעָם דעם זון פון נבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

[10] און שַלום דער זון פון יָבֵשן האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָט אים געשלאָגן אַנטקעגן פאַרן פאָלק, און אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[11] און די איבעריקע זאַכן וועגן זכַריָהן, זיי זיינען באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

[12] דאָס איז געווען דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט צו יֵהואן, אַזוי צו זאָגן: קינדער ביזן פירטן דור וועלן דיר זיצן אויפן טראָן פון ישראל; און אַזוי איז געשען.

[13] שַלום דער זון פון יָבֵשן איז געוואָרן מלך אין ניין און דרייסיקסטן יאָר פון עוזיָה דעם מלך פון יהודה; און ער האָט געקיניגט אַ חודש צייט אין שומרון.

[14] איז אַרויפגעגאַנגען מנַחֵם דער זון פון גָדין, פון תִרצָה, און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט געשלאָגן שַלום דעם זון פון יָבֵשן אין שומרון, און האָט אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[15] און די איבעריקע זאַכן וועגן שַלומען, און זיין בונט וואָס ער האָט געבונטעוועט, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

[16] דענסמאָל האָט מנַחֵם געשלאָגן תִפסַח מיט אַלע וואָס אין איר, און אירע געמאַרקן פון תִרצָה אָן. ווייל מע האָט אים ניט געעפנט, האָט ער זי געשלאָגן; אַלע אירע טראָגעדיקע האָט ער אויפגעשפּאָלטן.

[17] אין ניין און דרייסיקסטן יאָר פון עֲזַריָה דעם מלך פון יהודה איז מנַחֵם דער זון פון גָדין געוואָרן מלך איבער ישראל, [און האָט געקיניגט] צען יאָר אין שומרון.

[18] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט אַלע זיינע טעג זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון יָרָבעָם דעם זון פון נבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

[19] איז געקומען פּול דער מלך פון אַשור אויפן לאַנד, און מנַחֵם האָט געגעבן פּולן טויזנט צענטנער זילבער, אַז זיין האַנט זאָל זיין מיט אים צו באַפעסטיקן די מלוכה אין זיין האַנט. [20] און מנַחֵם האָט אויסגעוואָרפן דאָס געלט אויף ישראל, אויף אַלע ווילפאַרמעגלעכע, פופציק שקָלים זילבער אויף יעטוועדער מאַן, כדי צו געבן דעם מלך פון אַשור. און דער מלך פון אַשור האָט זיך אומגעקערט, און האָט זיך ניט אָפּגעשטעלט דאָרטן אין לאַנד.

[21] און די איבעריקע זאַכן וועגן מנַחֵמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

[22] און מנַחֵם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון פּקחיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[23] אין פופציקסטן יאָר פון עֲזַריָה דעם מלך פון יהודה איז פּקחיָה דער זון פון מנַחֵמען געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, [און האָט געקיניגט] צוויי יאָר.

[24] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון יָרָבעָם

דעם זון פון נְבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

25 און זיין הויפּטמאַן פֶּקַח דער זון פון רְמַלְיָהוּן האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָט אים דערשלאָגן אין שומרון, אין פּאַלאַץ פון מלכס הויז, ביי אַרגוֹב און ביי אַרְיֵה; און מיט אים זיינען געווען פופציק מאַן פון די גִלעָדער; און ער האָט אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

26 און די איבעריקע זאַכן וועגן פְּקַחְיָהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישׂראל.

27 אין צוויי און פופציקסטן יאָר פון עֲזַרְיָה דעם מלך פון יהודה, איז פֶּקַח דער זון פון רְמַלְיָהוּן געוואָרן מלך איבער ישׂראל אין שומרון, [און האָט געקיניגט צוואַנציק יאָר.

28 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון יָרָבְעָם דעם זון פון נְבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

29 אין די טעג פון פֶּקַח דעם מלך פון ישׂראל, איז געקומען תִּגְלַת־פִּלְאֶסֶר דער מלך פון אַשור, און האָט גענומען עִיוֹן, און אָבֵל־בֵּית־מַעֲכָה, און יָנוֹחַ, און קֶדֶש, און חָצוֹר, און גִלעָד, און גָלִיל, דאָס גאַנצע לאַנד נַפתָּלִי; און ער האָט זיי פאַרטריבן קיין אַשור.

30 און הוֹשֵעַ דער זון פון אֵלָהן האָט געבונטעוועט אַ בונט אויף פֶּקַח דעם זון פון רְמַלְיָהוּן, און ער האָט אים געשלאָגן און אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט, אין צוואַנציקסטן יאָר פון יוֹתָם דעם זון פון עֻזִיָהן.

31 און די איבעריקע זאַכן וועגן פֶּקַחן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישׂראל.

32 אין צווייטן יאָר פון פֶּקַח דעם זון פון רְמַלְיָהוּן, דעם מלך פון ישׂראל, איז יוֹתָם דער זון פון עֻזִיָהוּ דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. 33 פינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען ירוּשָא די טאָכטער פון צָדוֹקן.

34 און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט; ער האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער עֻזִיָהוּ האָט געטאָן. 35 נאָר די בָּמוֹת זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת.

ער האָט געבויט דאָס אויבערשטע טויער פון גאָטס הויז.

36 און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹתָמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

37 אין יענע טעג האָט גאָט אָנגעהויבן אָנשיקן אויף יהודה רְצִין דעם מלך פון אֲרָם, און פֶּקַח דעם זון פון רְמַלְיָהוּן.

סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
כה וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ בְשֹׁמְרוֹן
בְּאַרְמוֹן בֵּית־מֶלֶךְ אֶת־אַרְגֹּב וְאֶת־הָאַרְיֵה וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים
כו אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
פְקַחְיָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
כז הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ עַל־
כח יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
לֹא סָר מִן־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
כט יִשְׂרָאֵל׃ בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר
מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת־
יָנוֹחַ וְאֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־חָצוֹר וְאֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־הַגָּלִילָה כֹּל
ל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה׃ וַיִּקְשָׁר־קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה
עַל־פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
לא בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי־פֶקַח וְכָל־
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
לב יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ
לג יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
לד וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת־צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
לה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ
עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה אֶת־
לו שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם * אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
לז יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה
לח רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם

כד׳ מלא ו   כה׳ המלך קרי   כח׳ מלא ו
לו׳ כצ״ל ע״פ המס׳ ובספרים וכל אשר

עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר דוד אביו וימלך אחז
בנו תחתיו:

טז

א בשנת שבע־עשרה שנה לפקח בן־רמליהו מלך אחז
ב בן־יותם מלך יהודה: בן־עשרים שנה אחז במלכו
ושש־עשרה שנה מלך בירושלם ולא־עשה הישר
ג בעיני יהוה אלהיו כדוד אביו: וילך בדרך מלכי
ישראל וגם את־בנו העביר באש כתעבות הגוים אשר
ד הוריש יהוה אתם מפני בני ישראל: ויזבח ויקטר
ה בבמות ועל־הגבעות ותחת כל־עץ רענן: אז יעלה רצין
מלך־ארם ופקח בן־רמליהו מלך־ישראל ירושלם
למלחמה ויצרו על־אחז ולא יכלו להלחם:
ו בעת ההיא השיב רצין מלך־ארם את־אילת לארם
וינשל את־היהודים מאילות וארומים באו אילת וישבו
ז שם עד היום הזה: וישלח אחז מלאכים אל־תגלת
פלסר מלך־אשור לאמר עבדך ובנך אני עלה והושעני
ח מכף מלך־ארם ומכף מלך ישראל הקומים עלי: ויקח
אחז את־הכסף ואת־הזהב הנמצא בית יהוה ובאצרות
ט בית המלך וישלח למלך אשור שחד: וישמע אליו
מלך אשור ויעל מלך אשור אל־דמשק ויתפשה ויגלה
י קירה ואת־רצין המית: וילך המלך אחז לקראת תגלת
פלאסר מלך־אשור דומשק וירא את־המזבח אשר
בדמשק וישלח המלך אחז אל־אוריה הכהן את־דמות
יא המזבח ואת־תבניתו לכל־מעשהו: ויבן אוריה הכהן
את־המזבח ככל אשר־שלח המלך אחז מדמשק כן
יב עשה אוריה הכהן עד־בוא המלך־אחז מדמשק: ויבא
המלך מדמשק וירא המלך את־המזבח ויקרב המלך

ג׳ ואדומים קרי ו׳ בשורק ודגש אחריו

[38] און יותם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין זיין פאָטער דודס שטאָט. און זיין זון אָחז איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

טז [1] אין זיבעצנטן יאָר פון פֶּקַח דעם זון פון רמַליָהון, איז אָחז דער זון פון יותם דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. [2] צוואַנציק יאָר איז אָחז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם.

און ער האָט ניט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון יהוה זיין גאָט, אַזוי ווי זיין פאָטער דוד. [3] נייערט ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישראל. און ער האָט אויך געמאַכט דורכגיין זיין זון דורכן פייער[א], אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט זיי פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל. [4] און ער האָט געשלאַכט און געריכערט אויף די בָמות, און אויף די בערגלעך, און אונטער יעטוועדער צווייגיק האַפטיקן בוים.

[5] דענסמאָל איז אַרויפגעקומען רצין דער מלך פון אַרם, און פֶּקַח דער זון פון רמַליָהון, דער מלך פון ישראל, קיין ירושָלַיִם אויף מלחמה; און זיי האָבן געלעגערט אויף אָחזן, און ניט געקענט בייקומען.

[6] אין יענער צייט האָט רצין דער מלך פון אַרם צוריקגעקערט אֵילַת צו אַרם, און האָט אַרויסגעוואָרפן די יהודהער פון אֵילַת. און די אַדוֹמים זיינען געקומען קיין אֵילַת, און זיינען דאָרטן געבליבן ביז אויף היינטיקן טאָג.

[7] און אָחז האָט געשיקט שלוחים צו תִגלַת־פִּלֶסֶר דעם מלך פון אַשור, אַזוי צו זאָגן: דיין קנעכט און דיין זון בין איך; קום אַרויף און העלף מיר פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַרם, און פון דער האַנט פון דעם מלך פון ישראל, וואָס זיינען אויפגעשטאַנען אויף מיר.

[8] און אָחז האָט גענומען דאָס זילבער און דאָס גאָלד וואָס האָט זיך געפונען אין גאָטס הויז און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס הויז, און האָט געשיקט צום מלך פון אַשור שוחד. [9] און דער מלך פון אַשור האָט צוגעהערט צו אים, און דער מלך פון אַשור איז אַרויפגעגאַנגען אויף דַמֶשֶׂק, און האָט זי איינגענומען, און האָט פאַרטריבן אירע באַוווינער קיין קיר, און רצינען האָט ער געטייט.

[10] און דער מלך אָחז איז געגאַנגען קיין דַמֶשֶׂק אַנטקעגן תִגלַת־פִּלאֶסֶר דעם מלך פון אַשור, און ער האָט געזען דעם מזבח וואָס אין דַמֶשֶׂק. און דער מלך אָחז האָט געשיקט צו אוּרִיָה דעם כֹּהן די געשטאַלט פון דעם מזבח און זיין געבוי לויט זיין גאַנצער אַרבעט. [11] און אוּרִיָה דער כֹּהן האָט אויפגעבויט דעם מזבח; אַזוי ווי אַלץ וואָס דער מלך אָחז האָט געשיקט פון דַמֶשֶׂק, אַזוי האָט אוּרִיָה דער כֹּהן געמאַכט, איידער דער מלך אָחז איז געקומען פון דַמֶשֶׂק. [12] און אַז דער מלך איז געקומען פון דַמֶשֶׂק, האָט דער מלך געזען דעם מזבח; און דער מלך האָט גענענט צום מזבח,

[א] פאַרברענט צום גאָט מולך.

אוןן האָט אויפֿגעבראַכט אויף אים. 13 און ער האָט
געדעמפּט זיין בראַנדאָפּפֿער און זיין שפּייזאָפּפֿער, און
געגאָסן זיין גיסאָפּפֿער, און געשפּרענגט דאָס בלוט פֿון
זיין פֿרידאָפּפֿער, אויפֿן מזבח. 14 און דעם קופּערנעם
מזבח וואָס פֿאַר גאָט האָט ער צוגערוקט פֿון פֿאַר דעם
הויז, פֿון צווישן דעם מזבח און צווישן דעם הויז פֿון גאָט,
און האָט אים אַוועקגעשטעלט ביין זייט פֿון דעם מזבח
צו צפֿון.

15 און דער מלך אָחָז האָט באַפֿוילן אוּרִיָּה דעם
כֹּהן, אַזוי צו זאָגן: אויף דעם גרויסן מזבח דעמף דאָס
בראַנדאָפּפֿער פֿון אין דער פֿרי, און דאָס שפּייזאָפּפֿער
פֿון אָוונט, און דאָס בראַנדאָפּפֿער פֿון מלך און זיין שפּייז־
אָפּפֿער, און דאָס בראַנדאָפּפֿער פֿון דעם גאַנצן פֿאָלק
פֿון לאַנד, און זייער שפּייזאָפּפֿער און זייערע גיסאָפּפֿער;
און איטלעך בלוט פֿון בראַנדאָפּפֿער און איטלעך בלוט
פֿון שאַלכטאָפּפֿער זאָלסטו שפּרענגען אויף אים. און
וועגן דעם קופּערנעם מזבח וועל איך דאַרפֿן נאָכקוקן.

16 און אוּרִיָּה דער כֹּהן האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס
דער מלך אָחָז האָט באַפֿוילן.

17 און דער מלך אָחָז האָט אָפּגעהאַקט די ראַמען
פֿון די געשטעלן[a], און האָט אָפּגעטאָן פֿון זיי דעם האַנט־
פֿאַס. און דעם ים[b] האָט ער אַראָפּגענומען פֿון די
קופּערנע רינדער וואָס אונטער אים, און האָט אים אַוועק־
געשטעלט אויף אַ געפֿלאַסטער פֿון שטיינער. 18 און דער
איבערדעק פֿאַר שבת וואָס מע האָט אָנגעבויט אין הויז,
און דעם מלכס איינגאַנג דערויסן, האָט ער איבער־
געשטעלט אין הויז פֿון גאָט פֿון וועגן דעם מלך פֿון אַשור.

19 און [די איבעריקע זאַכן פֿון אָחָזן וואָס ער
האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פֿון די
צייטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון יהודה.

20 און אָחָז האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־
שטאָט. און זיין זון חִזְקִיָּהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

יג עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו׃ וַיַּקְטֵר אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ
וַיַּסֵּךְ אֶת־נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת־דַּם־הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־
יד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֵת הַמִּזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיַּקְרֵב
מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ
טו עַל־יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה׃ וַיְצַוֵּהוּ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־אוּרִיָּה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת־עֹלַת־הַבֹּקֶר
וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת־עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת
עֹלַת כָּל־עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם וְכָל־דַּם עֹלָה
וְכָל־דַּם־זֶבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה־לִּי לְבַקֵּר׃
טז יז וַיַּעַשׂ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז׃ וַיְקַצֵּץ
הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת־
הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ
יח וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים׃ וְאֶת־מֵיסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר־
בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת־מְבוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית יְהוָה
יט מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־
כ הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב
אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

יז

א בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ הוֹשֵׁעַ
ב בֶּן־אֵלָה בְשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃
ג עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד
ד וַיָּשֶׁב לוֹ מִנְחָה׃ וַיִּמְצָא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר אֲשֶׁר
שָׁלַח מַלְאָכִים אֶל־סוֹא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־הֶעֱלָה מִנְחָה
לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעַצְרֵהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ
ה בֵּית כֶּלֶא׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן

טז, טו׳ ויצוה קרי   יז׳ את קרי   יח׳ מוסך קרי   מלשל

יז 1 אין צוועלפֿטן יאָר פֿון אָחָז דעם מלך פֿון יהודה, איז הוֹשֵׁעַ דער זון פֿון אֵלָהן געוואָרן מלך אין שומרון איבער ישׂראל, [און האָט געקיניגט] ניין יאָר.

2 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, נאָר ניט אַזוי ווי די מלכים פֿון ישׂראל וואָס זיינען געווען פֿאַר אים.

3 אויף אים איז אַרויפֿגעגאַנגען שַׁלְמַנְאֶסֶר דער מלך פֿון אַשור, און הוֹשֵׁעַ איז געוואָרן אַ קנעכט צו אים, און אים געצאָלט אָפּגאָב.

4 און דער מלך פֿון אַשור האָט אויסגעפֿונען אין הוֹשֵׁען אַ בונט, ווייל ער האָט געשיקט שלוחים צו סוֹא דעם מלך פֿון מִצְרַיִם, און האָט ניט אַרויפֿגעבראַכט אָפּגאָב צו דעם מלך פֿון אַשור אַזוי ווי יאָר אין יאָר. און דער מלך פֿון אַשור האָט אים פֿאַרהאַלטן, און האָט אים איינגעשפּאַרט אין תּפֿיסה.

5 און דער מלך פֿון אַשור איז אַרויפֿגעגאַנגען אויפֿן גאַנצן לאַנד, און איז אַרויפֿגעגאַנגען אויף שומרון, און האָט

[a] זע מלכים א׳ ז, 27 און ווייטער.   [b] זע מלכים א׳ ז, 23 און ווייטער.

וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ בִּשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְהוֹשֵׁעַ לָכַד ו
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שֹׁמְרוֹן וַיֶּגֶל אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב
אוֹתָם בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃
וַיְהִי כִּי־חָטְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה ז
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם
וַיִּירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר ח
הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
וַיְחַפְּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוָה ט
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל־עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים
עַד־עִיר מִבְצָר׃ וַיַּצִּבוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל־ י
גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃ וַיְקַטְּרוּ־שָׁם בְּכָל־בָּמוֹת יא
כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־הֶגְלָה יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים
לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעַבְדוּ הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה יב
לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיָּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל יג
וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל־נְבִיאֵו כָל־חֹזֶה לֵאמֹר שֻׁבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֺתַי חֻקּוֹתַי כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדַי הַנְּבִיאִים׃
וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם אֲשֶׁר לֹא יד
הֶאֱמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיִּמְאֲסוּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־בְּרִיתוֹ טו
אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבוֹתָם וְאֵת עֵדְוֺתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם
וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתָם
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כָּהֶם׃ וַיַּעַזְבוּ טז
אֶת־כָּל־מִצְוֺת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנֵים
עֲגָלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשֵׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם
וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבָּעַל׃ וַיַּעֲבִירוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם יז
בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיְנַחֵשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל יח

יג׳ נביאי קרי ב׳ טעמים במלה א׳ טו׳ קמץ בזיק טז׳ שני קרי

געלעגערט אויף איר דריי יאָר. 6 אין ניינטן יאָר פון הוֹשֵעַ האָט דער מלך פון אַשור באַצוווּנגען שומרון, און האָט פאַרטריבן ישראל קיין אַשור, און זיי באַזעצט אין חֲלַח, און אין חָבור, ביים טייך גוֹזָן, און אין די שטעט פון מָדַי.

7 און דאָס איז געשען ווייל די קינדער פון ישראל האָבן געזינדיקט צו יהוה זייער גאָט וואָס האָט זיי אויפֿגעבראַכט פון לאַנד מִצרַיִם, פון אונטער דער האַנט פון פַּרעה דעם מלך פון מִצרַיִם, און זיי האָבן געפאָרכט פרעמדע געטער. 8 און זיי זיינען געגאַנגען אין די געזעצן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל; דעסגלייכן די מלכים פון ישראל, וואָס זיי האָבן געמאַכט. 9 און די קינדער פון ישראל האָבן צוגעטראַכט זאַכן וואָס ניט ריכטיק צו יהוה זייער גאָט, און זיי האָבן זיך געבויט בָּמות אין אַלע זייערע שטעט, פון אַ וועכטערטורעם ביז אַ פעסטונגשטאָט. 10 און זיי האָבן זיך אויפגעשטעלט זיילשטיינער און געצנשטאַנגען אויף יעטוועדער הויכן בערגל און אונטער יעטוועדער צווייגהאַפטיקן בוים. 11 און זיי האָבן דאָרטן גערייכערט אויף אַלע בָּמות, אַזוי ווי די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר זיי; און זיי האָבן געטאָן שלעכטע זאַכן צו דערצערענען גאָט. 12 און זיי האָבן געדינט די אָפּגעטער, וואָס גאָט האָט זיי אָנגעזאָגט: איר זאָלט ניט טאָן דידאָזיקע זאַך. 13 און גאָט האָט געוואָרנט ישראל און יהודה דורך איטלעכן נביא, איטלעכן זעער, אַזוי צו זאָגן: קערט אַייך אום פון אַייערע שלעכטע וועגן, און היט מיינע געבאָט, מיינע געזעצן, לויט דער גאַנצער תּורה וואָס איך האָב באַפוילן אַייערע עלטערן, און וואָס איך האָב געשיקט צו אַייך דורך מיינע קנעכט די נביאים. 14 אָבער זיי האָבן ניט צוגעהערט, און זיי האָבן האַרט געמאַכט זייער נאַקן, אַזוי ווי דער נאַקן פון זייערע עלטערן וואָס האָבן ניט געגלויבט אין יהוה זייער גאָט. 15 און זיי האָבן פאַראַכט זיינע געזעצן און זיין בונד וואָס ער האָט געשלאָסן מיט זייערע עלטערן, און זיינע וואָרענישן וואָס ער האָט זיי געוואָרנט, און זיי זיינען געגאַנגען נאָך נישטיקייט און געוואָרן נישטיק, און נאָך די פעלקער וואָס רונד אַרום זיי, וואָס גאָט האָט זיי באַפוילן ניט צו טאָן אַזוי ווי זיי. 16 און זיי האָבן פאַרלאָזן אַלע געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און האָבן זיך געמאַכט געגאָסענע געצן—צוויי קעלבער, און געמאַכט אַן אַשֵרָה, און זיך געבוקט צו דעם גאַנצן חיל פון הימל, און געדינט בַּעַל. 17 און זיי האָבן געמאַכט דורכגיין זייערע זין און זייערע טעכטער דורכן פייער, און האָבן געברויכט וואָרזאָגעריי און געצויבערט, און זיך אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אים צו דערצערענען. 18 און גאָט האָט זייער געצערנט אויף ישראל, און ער האָט זיי אָפּגעטאָן פון זיין פּנים;

עס איז ניט געבליבן אַחוץ שבט יהודה אַליין. [19] האָט אויך יהודה ניט געהיט די געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און זיי זיינען געגאַנגען אין די געזעצן פון ישׂראל, וואָס יענע האָבן געמאַכט. [20] און גאָט האָט פאַראַכט דעם גאַנצן זאָמען פון ישׂראל, און ער האָט זיי געפייניקט, און האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון אויסרויבער, ביז ער האָט זיי אַוועקגעוואָרפן פון זיין פּנים. [21] וואָרום אַז ער האָט אָפּגעריסן ישׂראל פון דעם הויז פון דוד, און זיי האָבן געמאַכט פאַר אַ מלך יָרבעָם דעם זון פון נבָטן, האָט יָרבעָם אַראָפּגעפירט ישׂראל פון הינטער גאָט, און ער האָט זיי געמאַכט זינדיקן אַ גרויסע זינד. [22] און די קינדער פון ישׂראל זיינען געגאַנגען אין אַלע זינד פון יָרבעָמען וואָס ער האָט געטאָן; זיי האָבן זיך ניט אָפּגעקערט דערפון. [23] ביז גאָט האָט אָפּגעטאָן ישׂראל פון זיין פּנים, אַזוי ווי ער האָט גערעדט דורך אַלע זיינע קנעכט די נביאים, און ישׂראל איז פאַרטריבן געוואָרן פון זיין ערד קיין אַשור ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

[24] און דער מלך פון אַשור האָט געבראַכט מענטשן פון בָבל, און פון כותָה, און פון עַוָא, און פון חַמָת, און פון ספַרוַיִם, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון אָנשטאָט די קינדער פון ישׂראל. און זיי האָבן געאַרבט שומרון, און זיינען געזעסן אין אירע שטעט.

[25] און עס איז געווען אין אָנהייב פון זייער זיצן דאָרטן, האָבן זיי ניט געפאָרכט יהוה, און יהוה האָט אָנגעשיקט אויף זיי לייבן, און זיי פלעגן אויסהרגען צווישן זיי. [26] האָט מען אָנגעזאָגט דעם מלך פון אַשור, אַזוי צו זאָגן: די פעלקער וואָס דו האָסט אַוועקגעפירט, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון, ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד; דרום האָט ער אָנגעשיקט אויף זיי לייבן, און זע, זיי טייטן זיי, אַזוי ווי זיי ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד.

[27] האָט דער מלך פון אַשור באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: פירט אַוועק אַהין איינעם פון די כּהנים וואָס איר האָט פאַרטריבן פון דאָרטן; און זאָלן זיי גיין און זיך באַזעצן דאָרטן, און ער זאָל זיי לערנען דעם שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד.

[28] איז געקומען איינער פון די כּהנים וואָס מע האָט געהאַט פאַרטריבן פון שומרון, און ער האָט זיך באַזעצט אין בֵית־אֵל, און האָט זיי געלערנט ווי זיי זאָלן פאָרכטן יהוה. [29] אָבער איטלעך פאָלק פלעגט אויך מאַכן זיינע אייגענע געטער, און זיי האָבן זיי אַוועקגעשטעלט אין די הייזער פון די בָמות וואָס די שומרונים האָבן געמאַכט; איטלעך פאָלק אין זייערע שטעט וואָס זיי זיינען דאָרטן געזעסן. [30] און די מענטשן פון בָבל האָבן געמאַכט סוכּות־בנות, און די מענטשן פון כות האָבן געמאַכט נֵרגַל, און די מענטשן פון חַמָת האָבן געמאַכט אַשימאָ, [31] און די עַוִים האָבן געמאַכט נִבחַז און תַּרתָּק, און די ספַרוַיִם האָבן פאַרברענט זייערע קינדער אין פייער צו אַדרַמֶלֶך און עַנַמֶלֶך, די געטער פון ספַרוַיִם.

וַיְסִרֵם מֵעַל פָּנָיו לֹא נִשְׁאַר רַק שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ׃
יט גַּם־יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֺת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיֵּלְכוּ
כ בְּחֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃ וַיִּמְאַס יְהוָה בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל
כא וַיְעַנֵּם וַיִּתְּנֵם בְּיַד־שֹׁסִים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכָם מִפָּנָיו׃ כִּי־
קָרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ אֶת־יָרָבְעָם בֶּן־
נְבָט וַיַּדַּא יָרָבְעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְהֶחֱטִיאָם
כב חֲטָאָה גְדוֹלָה׃ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־חַטֹּאות יָרָבְעָם
כג אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ מִמֶּנָּה׃ עַד אֲשֶׁר־הֵסִיר יְהוָה אֶת־
יִשְׂרָאֵל מֵעַל פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד כָּל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים
וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ אַשּׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
כד וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא וּמֵחֲמָת וּסְפַרְוַיִם
וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן
כה וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֶיהָ׃ וַיְהִי בִּתְחִלַּת שִׁבְתָּם שָׁם לֹא יָרְאוּ אֶת־
יְהוָה וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּהֶם אֶת־הָאֲרָיוֹת וַיִּהְיוּ הֹרְגִים
כו בָּהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגְלִיתָ
וַתּוֹשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
וַיְשַׁלַּח־בָּם אֶת־הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם מְמִיתִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
כז אֵינָם יֹדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃ וַיְצַו מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלִיתֶם מִשָּׁם
כח וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיֹרֵם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃ וַיָּבֹא
אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשֹּׁמְרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל
כט וַיְהִי מוֹרֶה אֹתָם אֵיךְ יִירְאוּ אֶת־יְהוָה׃ וַיִּהְיוּ עֹשִׂים גּוֹי
גּוֹי אֱלֹהָיו וַיַּנִּיחוּ ׀ בְּבֵית הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשֹּׁמְרֹנִים
ל גּוֹי גּוֹי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבִים שָׁם׃ וְאַנְשֵׁי בָבֶל
עָשׂוּ אֶת־סֻכּוֹת בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי־כוּת עָשׂוּ אֶת־נֵרְגַל וְאַנְשֵׁי
לא חֲמָת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא׃ וְהָעַוִּים עָשׂוּ נִבְחַז וְאֶת־
תַּרְתָּק וְהַסְפַרְוִים שֹׂרְפִים אֶת־בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ לְאַדְרַמֶּלֶךְ

כא׳ וידח ק׳ כב׳ מלא ה כד׳ ומספרוים ק׳ ל׳ פתח באתנח לא׳ אין רבתא

וַעֲנַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵ סְפַרְוָיִם׃ וַיִּהְיוּ יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ לב
לָהֶם מִקְצוֹתָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית
הַבָּמוֹת׃ אֶת־יְהוָה הָיוּ יְרֵאִים וְאֶת־אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים לג
כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלוּ אֹתָם מִשָּׁם׃ עַד הַיּוֹם הַזֶּה לד
הֵם עֹשִׂים כַּמִּשְׁפָּטִים הָרִאשֹׁנִים אֵינָם יְרֵאִים אֶת־יְהוָה
וְאֵינָם עֹשִׂים כְּחֻקֹּתָם וּכְמִשְׁפָּטָם וְכַתּוֹרָה וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׂם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּכְרֹת לה
יְהוָה אִתָּם בְּרִית וַיְצַוֵּם לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְלֹא־תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא תִזְבְּחוּ לָהֶם׃
כִּי ׀ אִם־אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לו
בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה אֹתוֹ תִירָאוּ וְלוֹ תִשְׁתַּחֲווּ וְלוֹ
תִזְבָּחוּ׃ וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה לז
אֲשֶׁר כָּתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת כָּל־הַיָּמִים וְלֹא תִירְאוּ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וְהַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם לֹא תִשְׁכָּחוּ לח
וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לט
תִּירָאוּ וְהוּא יַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמֵעוּ מ
כִּי אִם־כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן הֵם עֹשִׂים׃ וַיִּהְיוּ ׀ הַגּוֹיִם מא
הָאֵלֶּה יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים גַּם־
בְּנֵיהֶם ׀ וּבְנֵי בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם הֵם עֹשִׂים עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃

יח

וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ א
חִזְקִיָּה בֶן־אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה ב
הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִי בַּת־זְכַרְיָה׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל ג
אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד אָבִיו׃ הוּא ׀ הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר ד
אֶת־הַמַּצֵּבֹת וְכָרַת אֶת־הָאֲשֵׁרָה וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת

יז, לא׳ אלהו ק ספרים ק

32 דערבײַ פלעגן זײ פאָרכטן יהוה, און זײ האָבן זיך געמאַכט פון צווישן זיך כּהנים פון בָמות, וואָס פלעגן מקריב זײַן פאַר זײ אין די הײַזער פון די בָמות. 33 יהוה פלעגן זײ פאָרכטן, אָבער זײערע געטער פלעגן זײ דינען, אַזוי ווי דער שטײגער פון די פעלקער וואָס מע האָט זײ פון דאָרטן אַוועקגעפירט.

34 ביז אויף הײַנטיקן טאָג טוען זײ אַזוי ווי די פריערדיקע שטײגערס; זײ פאָרכטן ניט [אין גאַנצן] יהוה, און זײ טוען ניט אַזוי ווי זײערע חוקים און ווי זײער געזעץ, און אַזוי ווי די תּורה און ווי דאָס געבאָט וואָס גאָט האָט געבאָטן די קינדער פון יעקב, וואָס ער האָט געמאַכט זײַן נאָמען ישׂראל[א]; 35 וואָס גאָט האָט מיט זײ געשלאָסן אַ בונד, און האָט זײ באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: „איר זאָלט ניט פאָרכטן פרעמדע געטער, און איר זאָלט זיך ניט בוקן צו זײ, און זײ ניט דינען, און ניט שלאַכטן צו זײ; 36 נײערט יהוה וואָס האָט אײַך אויפגעבראַכט פון לאַנד מִצרַיִם מיט גרויס שטאַרקײט, און מיט אַן אויסגעשטרעקטן אָרעם, אים זאָלט איר פאָרכטן, און צו אים זאָלט איר זיך בוקן, און צו אים זאָלט איר שלאַכטן. 37 און די חוקים און די געזעצן, און די תּורה און דאָס געבאָט, וואָס ער האָט פאַר אײַך געשריבן, זאָלט איר היטן צו טאָן אַלע טאָג; און איר זאָלט ניט פאָרכטן פרעמדע געטער. 38 און דעם בונד וואָס איך האָב געשלאָסן מיט אײַך, זאָלט איר ניט פאַרגעסן; און איר זאָלט ניט פאָרכטן פרעמדע געטער. 39 נײערט יהוה אײַער גאָט זאָלט איר פאָרכטן, און ער וועט אײַך מציל זײַן פון דער האַנט פון אַלע אײַערע פײַנט". 40 אָבער זײ האָבן ניט צוגעהערט, נײערט זײ טוען אַזוי ווי זײער פריערדיקער שטײגער.

41 און דידאָזיקע פעלקער פלעגן פאָרכטן יהוה, אָבער זײערע געצן פלעגן זײ דינען; דעסגלײַכן זײערע קינדער און זײערע קינדסקינדער—אַזוי ווי זײערע עלטערן האָבן געטאָן, אַזוי טוען זײ ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

יח

1 און עס איז געווען אין דריטן יאָר פון הושֵעַ דעם זון פון אֵלָהן, דעם מלך פון ישׂראל, איז חִזקִיָה דער זון פון אָחָז דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. 2 פינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און נײַן און צוואַנציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זײַן מוטער איז געווען אַבי די טאָכטער פון זכַריָהן.

3 און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זײַן פאָטער דוד האָט געטאָן.

4 ער האָט אָפּגעטאָן די בָמות, און צעבראָכן די זײַלשטײנער, און אָפּגעהאַקט די אֲשֵרָה. און ער האָט צעהאַקט די

[א] זע בראשית לב, 29.

קופּערנע־שלאַנג וואָס משה האָט געמאַכטא; וואָרום ביז
יענע טעג פלעגן די קינדער פון ישׂראל רייכערן צו איר,
און מע האָט זי גערופן נחושתָןב. 5 ער האָט זיך פאַר־
זיכערט אויף גאָט דעם האַר פון ישׂראל, און נאָך אים איז
ניט געווען אַזאַ ווי ער צווישן אַלע מלכים פון יהודה, אויך
ניט צווישן די וואָס זיינען געווען פאַר אים. 6 וואָרום ער
האָט זיך באַהעפט אָן גאָט, ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט
פון הינטער אים, און ער האָט געהיט זיינע געבאָט וואָס
גאָט האָט געבאָטן משהן. 7 און גאָט פלעגט זיין מיט אים;
אומעטום ווו ער פלעגט אַרויסגיין, פלעגט ער באַגליקן.
און ער האָטווידערשפּעניקט אָן דעם מלך פון אַשור, און
האָט אים ניט געדינט. 8 ער האָט געשלאָגן די פּלשתּים ביז
עַזָה און אירע געמאַרקן, פון אַ וועכטערטורעם ביז אַ
פעסטונגשטאָט.

9 און עס איז געווען אין פירטן יאָר פון מלך חִזקִיָהון—
דאָס איז דאָס זיבעטע יאָר פון הוֹשֵעַ דעם זון פון אֵלָהן,
דעם מלך פון ישׂראל—איז אַרויפגעגאַנגען שַלמַנאֶסֶר דער
מלך פון אַשור אויף שומרון, און האָט געלעגערט אויף
איר. 10 און זיי האָבן זי באַצוווּנגען צום סָוף פון דריי יאָר;
אין זעקסטן יאָר פון חִזקִיָהן—דאָס איז דאָס ניינטע יאָר
פון הוֹשֵעַ דעם מלך פון ישׂראל—איז שומרון באַצוווּנגען
געוואָרן. 11 און דער מלך פון אַשור האָט פאַרטריבן
ישׂראל קיין אַשור, און האָט זיי אַוועקגעפירט אין חֲלַח, און
אין חָבוֹר, ביים טייך גוֹזָן, און אין די שטעט פון מָדַי;
12 פאַרוואָס זיי האָבן ניט צוגעהערט צו דעם קָול פון יהוה זייער גאָט, און האָבן איבערגעטרעטן זיין בונד, אַלץ וואָס
משה דער קנעכט פון גאָט האָט זיי באַפוילן, און זיי האָבן ניט צוגעהערט און ניט געטאָן.

13 און אין פערצנטן יאָר פון מלך חִזקִיָהן, איז אַרויפגעגאַנגען סַנחֵריב דער מלך פון אַשור אויף אַלע
באַפעסטיקטע שטעט פון יהודה, און האָט זיי אַיינגענומען.

14 האָט חִזקִיָה דער מלך פון יהודה געשיקט צו דעם מלך פון אַשור קיין לָכִיש, אַזוי צו זאָגן: איך האָב געזינדיקט;
קער זיך אָפּ פון מיר; וואָס דו ווּעסט אויף מיר אַרויפלייגן, וועל איך טראָגן.
האָט דער מלך פון אַשור אַרויפגעלייגט אויף חִזקִיָה דעם מלך פון יהודה דריי הונדערט צענטנער זילבער
און דרייסיק צענטנער גאָלד.

15 און חִזקִיָה האָט אַוועקגעגעבן דאָס גאַנצע זילבער וואָס האָט זיך געפונען אין הויז פון גאָט און אין די שאַצקאַמערן
פון מלכס הויז. 16 אין יענער צייט האָט חִזקִיָה אַרומגעהאַקט די טירן פון דעם טעמפּל פון גאָט, און דיביישטידלעך
וואָס חִזקִיָה דער מלך פון יהודה האָט געהאַט איבערגעצויגן [מיט גאָלד], און ער האָט עס געגעבן דעם מלך פון אַשור.

17 און דער מלך פון אַשור האָט געשיקט תַּרתָּנען, און רַב־סָרִיסן, און רַבשָקֵהן, פון לָכִיש צום מלך חִזקִיָהון מיט אַ
גרויסן חיל קיין ירושָלַיִם. און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען און זיינען געקומען קיין ירושָלַיִם; און ווי זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען,

אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
ה מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא־לוֹ נְחֻשְׁתָּן׃ בַּיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל
בָּטָח וְאַחֲרָיו לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר
ו הָיוּ לְפָנָיו׃ וַיִּדְבַּק בַּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר
ז מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ
בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְלֹא עֲבָדוֹ׃
ח הוּא הִכָּה אֶת־פְּלִשְׁתִּים עַד־עַזָּה וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִמִּגְדַּל
ט נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־שֹׁמְרוֹן
י וַיָּצַר עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדֻהָ מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת־שֵׁשׁ
לְחִזְקִיָּה הִיא שְׁנַת־תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה
יא שֹׁמְרוֹן׃ וַיֶּגֶל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיַּנְחֵם
יב בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃ עַל ׀ אֲשֶׁר לֹא־
שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֵת כָּל־
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ׃
יג וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּה עָלָה סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃
יד וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ־אַשּׁוּר ׀ לָכִישָׁה ׀
לֵאמֹר ׀ חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלַי אֵת אֲשֶׁר־תִּתֵּן עָלַי אֶשָּׂא
וַיָּשֶׂם מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
טו כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃ וַיִּתֵּן חִזְקִיָּה אֶת־כָּל־
טז הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵית־יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֵת
הַהִיא קִצַּץ חִזְקִיָּה אֶת־דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה וְאֶת־
הָאֹמְנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ
יז אַשּׁוּר׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־תַּרְתָּן וְאֶת־רַב־
סָרִיס ׀ וְאֶת־רַבְשָׁקֵה מִן־לָכִישׁ אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחֵיל
כָּבֵד יְרוּשָׁלִָם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ

א זע במדבר כא, 9.
ב די קופּערנע.

בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃
וַיִּקְרְאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ יח
אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־אָסָף הַמַּזְכִּיר׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ־נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ כֹּה־אָמַר יט
הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר
בָּטָחְתָּ׃ אָמַרְתָּ אַךְ־דְּבַר־שְׂפָתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה כ
עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ כא
לְּךָ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם לְכָל־הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־יְהֹוָה כב
אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא־הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת־
בָּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַםִ לִפְנֵי
הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וְעַתָּה הִתְעָרֶב נָא כג
אֶת־אֲדֹנִי אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים אִם־
תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים עֲלֵיהֶם׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֵת פְּנֵי כד
פַּחַת אַחַד עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים וַתִּבְטַח לְךָ עַל־מִצְרַיִם
לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים׃ עַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהֹוָה עָלִיתִי עַל־ כה
הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַשְׁחִתוֹ יְהֹוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה עַל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ וְשֶׁבְנָה כו
וְיוֹאָח אֶל־רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרָמִית כִּי
שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל־תְּדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם
אֲשֶׁר עַל־הַחֹמָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה הַעַל אֲדֹנֶיךָ כז
וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא
עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחֹמָה לֶאֱכֹל אֶת־חֲרֵיהֶם
וְלִשְׁתּוֹת אֶת־שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם׃ וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה וַיִּקְרָא כח
בְקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית וַיְדַבֵּר וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ
הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל־יַשִּׁא לָכֶם כט

כז צואתם קי מימי רגליהם קי

אַזוי זיינען זיי געקומען און האָבן זיך געשטעלט ביי דעם גראָבן פון דעם אויבערשטן טייך וואָס אויפן וועג פון וועשערפעלד. [18] און זיי האָבן גערופן צום מלך; איז אַרויסגעגאַנגען צו זיי אֶלְיָקים דער זון פון חִלקִיָהון, וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שֶׁבנאָ דער שרייבער, און יוֹאָח דער זון פון אָסָפן, דער דערמאָנער.

[19] און רַבשָׁקֵה האָט צו זיי געזאָגט: זאָגט אַקאָרשט צו חִזקִיָהון: אַזוי האָט געזאָגט דער גרויסער מלך, דער מלך פון אַשור: וואָס איז דידאָזיקע פאַרזיכערונג וואָס דו פאַרזיכערסט זיך? [20] מיינסטו הויל ליפּגערייד איז אַן עצה און גבורה פאַר מלחמה? אַצונד, אויף וועמען פאַרזיכערסטו זיך, וואָס דו האָסט ווידערשפּעניקט אָן מיר? [21] אַצונד זע, דו פאַרזיכערסט זיך אויף דעם שטעקן פון דעמדאָזיקן צעבראָכענעם ראָר–אויף מִצרַיִם–וואָס אַז אַ מענטש לענט זיך אויף אים אָן, גייט ער אים אַריין אין דער האַנט, און לעכערט זי דורך; אַזוי איז פַּרעה דער מלך פון מִצרַיִם פאַר אַלע וואָס פאַרזיכערן זיך אויף אים. [22] און אַז איר וועט מיר זאָגן: מיר פאַרזיכערן זיך אויף יהוה אונדזער גאָט–איז דאָס ניט דער וואָס חִזקִיָהו האָט אָפּגעטאָן זיינע בָמות און זיינע מזבחות, און האָט גע־זאָגט צו יהודה און צו ירושָלַיִם: פאַר דעמדאָזיקן מזבח זאָלט איר זיך בוקן אין ירושָלַיִם? [23] און אַצונד, פאַרוועט זיך אַקאָרשט מיט מיין האַר דעם מלך פון אַשור, און איך וועל דיר געבן צוויי טויזנט פערד, אויב דו קענסט דיר אַרויפזעצן רייטער אויף זיי. [24] היינט ווי קענסטו אָפּ־שטויסן דעם פּנים פון אַ הויפּטמאַן, איינעם פון די קלענסטע קנעכט פון מיין האַר? פון דעסטוועגן פאַר־זיכערסטו זיך אויף מִצרַיִם ווענן רייטוועגן און רייטער. [25] אַצונד, בין איך דען אָן יהוה אַרויפגעקומען אויף דעמ־דאָזיקן אָרט, אים צו פאַרוויסטן? יהוה האָט צו מיר געזאָגט: גיי אַרויף אויף דעמדאָזיקן לאַנד, און פאַרוויסט עס.

[26] האָט אֶלְיָקים דער זון פון חִלקִיָהון, און שֶׁבנאָ, און יוֹאָח, געזאָגט צו רַבשָׁקֵהן: רעד, איך בעט דיך, צו דיינע קנעכט אַראַמיש, וואָרום מיר פאַרשטייען עס, און רעד ניט צו אונדז יהודיש אין די אויערן פון דעם פאָלק וואָס אויף דער מויער.

[27] האָט רַבשָׁקֵה צו זיי געזאָגט: האָט דען צו דיין האַר און צו דיר מיך געשיקט מיין האַר צו רעדן דידאָזיקע ווער־טער, און ניט צו די מענטשן וואָס זיצן אויף דער מויער, צו עסן זייער קויט, און צו טרינקען זייער לייַבוואַסער, ביי אייך?

[28] און רַבשָׁקֵה האָט זיך געשטעלט, און האָט אויסגערופן אויף אַ הויכן קָול אויף יהודיש, און האָט גערעדט און געזאָגט: הערט דאָס וואָרט פון דעם גרויסן מלך, דעם מלך פון אַשור. [29] אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: זאָל אייך

חִזְקִיָּהו ניט נאַרן, וואָרום ער קען אײַך ניט מציל זײַן פֿון זײַן האַנט. 30 און זאָל אײַך חִזְקִיָּהו ניט פֿאַרזיכערן אויף יהוה, אַזוי צו זאָגן: מציל זײַן וועט אונדז מציל זײַן יהוה, און דידאָזיקע שטאָט וועט ניט איבערגעגעבן ווערן אין דער האַנט פֿון דעם מלך פֿון אַשור. 31 איר זאָלט ניט צוהערן צו חִזְקִיָּהון, וואָרום אַזוי האָט געזאָגט דער מלך פֿון אַשור: מאַכט מיט מיר שלום, און קומט אַרויס צו מיר, און עסט איטלעכער פֿון זײַן ווײַנשטאָק און איטלעכער פֿון זײַן פֿײַגנבוים, און טרינקט איטלעכער דאָס וואַסער פֿון זײַן ברונעם. 32 ביז איך קום, און וועל אײַך נעמען אין אַ לאַנד אַזוי ווי אײַער לאַנד, אַ לאַנד פֿון תבואה און ווײַן, אַ לאַנד פֿון ברויט און ווײַנגערטנער, אַ לאַנד פֿון אײַלבערטן און האָניק, כּדי איר זאָלט לעבן און ניט שטאַרבן; און איר זאָלט ניט צוהערן צו חִזְקִיָּהון, אַז ער וועט אײַך אײַנרעדן, אַזוי צו זאָגן: יהוה וועט אונדז מציל זײַן. 33 האָבן מציל דען מציל געווען די געטער פֿון די פֿעלקער איטלעכער זײַן לאַנד פֿון דער האַנט פֿון דעם מלך פֿון אַשור? 34 ווו זײַנען די געטער פֿון חֲמָת, און אַרפַּד? ווו זײַנען די געטער פֿון ספַרוַיִם, הֵנַע, און עִוָה? האָבן זיי דען מציל געווען שומרון פֿון מײַן האַנט? 35 ווער זײַנען צווישן אַלע געטער פֿון די לענדער, וואָס האָבן מציל געווען זייער לאַנד פֿון מײַן האַנט, אַז יהוה זאָל מציל זײַן ירושָלַיִם פֿון מײַן האַנט?

36 האָט דאָס פֿאָלק געשוויגן, און זיי האָבן אים אַ וואָרט ניט געענטפֿערט, וואָרום דער באַפֿעל פֿון מלך איז געווען, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט אים ניט ענטפֿערן.

37 איז געקומען אֶלְיָקים דער זון פֿון חִלְקִיָהן, וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שֶבנאָ דער שרײַבער, און יוֹאָח דער זון פֿון אָסָפֿן, דער דערמאָנער, צו חִזְקִיָּהון, מיט צעריסענע קליידער, און זיי האָבן אים דערציילט די ווערטער פֿון רַבשָקֵהן.

ל חִזְקִיָּהוּ כִּי־לֹא יוּכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ׃ וְאַל־יַבְטַח
אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל יַצִּילֵנוּ יְהוָה וְלֹא
לא תִנָּתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ אַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־
חִזְקִיָּהוּ כִּי כֹה אָמַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ אִתִּי בְרָכָה וּצְאוּ
אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ־גַּפְנוֹ וְאִישׁ תְּאֵנָתוֹ וּשְׁתוּ אִישׁ מֵי־בֹרוֹ׃
לב עַד־בֹּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ דָּגָן
וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וּכְרָמִים אֶרֶץ זֵית יִצְהָר וּדְבַשׁ וִחְיוּ
וְלֹא תָמֻתוּ וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי־יַסִּית אֶתְכֶם
לג לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ׃ הַהַצֵּל הִצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ
לד אֶת־אַרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ אַיֵּה אֱלֹהֵי חֲמָת וְאַרְפָּד
אַיֵּה אֱלֹהֵי סְפַרְוַיִם הֵנַע וְעִוָּה כִּי־הִצִּילוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן
לה מִיָּדִי׃ מִי בְּכָל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־הִצִּילוּ אֶת־אַרְצָם
לו מִיָּדִי כִּי־יַצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלִַם מִיָּדִי׃ וְהֶחֱרִישׁוּ הָעָם
וְלֹא־עָנוּ אֹתוֹ דָּבָר כִּי־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר לֹא
לז תַעֲנֻהוּ׃ וַיָּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּה אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא
הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־אָסָף הַמַּזְכִּיר אֶל־חִזְקִיָּהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים
וַיַּגִּדוּ לוֹ דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה׃

יט

א וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס
ב בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח אֶת־אֶלְיָקִים אֲשֶׁר־עַל־
הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֵת זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְכַּסִּים
ג בַּשַּׂקִּים אֶל־יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא בֶּן־אָמוֹץ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ יוֹם־צָרָה וְתוֹכֵחָה וּנְאָצָה הַיּוֹם הַזֶּה
ד כִּי־בָאוּ בָנִים עַד־מַשְׁבֵּר וְכֹחַ אַיִן לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת ׀ כָּל־דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ־
אַשּׁוּר ׀ אֲדֹנָיו לְחָרֵף אֱלֹהִים חַי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְפִלָּה בְּעַד הַשְּׁאֵרִית

יט

1 און עס איז געווען, ווי דער מלך חִזְקִיָּהו האָט עס געהערט, אַזוי האָט ער צעריסן זײַנע קליידער, און זיך צוגעדעקט מיט זאַק, און ער איז געקומען אין הויז פֿון גאָט. 2 און ער האָט געשיקט אֶלְיָקימען וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שֶבנאָ דעם שרײַבער, און די עלטסטע פֿון די כֹּהנים, צוגעדעקט מיט זאַקקליידער, צו יְשַעְיָהו הנביא דעם זון פֿון אָמוֹצן. 3 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט חִזְקִיָּהו: אַ טאָג פֿון נויט און שטראָף און שמאַך איז הײַנטיקער טאָג, וואָרום די קינדער זײַנען געקומען צום מוטערמויל, און ניטאָ קיין כּוח צו געבערן. 4 אפֿשר וועט יהוה דײַן גאָט הערן אַלע ווערטער פֿון רַבשָקֵהן, וואָס זײַן האַר דער מלך פֿון אַשור האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאָט, און ער וועט שטראָפֿן פֿאַר די רייד וואָס יהוה דײַן גאָט האָט געהערט; דרום זאָלסטו אויפֿהייבן אַ תּפֿילה פֿאַר דעם איבערבלײַב וואָס געפֿינט זיך דאָ.

ה הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ׃
ו וַיֹּאמֶר לָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה ׀ אָמַר
יְהוָה אַל־תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גִּדְּפוּ
ז נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֹתִי׃ הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
ח וְשָׁב לְאַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה
וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל־לִבְנָה כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע
ט מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע אֶל־תִּרְהָקָה מֶלֶךְ־כּוּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה יָצָא
לְהִלָּחֵם אִתָּךְ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃
י כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אַל־יַשִּׁאֲךָ
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בֹּטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַםִ
יא בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה ׀ אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי
יב אַשּׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃ הַהִצִּילוּ
אֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שִׁחֲתוּ אֲבוֹתַי אֶת־גּוֹזָן וְאֶת־
יג חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי־עֶדֶן אֲשֶׁר בִּתְלַאשָּׂר׃ אַיּוֹ מֶלֶךְ־חֲמָת
יד וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוָיִם הֵנַע וְעִוָּה׃ וַיִּקַּח
חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵם וַיַּעַל בֵּית
טו יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל
חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב
הַכְּרֻבִים אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
טז אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה ׀ אָזְנְךָ
וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב
יז אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם יְהוָה הֶחֱרִיבוּ
יח מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם׃ וְנָתְנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ
יט וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ
וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃
כ וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־

טז׳ קמץ בז״ק

[5] און ווי די קנעכט פון מלך חזקיָהון זיינען געקומען צו ישעיָהון, [6] האָט ישַעיָהו צו זיי געזאָגט: אַזוי זאָלט איר זאָגן צו אַייער האַר: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן פאַר די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, מיט וואָס די יונגען פון דעם מלך פון אַשור האָבן מיך געשענדט. [7] זע, איך גיב אַריין אין אים אַ גייסט, און ער וועט הערן אַ הערונג, און וועט זיך אומקערן צו זיין לאַנד; און איך וועל אים מאַכן פאַלן דורכן שווערד אין זיין לאַנד.

[8] און רַבשָקֵה האָט זיך אומגעקערט, און האָט געפונען דעם מלך פון אַשור מלחמה האַלטנדיק אויף לִבנָה; וואָרום ער האָט געהאַט געהערט אַז ער האָט אַוועקגעצויגן פון לָכיש.

[9] און [סַנחֵריב] האָט געהערט אויף תִרהָקָה דעם מלך פון כוש, אַזוי צו זאָגן: ער איז אַרויסגעגאַנגען מלחמה צו האַלטן מיט דיר. און ער האָט ווידער געשיקט שלוחים צו חִזקִיָהון, אַזוי צו זאָגן: [10] אַזוי זאָלט איר זאָגן צו חִזקִיָהו דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: זאָל דיך ניט נאַרן דיין גאָט, וואָס דו פאַרזיכערסט זיך אויף אים, אַזוי צו זאָגן: ירושָלַיִם וועט ניט איבערגעגעבן ווערן אין דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור. [11] אָט האָסטו געהערט וואָס די מלכים פון אַשור האָבן געטאָן צו אַלע לענדער, זיי צו פאַרוויסטן, און דו ווילסט ניצול ווערן? [12] האָבן די געטער פון די פעלקער מציל געווען די וואָס מיינע עלטערן האָבן צעשטערט, גוזָן, און חָרָן, און רֶצֶף, און די קינדער פון עֶדֶן וואָס אין תלַשָר? [13] ווו איז דער מלך פון חַמָת, און דער מלך פון אַרפַּד, און דער מלך פון דער שטאָט ספַרוַיִם, פון הֵנַע, און עִוָה?

[14] האָט חִזקִיָהו צוגענומען דעם בריוו פון דער האַנט פון די שלוחים, און האָט אים איבערגעלייענט; און ער איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז פון גאָט; און חִזקִיָהו האָט אים אויסגעשפּרייט פאַר גאָט. [15] און חִזקִיָהו האָט מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון ישראל וואָס זיצט איבער די כרובים, דו אַליין ביסט דער גאָט איבער אַלע קיניגרייכן פון דער ערד; דו האָסט געמאַכט די הימלען און די ערד. [16] נייג, יהוה, דיין אויער, און הער; עפן, יהוה, דיינע אויגן, און זע; און הער די ווערטער פון סַנחֵריבן וואָס האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאָט. [17] אמת, יהוה, די מלכים פון אַשור האָבן חָרב געמאַכט די פעלקער און זייער לאַנד, [18] און זיי האָבן איבערגעגעבן זייערע געטער צום פייער; וואָרום זיי זיינען קיין געטער ניט געווען, נאָר בלויז דאָס ווערק פון אַ מענטשנס האַנט, האָלץ און שטיין; דרום האָבן זיי זיי אונטערגעבראַכט. [19] און אַצונד, יהוה אונדזער גאָט, העלף אונדז, איך בעט דיך, פון זיין האַנט, און זאָלן אַלע קיניגרייכן פון דער ערד וויסן, אַז דו יהוה אַליין ביסט גאָט.

[20] האָט ישַעיָהו דער זון פון אָמוצן געשיקט צו חִזקִיָהון, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל:

אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־
כא סַנְחֵרִב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי׃ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ
כב הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־מִי
כג הֲרִימוֹתָ קּוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד
מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ ׀ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
מְרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אֲרָזָיו מִבְחוֹר
כד בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצֹּה יַעַר כַּרְמִלּוֹ׃ אֲנִי קַרְתִּי
וְשָׁתִיתִי מַיִם זָרִים וְאַחְרִב בְּכַף־פְּעָמַי כֹּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃
כה הֲלֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי לְמִימֵי קֶדֶם וִיצַרְתִּיהָ
עַתָּה הֲבֵיאתִיהָ וּתְהִי לַהְשׁוֹת גַּלִּים נִצִּים עָרִים בְּצֻרוֹת׃
כו וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא
כז חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵפָה לִפְנֵי קָמָה׃ וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ
כח יָדָעְתִּי וְאֵת הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃ יַעַן הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ
עָלָה בְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ וַהֲשִׁבֹתִיךָ
כט בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה
סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית סָחִישׁ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ
ל וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃ וְיָסְפָה פְּלֵיטַת בֵּית־
לא יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה׃ כִּי
מִירוּשָׁלִַם תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה
לב תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ
אַשּׁוּר לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא־
לג יְקַדְּמֶנָּה מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה׃ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־
יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה׃
לד וְגַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
לה עַבְדִּי׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא ׀ מַלְאַךְ יְהוָה
וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ

כ׳ למדנחאי עַל   כג׳ ברב ק   קצו קרי   כה׳ יתיר י
ל׳ כיא בת   לא׳ צבאות קרי ולא כתיב ובס״א קרי וכתיב   לג׳ כ״א על־

וואָס דו האָסט מתפלל געווען צו מיר וועגן סַנחֵריב דעם מלך פון אַשור, האָב איך צוגעהערט. 21 דאָס איז דאָס וואָרט וואָס גאָט האָט וועגן אים גערעדט:

עס פאַראַכט דיך, עס שפּאָט פון דיר
די יונגפרוי טאָכטער צִיון;
עס שאָקלט דעם קאָפּ הינטער דיר
די טאָכטער ירושָלַיִם.
22 וועמען האָסטו געלעסטערט און געשענדט?
און אויף וועמען האָסטו דיין קָול אויפגעהויבן?
יאָ, האָסט געהויבן דיינע אויגן אין דער הייך
אַקעגן דעם הייליקן פון ישראל.
23 דורך דיינע שלוחים האָסטו געלעסטערט גאָט,
און געזאָגט: מיט מיינע פיל רייטוועגן
בין איך צו דער הייך פון די בערג אַרויף,
צו די ווינקלען פון לבָנון;
און איך האַק אָפּ זיינע הויכע צעדערן,
זיינע געקליבענע ציפּרעסביימער;
און איך קום צו זיין עקסטן האַרבעריק,
צום וואַלד פון זיין פרוכטגאָרטן.
24 איך האָב געגראָבן און געטרונקען
וואַסערן פרעמדע,
און טריקן אויס מיט מיינע פוסטריט
אַלע טייכן פון מִצרַיִם.

25 האָסטו דען ניט געהערט?
פון לאַנג אָן האָב איך עס צוגעגרייט,
פון אַלטע טעג האָב איך עס געפורעמט;
אַצונד האָב איך עס געבראַכט עס זאָל געשען,
כדי צו פאַרוויסטן אויף חורבה־הויפנס
באַפעסטיקטע שטעט.
26 דרום זיינען זייערע באַווינער קורצמאַכטיק,
זיי זיינען צעבראָכן און פאַרשעמט;
זיי זיינען געוואָרן גראָז פון פעלד,
און קרייטעכץ גרינע,
מאָך פון די דעכער,
און תבואה פאַרדאַרט איידער אויפגעוואַקסן.

27 אָבער איך ווייס דיין זיצן,
און דיין גיין און דיין קומען,
און דיין שטורעמען קעגן מיר.
28 ווייל דיין שטורעמען קעגן מיר
און דיין ליאַרעם איז אַרויף אין מיינע אויערן,
דרום וועל איך אַריינטאָן מיין רינג אין דיין נאָז,
און מיין צאַם אין דיינע ליפּן,
און איך וועל דיך אומקערן אויף דעם וועג
וואָס דו ביסט געקומען אויף אים.

29 און דאָס וועט דיר זיין דער צייכן:
איר וועט עסן הײַיאָר נאָכוווקס,
און אויפן צווייטן יאָר ווידערוווקס;
און אויפן דריטן יאָר, זייט און שניידט,
און פלאַנצט ווייגערטנער, און עסט זייער פרוכט.
30 און דער אַנטרונענער איבערבלייב פון דעם הויז
פון יהודה
וועט ווידער וואָרצלען אונטן, און טראָגן פרוכט אויבן.
31 וואָרום פון ירושָלַיִם וועט אַרויסקומען אַן איבעבלייב,
און אַן אַנטרינונג פון באַרג צִיון;
דאָס אָנגעמען זיך פון גאָט פון צבָאות וועט דאָס טאָן.

32 פאַרוואָר, אַזוי האָט גאָט געזאָגט אויפן מלך פון אַשור:
ער וועט ניט אַריינקומען אין דערדאָזיקער שטאָט,
און ניט אַריינשיסן אַהין אַ פייל,
און ניט קומען פאַר איר מיט אַ שילד,
און ניט אָנשיטן אַרום איר אַן ערדוואַל.
33 אויף דעם וועג וואָס ער איז געקומען,
אויף אים וועט ער זיך אומקערן,
און אין דערדאָזיקער שטאָט
וועט ער ניט אַריינקומען, זאָגט גאָט.
34 און איך וועל באַשירעמען דידאָזיקע שטאָט, זי צו העלפן,
פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.

35 און עס איז געווען אין יענער נאַכט, איז אַרויסגעגאַנגען אַ מלאך פון גאָט און האָט געשלאָגן אין לאַגער פון אַשור

בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים׃ וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
לו סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה׃ וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה
לז בֵּית ׀ נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר ... הִכֻּהוּ
בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

כ

א בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ
בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ
ב כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל
ג אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃ אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי
לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיֵּבְךְּ
ד חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃ וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר
ה הַתִּיכֹנָה וּדְבַר יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־
חִזְקִיָּהוּ נְגִיד־עַמִּי כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ
שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ הִנְנִי רֹפֶא לָךְ
ו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה׃ וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֵת הָעִיר
הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃
ז וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־
ח הַשְּׁחִין וַיֶּחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ מָה אוֹת כִּי־
ט יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
יְשַׁעְיָהוּ זֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֵּר הָלַךְ הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב
י עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נָקֵל לַצֵּל לִנְטוֹת עֶשֶׂר
יא מַעֲלוֹת לֹא כִּי יָשׁוּב הַצֵּל אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיִּקְרָא
יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׁב אֶת־הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
יב יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ בָּעֵת

יט, לז׳ בניו ק ולא כתיב   כ, ד׳ חצר קרי

הונדערט און פינף און אַכציק טויזנט. און אַז מע האָט זיך געפעדערט אין דער פרי, ערשט זיי זיינען אַלע טויטע פגרים.

36 און סַנחֵריב דער מלך פון אַשור האָט אַוועקגע־צויגן, און איז געגאַנגען און האָט זיך אומגעקערט; און ער איז געבליבן אין נִינוֵה.

37 און עס איז געווען, ווי ער בוקט זיך אין הויז פון זיין גאָט נִסרוֹך, אַזוי האָבן זיינע זין אַדרַמֶלֶך און שַׂראֶצֶר אים דערשלאָגן מיטן שווערד; און זיי זיינען אַנטרונען געוואָרן אין לאַנד אֲרָרָט. און זיין זון אֵסַר־חַדון איז גע־וואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כ 1 אין יענע טעג איז חִזקִיָהו קראַנק געוואָרן צום שטאַרבן; איז צו אים געקומען ישַׁעיָהו הנביא דער זון פון אָמוֹצן, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מאַך דיין צַוָאָה וועגן דיין הויזגעזינט, וואָרום דו שטאַרבסט, און וועסט ניט גענעזן ווערן.

2 האָט ער אומגעדרייט זיין פנים צו דער וואַנט, און האָט מתפלל געווען צו גאָט, אַזוי צו זאָגן: 3 איך בעט דיך, גאָט, געדענק ווי איך בין געגאַנגען פאַר דיר מיט אמת, און מיט אַ גאַנצן האַרצן, און וואָס איז גוט אין דיינע אויגן האָב איך געטאָן.

און חִזקִיָהו האָט געוויינט אַ גרויס געוויין.

4 און עס איז געווען, ווען ישַׁעיָהו איז נאָך ניט געווען אַרויסגעגאַנגען פון דעם מיטלסטן הויף, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: 5 קער זיך אום, און זאָלסט זאָגן צו חִזקִיָהו דעם פירשט פון מיין פאָלק: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון דיין פאָטער דודן: איך האָב געהערט דיין תפילה, איך האָב געזען דיין טרער; זע, איך הייל דיך; אויפן דריטן טאָג וועסטו אַרויפגיין אין הויז פון גאָט. 6 און איך וועל צולייגן צו דיינע טעג פופצן יאָר, און פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור וועל איך דיך און דידאָזיקע שטאָט מציל זיין, און איך וועל באַשירעמען דידאָ־זיקע שטאָט פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.

7 און ישַׁעיָהו האָט געזאָגט: נעמט געפרעסטע פייגן. און זיי האָבן עס גענומען און אַרויפגעטאָן אויפן אויסשלאָג, און ער איז גענעזן געוואָרן.

8 און חִזקִיָהו האָט געזאָגט צו ישַׁעיָהון: וואָס איז דער צייכן אַז גאָט וועט מיך היילן, און איך וועל אַרויפגיין אויפן דריטן טאָג אין הויז פון גאָט? 9 האָט ישַׁעיָהו געזאָגט: דאָס וועט דיר זיין דער צייכן פון גאָט, אַז גאָט וועט טאָן די זאַך וואָס ער האָט גערעדט: זאָל דער שאָטן גיין צען שטאַפּלען ווייטער, אָדער זיך אומקערן צען שטאַפּלען? 10 האָט יחִזקִיָהו געזאָגט: גרינג איז דעם שאָטן זיך אַראָפּצונייגן צען שטאַפּלען; ניין, נייערט דער שאָטן זאָל זיך אומקערן אויף צוריק צען שטאַפּלען.

11 האָט ישַׁעיָהו הנביא גערופן צו גאָט, און ער האָט אומגעקערט דעם שאָטן צען שטאַפּלען צוריק אויף די שטאַפּלען וואָס ער האָט געהאַט אַראָפּגענידערט אויף די שטאַפּלען פון אָחָזן.

הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סְפָרִים
יג וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ׃ וַיִּשְׁמַע
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת־כָּל־בֵּית נְכֹתֹה אֶת־הַכֶּסֶף
וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֵת ׀ שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית
כֵּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה דָבָר
יד אֲשֶׁר לֹא־הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא
יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה־אָמְרוּ ׀
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ
טו רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר
חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
טז לֹא־הִרְאִיתִם בְּאֹצְרֹתָי׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ
יז שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא ׀ כָּל־אֲשֶׁר
בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־
יח יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר
יט תּוֹלִיד יִקָּח וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר
חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר
כ הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְיָמָי׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ
וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה וַיָּבֵא
אֶת־הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
כא הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

כא

א בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ
ב שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי
ג בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ
אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה

כ, יג׳ נכותו ק כצ״ל יח׳ יקחו ק יט׳ פתח באתנח

12 אין יענער צייט האָט בּראֹדך־בַּלְאֲדָן דער זון פון בַּלְאֲדָנען, דער מלך פון בָּבל, געשיקט אַ בריוו און אַ מתּנה צו חִזקִיָהון, וואָרום ער האָט געהערט אַז חִזקִיָהו איז געווען קראַנק. 13 און חִזקִיָהו האָט זיי צוגעהערט, און ער האָט זיי געוויזן זיין גאַנץ שאַצהויז, דאָס זילבער און דאָס גאָלד, און די בשׂמים, און דאָס גוטע אייל, און דאָס גאַנצע הויז פון זיינע וואָפן, און אַלץ וואָס האָט זיך געפונען אין זיינע שאַצקאַמערן; ניט געווען אַ זאַך אין זיין הויז, און אין זיין גאַנצער געוועלטיקייט, וואָס חִזקִיָהו האָט זיי ניט געוויזן.

14 איז יְשַׁעְיָהו הנביא געקומען צום מלך חִזקִיָהון, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָבן די דאָזיקע מענטשן געזאָגט? און פון וואַנען קומען זיי צו דיר? האָט חִזקִיָהו געזאָגט: פון אַ ווייטן לאַנד זיינען זיי געקומען, פון בָּבל. 15 האָט ער געזאָגט: וואָס האָבן זיי געזען אין דיין הויז? האָט חִזקִיָהו געזאָגט: אַלץ וואָס אין מיין הויז האָבן זיי געזען; ניט געווען אַ זאַך אין מיינע שאַצקאַמערן וואָס איך האָב זיי ניט געוויזן.

16 האָט ישַׁעיָהו געזאָגט צו חִזקִיָהון: הער דאָס וואָרט פון גאָט: 17 זע, טעג קומען, און אַלץ וואָס אין דיין הויז, און וואָס דיינע עלטערן האָבן אָנגעקליבן ביז היינטיקן טאָג, וועט אַוועקגעטראָגן ווערן קיין בָּבל; קיין זאַך וועט ניט איבערבלייבן, זאָגט גאָט. 18 און פון דיינע זין וואָס וועלן אַרויסגיין פון דיר, וואָס דו וועסט געבערן, וועט מען נעמען, און זיי וועלן זיין הויפדינער אין פּאַלאַץ פון דעם מלך פון בָּבל.

19 האָט חִזקִיָהו געזאָגט צו ישַׁעיָהון: גוט איז דאָס וואָרט פון גאָט וואָס דו האָסט גערעדט. און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָר, אויב שלום און זיכערקייט וועט זיין אין מיינע טעג!

20 און די איבעריקע זאַכן וועגן חִזקִיָהון, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, און ווי ער האָט געמאַכט דעם טייך און דעם גראָבן, און אַריינגעבראַכט וואַסער אין שטאָט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

21 און חִזקִיָהו האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון מנשה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כא

1 צוועלף יאָר איז מנשה אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און פינף און פופציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חֶפצי־בָה.

2 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישׂראל. 3 און ער האָט אָפּגעבויט די בָּמות וואָס זיין פאָטער חִזקִיָהו האָט צעשטערט, און ער האָט אויפגעשטעלט מזבחות צו בַּעַל, און האָט געמאַכט אַן אֲשֵׁרָה, אַזוי ווי אַחְאָב דער מלך פון ישׂראל

אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם׃ וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה ד
בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים אֶת־שְׁמִי׃ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא ה
הַשָּׁמָיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ ו
בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס׃ וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה ז
אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה
בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד רֶגֶל ח
יִשְׂרָאֵל מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק ׀ אִם־יִשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתָם
עַבְדִּי מֹשֶׁה׃ וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת־הָרָע ט
מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר יא
עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתֹּעֵבוֹת הָאֵלֶּה הֵרַע מִכֹּל
אֲשֶׁר־עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיַּחֲטִא גַם־אֶת־יְהוּדָה
בְּגִלּוּלָיו׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי יב
מֵבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלִַם וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו תִּצַּלְנָה
שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלִַם אֵת קַו שֹׁמְרוֹן וְאֶת־ יג
מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת־יְרוּשָׁלִַם כַּאֲשֶׁר־יִמְחֶה
אֶת־הַצַּלַּחַת מָחָה וְהָפַךְ עַל־פָּנֶיהָ׃ וְנָטַשְׁתִּי אֵת שְׁאֵרִית יד
נַחֲלָתִי וּנְתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לְבַז וְלִמְשִׁסָּה לְכָל־
אֹיְבֵיהֶם׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים טו
אֹתִי מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מִלֵּא טז
אֶת־יְרוּשָׁלִַם פֶּה לָפֶה לְבַד מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה יז

ח׳ בס״א לכל ט׳ קמץ בז״ק יב׳ שמעה קרי

האָט געטאָן, און ער האָט זיך געבוקט צום גאַנצן חיל פון הימל, און זיי געדינט. 4 און ער האָט געבויט מזבחות אין הויז פון גאָט, וואָס גאָט האָט געזאָגט: אין ירושלים וועל איך טאָן מיין נאָמען. 5 און ער האָט געבויט מזבחות צום גאַנצן חיל פון הימל אין ביידע הויפן פון גאָטס הויז. 6 און ער האָט געמאַכט דורכגיין זיין זון דורכן פייער[א], און האָט געברויכט צייכנזעעריי און געצויבערט, און איינגעשאַפט גייסטערזעער און טויטנבאַשווערער; ער האָט געמערט צו טאָן שלעכטס אין די אויגן פון גאָט, צו דערצערענען. 7 און ער האָט אַריינגעשטעלט דעם געץ פון דער אֲשֵׁרָה וואָס ער האָט געמאַכט, אין דעם הויז וואָס גאָט האָט געזאָגט צו דודן און צו זיין זון שלמהן: אין דעמדאָזיקן הויז און אין ירושלים וואָס איך האָב אויסדערוויילט פון אַלע שבטים פון ישראל, וועל איך טאָן מיין נאָמען אויף אייביק; 8 און איך וועל מער ניט פאַרוואַגלען דעם פוס פון ישראל פון דער ערד וואָס איך האָב געגעבן זייערע עלטערן, אויב זיי וועלן נאָר היטן צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב זיי באַפוילן, און לויט דער גאַנצער תורה וואָס מיין קנעכט משה האָט זיי באַפוילן. 9 אָבער זיי האָבן ניט צוגעהערט; און מנשה האָט זיי פאַרפירט צו טאָן מער שלעכטס ווי די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטיליקט פון פאַר די קינדער פון ישראל.

10 און גאָט האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים, אַזוי צו זאָגן: 11 ווייל מנשה דער מלך פון יהודה האָט געטאָן דידאָזיקע אומווערדיקייטן, איז באַגאַנגען ערגערס ווי אַלץ וואָס די אֱמוֹרִים וואָס פאַר אים האָבן געטאָן, און האָט אויך געמאַכט זינדיקן יהודה מיט זיינע אָפּגעטער, 12 דרום האָט אַזוי געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף ירושלים און יהודה, אַז איטלעכער וואָס הערט עס, וועלן קלינגען זיינע ביידע אויערן. 13 און איך וועל ציען אויף ירושלים די מעסטשנור פון שומרון, און די וואָגשנור פון אַחאָבס הויז; און איך וועל אויסווישן ירושלים, אַזוי ווי מע ווישט אויס אַ שיסל, אויסגעווישט און אומגעקערט אויף איר פנים. 14 און איך וועל אַוועקוואַרפן דעם איבערבלייב פון מיין אַרב, און וועל זיי געבן אין דער האַנט פון זייערע פיינט, און זיי וועלן זיין צו רויב און צו אויסרויבונג פאַר אַלע זייערע פיינט. 15 ווייל זיי האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין מיינע אויגן, און האָבן מיך דערצערנט פון דעם טאָג וואָס זייערע עלטערן זיינען אַרויסגעגאַנגען פון מִצְרַיִם און ביז אויף היינטיקן טאָג.

16 און אויך אומשולדיק בלוט האָט מנשה פאַרגאָסן זייער פיל, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושלים פון עק צו עק; אַחוץ זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן יהודה, צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט.

17 און די איבעריקע זאַכן וועגן מנשהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט,

[א] פאַרברענט צום גאָט מולך.

דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעניש פון די מלכים פון יהודה.

[18] און מנשה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין דעם גאָרטן פון זיין הויז, אין דעם גאָרטן פון עוזאָן. און זיין זון אָמון איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[19] צוויי און צוואַנציק יאָר איז אָמון אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען משולֶמֶת די טאָכטער פון חָרוצן, פון יָטבָה.

[20] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיין פאָטער מנשה האָט געטאָן. [21] און ער איז געגאַנגען אין אַלדעם וועג וואָס זיין פאָטער איז געגאַנגען, און ער האָט געדינט די אָפּגעטער וואָס זיין פאָטער האָט געדינט, און האָט זיך צו זיי געבוקט. [22] און ער האָט פאַרלאָזן יהוה דעם גאָט פון זיינע עלטערן, און איז ניט געגאַנגען אין דעם וועג פון יהוה.

[23] און די קנעכט פון אָמונען האָבן געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָבן געטייט דעם מלך אין זיין הויז. [24] און דאָס פאָלק פון לאַנד האָט דערשלאָגן אַלע וואָס האָבן געמאַכט דעם בונט אויף דעם מלך אָמון. און דאָס פאָלק פון לאַנד האָט געמאַכט זיין זון יאשִיָהון פאַר מלך אויף זיין אָרט.

[25] און די איבעריקע זאַכן פון אָמונען וואָס ער האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעעניש פון די מלכים פון יהודה.

[26] און מע האָט אים באַגראָבן אין זיין קבר, אין דעם גאָרטן פון עוזאָן. און זיין זון יאשִיָהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
יח עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן־בֵּיתוֹ בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
יט בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת־חָרוּץ מִן־
כ יָטְבָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃
כא וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגִּלֻּלִים
כב אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
כג אֲבֹתָיו וְלֹא־הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עַבְדֵי־אָמוֹן עָלָיו
כד וַיָּמִיתוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃ וַיַּךְ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־הַקֹּשְׁרִים
עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ
כה תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
כו עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בִּקְבֻרָתוֹ
בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

כב

א בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַת־עֲדָיָה מִבָּצְקַת׃
ב וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא־
ג סָר יָמִין וּשְׂמֹאול׃ וַיְהִי בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ בֶן־
ד מְשֻׁלָּם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה לֵאמֹר׃ עֲלֵה אֶל־חִלְקִיָּהוּ
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְיַתֵּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
ה אָסְפוּ שֹׁמְרֵי הַסַּף מֵאֵת הָעָם׃ וְיִתְּנֻה עַל־יַד עֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וְיִתְּנוּ אֹתוֹ לְעֹשֵׂי
ו הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחַזֵּק בֶּדֶק הַבָּיִת׃ לֶחָרָשִׁים
וְלַבֹּנִים וְלַגֹּדְרִים וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־
ז הַבָּיִת׃ אַךְ לֹא־יֵחָשֵׁב אִתָּם הַכֶּסֶף הַנִּתָּן עַל־יָדָם כִּי

כב, ב׳ מלא ו׳   ה׳ ויתנהו ק׳   בית ק׳

כב

[1] אַכט יאָר איז יאשִיָהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און איין און דרייסיק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען ידידָה די טאָכטער פון עֲדָיָהן, פון בָּצקַת.

[2] און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין אַלדעם וועג פון זיין פאָטער דודן, און האָט זיך ניט אָפּגעקערט רעכטס אָדער לינקס.

[3] און עס איז געווען אין אַכצנטן יאָר פון מלך יאשִיָהון, האָט דער מלך געשיקט שָפָן דעם זון פון אֲצַליָהו, דעם זון פון משולָמען, דעם שרייבער, אין הויז פון גאָט, אַזוי צו זאָגן: [4] גיי אַרויף צו חִלקִיָהו דעם כֹּהן־גָדול, און זאָל ער צונויפצײלן דאָס געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט, וואָס די שוועלהיטערס האָבן געזאַמלט פון פאָלק. [5] און זאָל מען עס געבן אויף דער האַנט פון די ווערקמייסטערס וואָס זיינען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט; און זיי זאָלן עס געבן צו די בעל־מלאָכהס וואָס אין הויז פון גאָט, אויף צו פאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער פון הויז; [6] צו די האָלצמייסטערס, און צו די בוימייסטערס, און צו די מויערער, און אויף צו קויפן האָלץ און געהאַקטע שטיינער, צו פאַרריכטן דאָס הויז. [7] און מע זאָל זיך ניט רעכענען מיט זיי וועגן דעם געלט וואָס ווערט גע־

בָּאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים׃ וַיֹּאמֶר חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל ח
עַל־שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן
חִלְקִיָּה אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־שָׁפָן וַיִּקְרָאֵהוּ׃ וַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר ט
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הִתִּיכוּ עֲבָדֶיךָ
אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בַבַּיִת וַיִּתְּנֻהוּ עַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
הַמֻּפְקָדִים בֵּית יְהוָה׃ וַיַּגֵּד שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר י
סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־ יא
בְּגָדָיו׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־ יב
שָׁפָן וְאֶת־עַכְבּוֹר בֶּן־מִיכָיָה וְאֵת ׀ שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֵת
עֲשָׂיָה עֶבֶד־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׃ לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בַּעֲדִי יג
וּבְעַד־הָעָם וּבְעַד כָּל־יְהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַנִּמְצָא
הַזֶּה כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר־הִיא נִצְּתָה בָנוּ עַל
אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ אֲבֹתֵינוּ עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לַעֲשׂוֹת
כְּכָל־הַכָּתוּב עָלֵינוּ׃ וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַאֲחִיקָם יד
וְעַכְבּוֹר וְשָׁפָן וַעֲשָׂיָה אֶל־חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת ׀ שַׁלֻּם
בֶּן־תִּקְוָה בֶּן־חַרְחַס שֹׁמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם
בַּמִּשְׁנֶה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ׃ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה טו
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי׃ כֹּה טז
אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
יֹשְׁבָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
תַּחַת ׀ אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן יז
הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וְנִצְּתָה חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה
וְלֹא תִכְבֶּה׃ וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרֹשׁ אֶת־ יח
יְהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ׃ יַעַן רַךְ־לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע ׀ מִפְּנֵי יְהוָה יט
בְּשָׁמְעֲךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו לִהְיוֹת

ח׳ כ״א אל׳

געבן אויף זייער האַנט, נייערט אויף נאמנות זאָלן זיי אַרבעטן.

8 און חִלְקִיָהו דער כֹּהן־גָדול האָט געזאָגט צו שָפָן דעם שרייבער: דאָס בוך פון דער תּורה האָב איך געפונען אין הויז פון גאָט. און חִלְקִיָהו האָט געגעבן דאָס בוך צו שָפָנען, און ער האָט עס איבערגעליינט.

9 און שָפָן דער שרייבער איז געקומען צום מלך, און האָט געבראַכט דעם מלך אַן ענטפער, און האָט געזאָגט: דיינע קנעכט האָבן אויסגעשאָטן דאָס געלט וואָס האָט זיך געפונען אין הויז, און זיי האָבן עס געגעבן אויף דער האַנט פון די ווערקמײַנסטערס וואָס זיינען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט.

10 און שָפָן דער שרייבער האָט דערציילט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן: חִלְקִיָה דער כֹּהן האָט מיר געגעבן אַ בוך. און שָפָן האָט עס געליינט פאַרן מלך. 11 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פון דעם בוך פון דער תּורה, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער. 12 און דער מלך האָט באַפוילן חִלְקִיָהן דעם כֹּהן, און אֲחִיקָם דעם זון פון שָפָנען, און עַכבּור דעם זון פון מִיכָיָהן, און שָפָן דעם שרייבער, און עֲשָיָה דעם מלכס דינער, אַזוי צו זאָגן: 13 גייט פרעגט ביי גאָט פאַר מיר, און פאַר דעם פאָלק, און פאַר גאַנץ יהודה, וועגן די ווערטער פון דעמדאָזיקן געפונענעם בוך, וואָרום גרויס איז דער גרימצאָרן פון גאָט וואָס איז אָנגעצונדן אויף אונדז, פאַרוואָס אונדזערע עלטערן האָבן ניט צוגעהערט צו די ווערטער פון דעמדאָזיקן בוך, צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איז אָנגעשריבן פאַר אונדז.

14 איז געגאַנגען חִלְקִיָהו דער כֹּהן, און אֲחִיקָם, און עַכבּור, און שָפָן, און עֲשָיָה, צו חוּלדָה דער נביאה, דער ווייב פון שַלוּם דעם זון פון תִּקוָה דעם זון פון חַרחַס, דעם קליידער־היטער—און זי האָט געוווינט אין ירושָלַיִם, אין צווייטן שטאָטפערטל—און זיי האָבן גערעדט צו איר. 15 האָט זי צו זיי געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: זאָגט צו דעם מאַן וואָס האָט אײַך געשיקט צו מיר: 16 אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף דעמדאָזיקן אָרט און אויף זיינע באַוווינער—אַלע ווערטער פון דעם בוך וואָס דער מלך פון יהודה האָט געליינט; 17 דערפאַר וואָס זיי האָבן מיך פאַרלאָזן, און האָבן געריי כערט צו פרעמדע געטער, כּדי מיך צו דערצערענען מיט אַלע מעשים פון זייערע הענט, דרום וועט מיין גרימצאָרן זיך אָנצינדן אויף דעמדאָזיקן אָרט, און וועט ניט פאַרלאָשן ווערן. 18 און צו דעם מלך פון יהודה וואָס שיקט אײַך פרעגן ביי גאָט, צו אים זאָלט איר אַזוי זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: וועגן די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, 19 איז, ווייל דיין האַרץ איז ווייך געוואָרן, און ביסט געוואָרן אונטערטעניק פאַר גאָט ווען דו האָסט געהערט וואָס איך האָב גערעדט אויף דעמדאָזיקן אָרט און אויף זיינע

באַווינער, אַז זיי וועלן ווערן פֿאַר אַ שרעק און פֿאַר אַ
קללה, און האָסט צעריסן דײַנע קליידער, און האָסט
געוויינט פֿאַר מיר, האָב איך אויך צוגעהערט, זאָגט גאָט.
20 דרום זע, איך זאַמל דיך אײַן צו דײַנע עלטערן, און
וועסט אײַנגעזאַמלט ווערן אין דײַן קבר בשלום, און דײַנע
אויגן וועלן ניט זען דאָס גאַנצע בייז וואָס איך ברענג אויף
דעמדאָזיקן אָרט.

און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם ענטפֿער.

כג

1 און דער מלך האָט געשיקט, און מע האָט אײַנ־
געזאַמלט צו אים אַלע עלטסטע פֿון יהודה און
ירושלַיִם. 2 און דער מלך איז אַרויפֿגעגאַנגען אין הויז
פֿון גאָט, און אַלע מענער פֿון יהודה און אַלע באַווינער
פֿון ירושלַיִם מיט אים, און די כּהנים, און די נביאים, און
דאָס גאַנצע פֿאָלק פֿון קליין ביז גרויס. און ער האָט גע־
לייענט אין זייערע אויערן אַלע ווערטער פֿון דעם בוך
פֿון בונד וואָס איז געפֿונען געוואָרן אין הויז פֿון גאָט. 3 און
דער מלך האָט זיך געשטעלט אויף אַ בימה, און ער האָט
געשלאָסן אַ בונד פֿאַר גאָט, צו גיין נאָך גאָט, און צו היטן
זײַנע געבאָט און זײַנע אָנזאָגן און זײַנע געזעצן מיטן גאַנצן
האַרצן און מיט דער גאַנצער זעל, מקיים צו זײַן די ווער־
טער פֿון דעמדאָזיקן בונד וואָס שטייען געשריבן אין דעמ־
דאָזיקן בוך. און דאָס גאַנצע פֿאָלק איז צוגעשטאַנען צו דעם בונד.
4 און דער מלך האָט באַפֿוילן חִלקִיָהו דעם כּהן־גָדול, און די אונטער־כּהנים, און די שוועלהיטערס, אַרויס־
צוטראָגן פֿון דעם טעמפּל פֿון גאָט אַלע כּלים וואָס זײַנען געמאַכט געוואָרן פֿאַר בַּעַל, און פֿאַר דער אֲשֵׁרָה, און פֿאַר
דעם גאַנצן חיל פֿון הימל; און ער האָט זיי פֿאַרברענט דרויסן פֿון ירושלַיִם אין די פֿעלדער פֿון קִדרוֹן, און האָט אַוועק־
געטראָגן זייער אַש קיין בֵּית־אֵל. 5 און ער האָט אָפּגעשאַפֿט די פּריסטער וואָס די מלכים פֿון יהודה האָבן אויפֿגע־
זעצט, און וואָס האָבן גערייכערט אויף די בָּמות, אין די שטעט פֿון יהודה און אין די אַרומיקע ערטער פֿון ירושלַיִם;
און די וואָס האָבן גערייכערט צו בַּעַל, צו דער זון, און צו דער לבנה, און צו די מַזָלות, און צום גאַנצן חיל פֿון הימל.
6 און ער האָט אַרויסגעטראָגן די אֲשֵׁרָה פֿון דעם הויז פֿון גאָט דרויסן פֿון ירושלַיִם צום טײַך קִדרוֹן, און האָט זי פֿאַר־
ברענט בײַם טײַך קִדרוֹן, און צעמאָלן אויף שטויב, און צעוואָרפֿן איר שטויב אויף די קברים פֿון די קינדער פֿון פֿאָלק.
7 און ער האָט צעבראָכן די הײַזער פֿון די שאַנדמענער וואָס אין הויז פֿון גאָט, וואָס די ווײַבער פֿלעגן דאָרטן וועבן צו־
דעקן פֿאַר דער אֲשֵׁרָה. 8 און ער האָט צונויפֿגעבראַכט אַלע כּהנים פֿון די שטעט פֿון יהודה, און האָט פֿאַראומרייניקט

לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ וַתִּבְכֶּה לְפָנָי וְגַם
כ אָנֹכִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃ לָכֵן הִנְנִי אֹסִפְךָ עַל־אֲבֹתֶיךָ
וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכֹל
הָרָעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּשִׁבוּ אֶת־
הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃

כג

א וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃
ב וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד־
גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
ג בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־הָעַמּוּד וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית ׀
לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת אַחַר יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו וְאֶת־
עֵדְוֺתָיו וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ לְהָקִים אֶת־
דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֹד
ד כָּל־הָעָם בַּבְּרִית׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת־שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל
יְהוָה אֵת כָּל־הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל
צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן
ה וְנָשָׂא אֶת־עֲפָרָם בֵּית־אֵל׃ וְהִשְׁבִּית אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר
נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמְסִבֵּי
יְרוּשָׁלִָם וְאֶת־הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת
ו וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּצֵא אֶת־הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה
מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם אֶל־נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ בְּנַחַל
קִדְרוֹן וַיָּדֶק לְעָפָר וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָהּ עַל־קֶבֶר בְּנֵי הָעָם׃
ז וַיִּתֹּץ אֶת־בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים
ח אֹרְגוֹת שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה׃ וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי
יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים

כג, א׳ הפטרת יום שני של פסח ובקצת קהלות מתחילין ויצו המלך
ד׳ העשוים ק׳

מִגֶּבַע עַד־בְּאֵר שָׁבַע וְנָתַץ אֶת־בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־פֶּתַח
שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ שַׂר־הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמֹאול אִישׁ בְּשַׁעַר
הָעִיר׃ אַךְ לֹא יַעֲלוּ כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל־מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלָםִ ט
כִּי אִם־אָכְלוּ מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ * וְטִמֵּא אֶת־הַתֹּפֶת י
אֲשֶׁר בְּגֵי בְנֵי־הִנֹּם לְבִלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ וְאֶת־
בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ׃ וַיַּשְׁבֵּת אֶת־הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יא
יְהוּדָה לַשֶּׁמֶשׁ מִבֹּא בֵית־יְהוָה אֶל־לִשְׁכַּת נְתַן־מֶלֶךְ
הַסָּרִיס אֲשֶׁר בַּפַּרְוָרִים וְאֶת־מַרְכְּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שָׂרַף בָּאֵשׁ׃
וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל־הַגָּג עֲלִיַּת אָחָז אֲשֶׁר־עָשׂוּ ׀ מַלְכֵי יב
יְהוּדָה וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה מְנַשֶּׁה בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת
בֵּית־יְהוָה נָתַץ הַמֶּלֶךְ וַיָּרָץ מִשָּׁם וְהִשְׁלִיךְ אֶת־עֲפָרָם
אֶל־נַחַל קִדְרוֹן׃ וְאֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר ׀ עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלַםִ יג
אֲשֶׁר מִימִין לְהַר־הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל לְעַשְׁתֹּרֶת ׀ שִׁקֻּץ צִידֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב
וּלְמִלְכֹּם תּוֹעֲבַת בְּנֵי־עַמּוֹן טִמֵּא הַמֶּלֶךְ׃ וְשִׁבַּר אֶת־ יד
הַמַּצֵּבוֹת וַיִּכְרֹת אֶת־הָאֲשֵׁרִים וַיְמַלֵּא אֶת־מְקוֹמָם עַצְמוֹת
אָדָם׃ וְגַם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה טו
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
הַהוּא וְאֶת־הַבָּמָה נָתָץ וַיִּשְׂרֹף אֶת־הַבָּמָה הֵדַק לְעָפָר
וְשָׂרַף אֲשֵׁרָה׃ וַיִּפֶן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּרְא אֶת־הַקְּבָרִים אֲשֶׁר־שָׁם טז
בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת־הָעֲצָמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל־
הַמִּזְבֵּחַ וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר קָרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר מָה הַצִּיּוּן הַלָּז יז
אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ־
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל הַמִּזְבַּח בֵּית־אֵל׃ וַיֹּאמֶר הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ יח
אַל־יָנַע עַצְמֹתָיו וַיְמַלְּטוּ עַצְמֹתָיו אֵת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר־

ת׳ מלא ו׳ י׳דלג עד פסוק כא׳ בן קי׳

די בָּמות וואָס די כּהנים האָבן דאָרטן געריכערט, פון גֶבַע ביז באֵר־שֶׁבַע; און ער האָט צעבראָכן די בָּמות פון די טויערן וואָס ביים טויעראײַנגאַנג פון יהושעַ דעם שטאָטהאַר, וואָס אויף דער לינקער זייט פון דעם וואָס קומט אַריין אין שטאָטטויער. [9] אָבער די כּהנים פון די בָּמות זיינען ניט אַרויפגעגאַנגען צום מזבח פון גאָט אין ירושָלַיִם; נייערט זיי האָבן געגעסן דאָס אומגעזייערטע ברויט צווישן זייערע ברידער.

[10] און ער האָט פאַראומרייניקט תּוֹפֶת וואָס אין טאָל פון בֶּן־הִנוֹם, אַז קיינער זאָל ניט מאַכן דורכגיין זיין זון אָדער זיין טאָכטער דורכן פייער צו מולֶך. [11] און ער האָט אָפּגעשאַפט די פערד וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געגעבן צו דער זון ביים אײַנגאַנג פון דעם הויז פון גאָט, לעבן דער קאַמער פון נְתַן־מֶלֶך דעם הויפדינער, וואָס אין די פּאָרהויפן; און די רייטוועגן פון דער זון האָט ער פאַרברענט אין פייער. [12] און די מזבחות וואָס אויפן דאַך פון אָחָזעס אויבערשטוב, וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געמאַכט, און די מזבחות וואָס מנשה האָט געמאַכט אין ביידע הויפן פון גאָטס הויז, האָט צעבראָכן דער מלך און צעהאַקט פון דאָרטן, און אַריינגעוואָרפן זייער שטויב אין טייך קִדרון. [13] אויך די בָּמות וואָס פאַר ירושָלַיִם, וואָס אויף דער רעכטער זייט פון דעם באַרג פון פאַר־דאַרבער, וואָס שלמה דער מלך פון ישׂראל האָט געבויט צו עַשְׁתּוֹרֶת, דער אומווערדיקייט פון די צידונים, און צו כּמוֹשׁ, דער אומווערדיקייט פון מוֹאָב, און צו מִלְכּוֹם, דער אומווערדיקייט פון די קינדער פון עַמון, האָט דער מלך פאַראומרייניקט. [14] און ער האָט צעבראָכן די זיילשטיינער, און אָפּגעהאַקט די געצנביימער, און אָנגעפילט זייער אָרט מיט ביינער פון מענטשן.

[15] און אויך דעם מזבח וואָס אין בֵּית־אֵל, די בָּמָה וואָס יָרָבְעָם דער זון פון נְבָט וואָס האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל, האָט געמאַכט, אויך יענעם מזבח און די בָּמָה האָט ער צעבראָכן; און ער האָט פאַרברענט די בָּמָה, און צעמאָלן אויף שטויב; און ער האָט פאַרברענט די אֲשֵׁרָה.

[16] און ווי יֹאשִׁיָהו האָט זיך אומגעדרייט, אַזוי האָט ער דערזען די קברים וואָס דאָרטן אויפן באַרג, און ער האָט געשיקט, און האָט אַרויסגענומען די ביינער פון די קברים, און פאַרברענט אויפן מזבח, און האָט אים פאַראומרייניקט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס עס האָט אויסגערופן דער געטלעכער מאַן וואָס האָט אויסגערופן דידאָזיקע זאַכןᵃ.

[17] און ער האָט געזאָגט: וואָס איז יענער צייכן וואָס איך זע? האָבן די מענטשן פון שטאָט צו אים געזאָגט: דאָס איז דער קבר פון דעם געטלעכן מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה, און האָט אויסגערופן דידאָזיקע זאַכן וואָס דו האָסט געטאָן צו דעמדאָזיקן מזבח אין בֵּית־אֵל. [18] האָט ער צו זיי געזאָגט: לאָזט אים אין רו; קיינער זאָל ניט רירן זיינע ביינער. האָבן זיי אויסגעלאָזט זיינע ביינער מיט די ביינער פון דעם נביא וואָס איז אַרויסגעקומען פון שומרון.

ᵃ זע מלכים א׳ יג.

יט בָּא מִשֹּׁמְרוֹן׃ וְגַם אֶת־כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר ׀ בְּעָרֵי
שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ
כ וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית־אֵל׃ וַיִּזְבַּח
אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר־שָׁם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף
כא אֶת־עַצְמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלִָם׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־
כָּל־הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל
כב סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִימֵי
הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
כג וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃ כִּי אִם־בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ
כד נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלִָם׃ וְגַם אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־
הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַגִּלֻּלִים וְאֵת כָּל־הַשִּׁקֻּצִים
אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם בִּעֵר יֹאשִׁיָּהוּ לְמַעַן
הָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא
כה חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃ וְכָמֹהוּ לֹא־הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ
אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ
כו כְּכֹל תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמֹהוּ׃ אַךְ ׀ לֹא־שָׁב
יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר־חָרָה אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל כָּל־
כז הַכְּעָסִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוֹ מְנַשֶּׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת־יְהוּדָה
אָסִיר מֵעַל פָּנַי כַּאֲשֶׁר הֲסִרֹתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל וּמָאַסְתִּי אֶת־
הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר־בָּחַרְתִּי אֶת־יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר
כח אָמַרְתִּי יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל־אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
כט יְהוּדָה׃ בְּיָמָיו עָלָה פַרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ
אַשּׁוּר עַל־נְהַר־פְּרָת וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיְמִיתֵהוּ
ל בִּמְגִדּוֹ כִּרְאֹתוֹ אֹתוֹ׃ וַיַּרְכִּבֻהוּ עֲבָדָיו מֵת מִמְּגִדּוֹ וַיְבִאֻהוּ
יְרוּשָׁלִַם וַיִּקְבְּרֻהוּ בִּקְבֻרָתוֹ וַיִּקַּח עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז
בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃
לא בֶּן־עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים

כה׳ ע״כ

19 און אויך אַלע הייזער פון די בָּמוֹת וואָס אין די שטעט פון שומרון, וואָס די מלכים פון ישראל האָבן געמאַכט צו דערצערענען [גאָט], האָט יאשיָהו אָפּגעטאָן, און ער האָט געטאָן צו זיי אַזוי ווי אַלע טואונגען וואָס ער האָט געטאָן אין בֵּית־אֵל. 20 און ער האָט געשלאַכט אַלע כֹּהנים פון די בָּמוֹת וואָס זיינען דאָרטן געווען, אויף די מזבחות, און האָט פאַרברענט ביינער פון מענטשן אויף זיי.

און ער האָט זיך אומגעקערט קיין ירושלַיִם.

21 און דער מלך האָט באַפוילן דעם גאַנצן פאָלק, אַזוי צו זאָגן: מאַכט אַ קָרבּן־פֶּסח צו יהוה אייער גאָט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דעמדאָזיקן בוך פון בונד. 22 וואָרום אַזאַ ווי דערדאָזיקער קָרבּן־פֶּסח איז ניט געמאַכט געוואָרן פון די טעג פון די שופטים וואָס האָבן געמשפּט ישׂראל, און אין אַלע טעג פון די מלכים פון ישׂראל, און די מלכים פון יהודה. 23 נאָר אין אַכצנטן יאָר פון מלך יאשיָהון איז געמאַכט געוואָרן דערדאָזיקער קָרבּן־פֶּסח צו גאָט אין ירושלַיִם.

24 און אויך די גייסטערזעער און די טויטנבאַשווערער, און די תּרָפים, און די אָפּגעטער, און אַלע אומווערדיקייטן וואָס זיינען געזען געוואָרן אין לאַנד יהודה און אין ירושלַיִם, האָט יאשיָהו אויסגעראַמט, כּדי מקיים צו זיין די ווערטער פון דער תּורה וואָס שטייען געשריבן אין דעם בוך וואָס חִלקִיָהו דער כֹּהן האָט געפונען אין הויז פון גאָט.

25 און אַזאַ ווי ער איז ניט געווען קיין מלך פאַר אים, וואָס זאָל זיך אומקערן צו גאָט מיט זיין גאַנצן האַרצן און מיט זיין גאַנצער זעל און מיט זיין גאַנצן כּוח, לויט דער גאַנצער תּורה פון משהן; און נאָך אים איז ניט אויפגעשטאַנען אַזאַ ווי ער.

26 אָבער גאָט האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון זיין גרויסן גרימצאָרן וואָס זיין צאָרן האָט געגרימט אויף יהודה, פאַר אַלע דערצערענונגען וואָס מנשה האָט אים דערצערנט. 27 און גאָט האָט געזאָגט: אויך יהודה וועל איך אָפּטאָן פון מיין פּנים, אַזוי ווי איך האָב אָפּגעטאָן ישׂראל; און איך וועל פאַראַכטן דידאָזיקע שטאָט וואָס איך האָב אויסדערוויילט, ירושלַיִם, און דאָס הויז וואָס איך האָב געזאָגט: מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין.

28 און די איבעריקע זאַכן וועגן יאשיָהון, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

29 אין זיינע טעג איז אַרויפגעגאַנגען פַּרעה־נכו דער מלך פון מִצרַיִם אויף דעם מלך פון אַשור, ביים טייך פּרָת, און דער מלך יאשיָהו איז אים געגאַנגען אַקעגן; און ער האָט אים געטייט אין מגִדו, ווי ער האָט אים דערזען. 30 האָבן זיינע קנעכט אים אַוועקגעפירט אַ טויטן פון מגִדו, און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושלַיִם, און האָבן אים באַגראָבן אין זיין קבֿר.

און דאָס פאָלק פון לאַנד האָט גענומען יהוֹאָחָז דעם זון פון יאשיָהון, און זיי האָבן אים געזאַלבט, און אים געמאַכט פאַר מלך אויף זיין פאָטערס אָרט.

31 דריי און צוואַנציק יאָר איז יהוֹאָחָז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקיניגט אין

מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וַיַּאַסְרֵהוּ לב לג
פַרְעֹה נְכֹה בְרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת בִּמְלֹךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וַיִּתֶּן־
עֹנֶשׁ עַל־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃ וַיַּמְלֵךְ לד
פַּרְעֹה נְכֹה אֶת־אֶלְיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו
וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יְהוֹאָחָז לָקַח וַיָּבֹא מִצְרַיִם
וַיָּמָת שָׁם׃ וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה אַךְ לה
הֶעֱרִיךְ אֶת־הָאָרֶץ לָתֵת אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי פַרְעֹה אִישׁ
כְּעֶרְכּוֹ נָגַשׂ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב אֶת־עַם הָאָרֶץ לָתֵת
לְפַרְעֹה נְכֹה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים לו
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ
זְבִידָּה בַת־פְּדָיָה מִן־רוּמָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל לז
אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃

כד

בְּיָמָיו עָלָה נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי־לוֹ יְהוֹיָקִים עֶבֶד א
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיָּשָׁב וַיִּמְרָד־בּוֹ׃ וַיְשַׁלַּח יְהוָה ׀ בּוֹ אֶת־גְּדוּדֵי ב
כַשְׂדִּים וְאֶת־גְּדוּדֵי אֲרָם וְאֵת ׀ גְּדוּדֵי מוֹאָב וְאֵת גְּדוּדֵי
בְנֵי־עַמּוֹן וַיְשַׁלְּחֵם בִּיהוּדָה לְהַאֲבִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃ אַךְ ׀ עַל־פִּי יְהוָה הָיְתָה ג
בִּיהוּדָה לְהָסִיר מֵעַל פָּנָיו בְּחַטֹּאת מְנַשֶּׁה כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה׃ וְגַם דַּם־הַנָּקִי אֲשֶׁר שָׁפָךְ וַיְמַלֵּא אֶת־יְרוּשָׁלַ͏ִם דָּם ד
נָקִי וְלֹא־אָבָה יְהוָה לִסְלֹחַ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְכָל־ ה
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹיָקִים עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין ו
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְלֹא־הֹסִיף עוֹד מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָצֵאת מֵאַרְצוֹ ז
כִּי־לָקַח מֶלֶךְ בָּבֶל מִנַּחַל מִצְרַיִם עַד־נְהַר־פְּרָת כֹּל אֲשֶׁר
הָיְתָה לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃ בֶּן־שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה ח

כג, לג׳ ממלך קרי   לו׳ זבודה קרי הדי׳ בדגש   כד, ד׳ קמץ בז״ק

ירושָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חַמוטַל, די טאָכטער פון יִרמְיָהון, פון לִבנָה.

[32] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

[33] און פַּרעה־נכו האָט אים אַיינגעשפּאַרט אין רִבלָה, אין לאַנד חֲמָת, אַז ער זאָל ניט קיניגן אין ירושָׁלַיִם. און ער האָט אַרויפגעלייגט אַ שטראָף אויפן לאַנד, הונדערט צענטנער זילבער, און אַ צענטנער גאָלד.

[34] און פַּרעה־נכו האָט געמאַכט אֶליָקים דעם זון פון יֹאשִׁיָהון פאַר מלך אויף דעם אָרט פון זיין פאָטער יֹאשִׁיָהון, און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף יהויָקים. און יהואָחָזן האָט ער אַוועקגענומען; און ער איז געקומען קיין מִצרַיִם, און איז דאָרטן געשטאָרבן.

[35] און דאָס זילבער און דאָס גאָלד האָט יהויָקים געגעבן צו פַּרעהן; אָבער ער האָט אָפּגעשאַצט דאָס לאַנד, כּדי צו געבן דאָס געלט לויט דעם באַפעל פון פַּרעהן; פון איטלעכן לויט זיין אָפּשאַצונג האָט ער אויפגעמאָנט דאָס זילבער און דאָס גאָלד פון דעם פאָלק פון לאַנד, כּדי צו געבן צו פַּרעה־נכון.

[36] פינף און צוואַנציק יאָר איז יהויָקים אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען זבודָה די טאָכטער פון פּדָיָהן, פון רומָה.

[37] און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

כד

[1] אין זיינע טעג איז אַרויפגעגאַנגען נבוכַדנֶצַר דער מלך פון בָּבל, און יהויָקים איז געווען אַ קנעכט צו אים דריי יאָר; דערנאָך האָט ער זיך אָפּגעקערט און האָט ווידערשפּעניקט אָן אים.

[2] און גאָט האָט אָנגעשיקט אויף אים באַנדעס פון כַּשׂדים, און באַנדעס פון אֲרָם, און באַנדעס פון מואָב, און באַנדעס פון די קינדער פון עַמון; און ער האָט זיי אָנגעשיקט אויף יהודה, כּדי עס אונטערצוברענגען, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים. [3] נאָר לויט דעם מויל פון גאָט איז דאָס געשען אויף יהודה, כּדי זיי אָפּצוטאָן פון זיין פּנים, פאַר די זינד פון מנשהן, לויט אַלץ וואָס ער האָט געטאָן. [4] און אויך פאַר דעם אומשולדיקן בלוט וואָס ער האָט פאַרגאָסן, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושָׁלַיִם מיט אומשולדיק בלוט; און גאָט האָט ניט געוואָלט פאַרגעבן.

[5] און די איבעריקע זאַכן וועגן יהויָקימען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

[6] און יהויָקים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון יהויָכין איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

[7] און דער מלך פון מִצרַיִם איז מער ווידער ניט אַרויסגעגאַנגען פון זיין לאַנד, וואָרום דער מלך פון בָּבל האָט צוגענומען, פון דעם באַך פון מִצרַיִם ביז דעם טייך פּרָת, אַלץ וואָס געהערט צום מלך פון מִצרַיִם.

יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָֽםִ וְשֵׁם
ט אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא בַת־אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלָֽםִ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
י יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִֽיו׃ בָּעֵת הַהִיא עלה עַבְדֵי
יא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלָםִ וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצֽוֹר׃ וַיָּבֹא
נְבֽוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־הָעִיר וַעֲבָדָיו צָרִים עָלֶֽיהָ׃
יב וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִין מֶֽלֶךְ־יְהוּדָה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו
וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה לְמָלְכֽוֹ׃
יג וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת־כָּל־אוֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וַיְקַצֵּץ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶֽלֶךְ־
יד יִשְׂרָאֵל בְּהֵיכַל יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָֽה׃ וְהִגְלָה אֶת־
כָּל־יְרוּשָׁלַםִ וְאֶת־כָּל־הַשָּׂרִים וְאֵת ׀ כָּל־גִּבּוֹרֵי הַחַיִל
עשרה אֲלָפִים גּוֹלֶה וְכָל־הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר לֹא נִשְׁאַר
טו זוּלַת דַּלַּת עַם־הָאָֽרֶץ׃ וַיֶּגֶל אֶת־יְהוֹיָכִין בָּבֶלָה וְאֶת־אֵם
הַמֶּלֶךְ וְאֶת־נְשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְאֶת־סָרִיסָיו וְאֵת אולי הָאָרֶץ
טז הוֹלִיךְ גּוֹלָה מִירוּשָׁלַםִ בָּבֶֽלָה׃ וְאֵת כָּל־אַנְשֵׁי הַחַיִל
שִׁבְעַת אֲלָפִים וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף הַכֹּל גִּבּוֹרִים עֹשֵׂי
יז מִלְחָמָה וַיְבִיאֵם מֶֽלֶךְ־בָּבֶל גּוֹלָה בָּבֶֽלָה׃ וַיַּמְלֵךְ מֶֽלֶךְ־
בָּבֶל אֶת־מַתַּנְיָה דֹדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ צִדְקִיָּֽהוּ׃
יח בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ חמיטל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָֽה׃
יט וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוֹיָקִֽים׃ כִּי ׀
כ עַל־אַף יְהוָה הָיְתָה בִירוּשָׁלַםִ וּבִֽיהוּדָה עַד־הִשְׁלִכוֹ אֹתָם
מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶֽל׃

כה

א וַיְהִי בִשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר
לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶֽלֶךְ־בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ עַל־
ב יְרוּשָׁלַםִ וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִֽיב׃ וַתָּבֹא הָעִיר

כד, י׳ עלו קרי יד׳ עשרת קרי טו׳ אולי קרי יח׳ חמוטל קרי

8 אַכצן יאָר איז יהוֹיָכין אַלט געווען, אַז ער איז
געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקיניגט אין
ירושָלַיִם, און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נחושתאָ
די טאָכטער פון אֶלנָתָנען, פון ירושָלַיִם.
9 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט געטאָן.
10 אין יענער צייט זיינען די קנעכט פון נבוכַדנֶצַר
דעם מלך פון בָּבל אַרויפגעגאַנגען אויף ירושָלַיִם, און די
שטאָט איז געקומען אין באַלעגערונג. 11 און נבוכַדנֶצַר
דער מלך פון בָּבל איז געקומען אויף דער שטאָט, בעת
זיינע קנעכט האָבן געלעגערט אויף איר.
12 איז יהוֹיָכין דער מלך פון יהודה אַרויסגעגאַנגען
צו דעם מלך פון בָּבל, ער, און זיין מוטער, און זיינע
קנעכט, און זיינע האַרן, און זיינע הויפדינער; און דער
מלך פון בָּבל האָט אים אַוועקגענומען אין אַכטן יאָר פון
זיין מלוכה.
13 און ער האָט אַרויסגעצויגן פון דאָרטן אַלע
אוצרות פון גאָטס הויז, און די אוצרות פון מלכס הויז; און
ער האָט צעהאַקט אַלע גילדערנע כּלים וואָס שלמה דער
מלך פון ישראל האָט געמאַכט אין דעם טעמפּל פון גאָט—
אַזוי ווי גאָט האָט אָנגעזאָגט. 14 און ער האָט פאַרטריבן
גאַנץ ירושָלַיִם, און אַלע האַרן, און אַלע העלדישע
גיבּורים, צען טויזנט געפאַנגענע, און אַלע מייסטערס און
שלעסערס; קיינער איז ניט געבליבן אַחוץ די אָרימסטע
פון דעם פאָלק פון לאַנד. 15 און ער האָט פאַרטריבן
יהוֹיָכינען קיין בָּבל; אויך דעם מלכס מוטער, און דעם
מלכס ווייבער, און זיינע הויפדינער, און די פּנֵי פון
לאַנד, האָט ער אַוועקגעפירט אין גלות פון ירושָלַיִם קיין בָּבל. 16 און אַלע חילס־לייט, זיבן טויזנט, און די מייסטערס
און די שלעסערס, טויזנט, אַלע, גיבּורים וואָס טויגן צו מלחמה, זיי האָט דער מלך פון בָּבל געבראַכט אין גלות קיין בָּבל.
17 און דער מלך פון בָּבל האָט געמאַכט פאַר מלך אָנשטאָט אים זיין פעטער מַתַּנְיָהן, און ער האָט אומגעביטן זיין
נאָמען אויף צִדקִיָהו.

18 איין און צוואַנציק יאָר איז צִדקִיָהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקיניגט אין
ירושָלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חמוטַל די טאָכטער פון יִרמְיָהון, פון לִבנָה.
19 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס יהוֹיָקים האָט געטאָן. 20 פאַרוואָר,
פון וועגן דעם צאָרן פון גאָט איז דאָס געשען אויף ירושָלַיִם און יהודה, ביז ער האָט זיי אַוועקגעוואָרפן פון זיין פּנים.
און צִדקִיָהו האָט ווידערשפּעניקט אָן דעם מלך פון בָּבל.

כה 1 און עס איז געווען אין ניינטן יאָר פון זיין מלוכה, אין צענטן חודש, אין צענטן טאָג פון חודש, איז געקומען
נבוכַדנֶצַר דער מלך פון בָּבל, ער און זיין גאַנצער חיל, אויף ירושָלַיִם, און ער האָט געלעגערט אויף איר, און
זיי האָבן געבויט באַלעגערווערק רונד אַרום איר. 2 און די שטאָט איז געווען אין באַלעגערונג ביזן עלפטן יאָר פון

ג בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בְּתִשְׁעָה
לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא־הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃
ד וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה ׀ הַלַּיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר ׀
בֵּין הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל־גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים עַל־הָעִיר
ה סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃ וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־כַּשְׂדִּים אַחַר
הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂגוּ אֹתוֹ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל־חֵילוֹ נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃
ו וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה
ז וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט׃ וְאֶת־בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו
וְאֶת־עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ בָּבֶל׃
ח וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע־
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן
ט רַב־טַבָּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּשְׂרֹף אֶת־בֵּית
יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־בָּתֵּי יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־כָּל־
י בֵּית גָּדוֹל שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וְאֶת־חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם סָבִיב נָתְצוּ
יא כָּל־חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר רַב־טַבָּחִים׃ וְאֵת יֶתֶר הָעָם
הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל־הַמֶּלֶךְ
בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר הֶהָמוֹן הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים׃
יב וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רַב־טַבָּחִים לְכֹרְמִים וּלְגֹבִים׃
יג וְאֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית־יְהוָה וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת וְאֶת־
יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית־יְהוָה שִׁבְּרוּ כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת־
יד נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃ וְאֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת
וְאֶת־הַכַּפּוֹת וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ־בָם
טו לָקָחוּ׃ וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב
טז וַאֲשֶׁר־כֶּסֶף כָּסֶף לָקַח רַב־טַבָּחִים׃ הָעַמּוּדִים ׀ שְׁנַיִם
הַיָּם הָאֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה
יז לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֹשֶׁת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃ שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
אַמָּה קוֹמַת ׀ הָעַמּוּד הָאֶחָד וְכֹתֶרֶת עָלָיו ׀ נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת

י׳ כא אחדנ   יב׳ ליוגבים קרי

מלך צדקיָהון. [3] אין נײַנטן טאָג פון [פירטן] חודש האָט זיך געשטאַרקט דער הונגער אין שטאָט, און עס איז ניט געווען קיין ברויט פאַר דעם פאָלק פון לאַנד. [4] און די שטאָט איז אײַנגעבראָכן געוואָרן, און אַלע מלחמה־לײַט [זײַנען אַנטלאָפן] בײַ נאַכט דורך דעם טויער צווישן די צוויי מויערן וואָס בײַם מלכס גאָרטן—און די כַּשׂדים זײַנען געווען רונד אַרום דער שטאָט—און [דער מלך] איז אַוועק מיטן וועג פון פּלוין. [5] אָבער דער חיל פון די כַּשׂדים האָט נאָכגעיאָגט דעם מלך, און זיי האָבן אים אָנגעיאָגט אין די פּלוינען פון יריחו; און זײַן גאַנצער חיל איז צעלאָפן פון אים. [6] און זיי האָבן געכאַפּט דעם מלך, און האָבן אים אַרויפגעבראַכט צום מלך פון בָּבל קיין רִבלָה; און מע האָט אַרויסגעזאָגט אויף אים אַ משפט. [7] און צדקיָהוס זין האָט מען געשאָכטן פאַר זײַנע אויגן; און צדקיָהוס אויגן האָט ער בלינד געמאַכט, און ער האָט אים געשמידט אין קופּערנע קייטן, און געבראַכט קיין בָּבל.

[8] און אין פינפטן חודש, אין זיבעטן טאָג פון חודש—דאָס איז דאָס נײַנצנטע יאָר פון מלך נבוכַדנֶצַר דעם מלך פון בָּבל—איז געקומען נבוזַראַדָן דער הויפּט פון דעם לײַב־חיל, דער קנעכט פון דעם מלך פון בָּבל, קיין ירושָלַיִם. [9] און ער האָט פאַרברענט דאָס הויז פון גאָט, און דאָס הויז פון מלך; אויך אַלע הײַזער פון ירושָלַיִם, ווי נאָר אַ הויז פון אַ גרויסן מאַן, האָט ער פאַרברענט אין פײַער. [10] און די מויערן פון ירושָלַיִם רונד אַרום האָט דער גאַנצער חיל פון די כַּשׂדים וואָס מיט דעם הויפּט פון דעם לײַב־חיל אײַנגעוואָרפן. [11] און דעם רעשט פון פאָלק וואָס איז געבליבן אין שטאָט, און די אַריבערגעלאָפענע וואָס זײַנען אַריבערגעלאָפן צו דעם מלך פון בָּבל, און דעם רעשט פון המון, האָט נבוזַראַדָן דער הויפּט פון דעם לײַב־חיל פאַרטריבן. [12] נאָר פון די אָרימסטע פון פאָלק האָט נבוזַראַדָן דער הויפּט פון דעם לײַב־חיל איבערגעלאָזן פאַר ווײַנגאָרטנירער און פאַר אַקערלײַט.

[13] און די קופּערנע זײַלן וואָס אין הויז פון גאָט, און די געשטעלן, און דעם קופּערנעם ים וואָס אין הויז פון גאָט, האָבן די כַּשׂדים צעבראָכן, און אַוועקגעטראָגן דאָס קופּער דערפון קיין בָּבל. [14] אויך די טעפּ, און די שופלען, און די שנײַצמעסערס, און די שאָלן, און אַלע קופּערנע כלים וואָס מע פלעגט דינען מיט זיי, האָבן זיי צוגענומען. [15] אויך די פײַערפאַנען, און די שפּרענגבעקנס, וואָס גאָלד, גאָלד, און וואָס זילבער, זילבער, האָט דער הויפּט פון דעם לײַב־חיל צוגענומען. [16] די צוויי זײַלן, דעם איין ים, און די געשטעלן, וואָס שלמה האָט געמאַכט פאַר גאָטס הויז—דאָס קופּער פון אַלע דיזאָזיקע כלים איז ניט געווען אָפּצווועגן. [17] אַכצן איילן איז געווען די הייך פון איין זײַל; און אַ קופּערנע קרוין

הַכֹּתֶרֶת שָׁלֹשׁ אַמָּה וּשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל־הַכֹּתֶרֶת סָבִיב
יח הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי עַל־הַשְּׂבָכָה׃ וַיִּקַּח
רַב־טַבָּחִים אֶת־שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָהוּ כֹּהֵן
יט מִשְׁנֶה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃ וּמִן־הָעִיר לָקַח סָרִיס
אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא פָקִיד ׀ עַל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַחֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים
מֵרֹאֵי פְנֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר שַׂר
הַצָּבָא הַמַּצְבִּא אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ
כ הַנִּמְצְאִים בָּעִיר׃ וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ
כא אֹתָם עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיְמִיתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃
כב וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶּן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן׃
כג וַיִּשְׁמְעוּ כָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־
הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה
וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וּשְׂרָיָה בֶן־תַּנְחֻמֶת
כד הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶּן־הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה וְאַנְשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע
לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וּלְאַנְשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי
הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִטַב לָכֶם׃
כה וַיְהִי ׀ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה
בֶּן־אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־
גְּדַלְיָהוּ וַיָּמֹת וְאֶת־הַיְּהוּדִים וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ
כו בַּמִּצְפָּה׃ וַיָּקֻמוּ כָל־הָעָם מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים
כז וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַשְׂדִּים׃ וַיְהִי בִשְׁלֹשִׁים
וָשֶׁבַע שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ
בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּשְׁנַת מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה מִבֵּית כֶּלֶא׃
כח וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים

יז׳ אמות קרי   יח׳ פתח בס״ס

איז געווען אויף אים; און די הייך פון דער קרוין איז געווען דריי איילן; און אַ נעצווערק און מילגרוימען זיינען געווען אויף דער קרוין רונד אַרום, אַלץ פון קופּער; און דעסגלייכן צום צווייטן זייל, איבער דעם נעצווערק.

18 און דער הויפּט פון דעם לייַב־חיל האָט גענומען שׂרָיָה דעם כּהן־גָדול, און צפַנְיָה דעם צווייטן כּהן, און די דריי שוועלהיטערס; 19 און פון שטאָט האָט ער גענומען איין הויפּדינער וואָס איז געווען דער אויפזעער איבער די מלחמה־לייט, און פינף מענער פון די וואָס פלעגן זען דעם מלכס פּנים, וואָס האָבן זיך געפונען אין שטאָט, און דעם שרייבער פון דעם חיל־פירער וואָס האָט אויפגענומען אין חיל דאָס פאָלק פון לאַנד, און זעכציק מאַן פון דעם פאָלק פון לאַנד וואָס האָבן זיך געפונען אין שטאָט. 20 און נבוזַרְאַדָן דער הויפּט פון דעם לייַב־חיל האָט זיי גענומען, און האָט זיי אַוועקגעפירט צו דעם מלך פון בָבל קיין רִבלָה. 21 און דער מלך פון בָבל האָט זיי געשלאָגן און געטייט אין רִבלָה אין לאַנד חַמָת. אַזוי איז יהודה אַוועק אין גלות פון זיין לאַנד.

22 און דאָס פאָלק וואָס איז געבליבן אין לאַנד יהודה, וואָס נבוכַדנֶצַר דער מלך פון בָבל האָט איבערגעלאָזן– איבער זיי האָט ער אויפגעזעצט גדַלְיָהו דעם זון פון אַחיקָם דעם זון פון שָפָנען.

23 און ווי אַלע הויפּטלייט פון חיל, זיי מיט די מענטשן, האָבן געהערט, אַז דער מלך פון בָבל האָט אויפגעזעצט גדַלְיָהון, אַזוי זיינען זיי געקומען צו גדַלְיָהון קיין מִצפָּה: און יִשמָעֵאל דער זון פון נתַנְיָהן, און יוֹחָנָן דער זון פון קָרֵחַן, און שׂרָיָה דער זון פון תַנחומֶתן, פון נטוֹפָה, און יַאֲזַנְיָהו דער זון פון דעם מַעֲכָתי, זיי מיט זייערע מענטשן. 24 און גדַלְיָהו האָט געשוואָרן זיי און זייערע מענטשן, און האָט צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן פאַר די קנעכט פון די כַּשׂדים; זיצט אין לאַנד, און דינט דעם מלך פון בָבל, און אַייך וועט גוט זיין.

25 אָבער עס איז געווען אין זיבעטן חודש, איז געקומען יִשמָעֵאל דער זון פון נתַנְיָה דעם זון פון אֱלישָמָען, פון קיניגלעכן אָפּשטאַם, און צען מענטשן מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן גדַלְיָהון, און ער איז געשטאָרבן; אויך די יהודהער און די כַּשׂדים וואָס זיינען געווען מיט אים אין מִצפָּה. 26 און דאָס גאַנצע פאָלק פון קליין ביז גרויס, און די הויפּטלייט פון חיל, זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אַוועק קיין מִצרַיִם, וואָרום זיי האָבן מורא געהאַט פאַר די כַּשׂדים.

27 און עס איז געווען אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר נאָך דעם גלות פון יהוֹיָכין דעם מלך פון יהודה, אין צוועלפטן חודש, אין זיבן און צוואַנציקסטן טאָג פון חודש, האָט אֱוִיל־מרוֹדַך דער מלך פון בָבל, אין דעם יאָר וואָס ער איז געוואָרן מלך, אויפגעהויבן דעם קאָפּ פון יהוֹיָכין דעם מלך פון יהודה, פון תּפיסה. 28 און ער האָט גערעדט צו אים פריינטלעך,

אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃ וְשִׁנָּא אֵת בִּגְדֵי כִלְאוֹ וְאָכַל לֶחֶם כט
תָּמִיד לְפָנָיו כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃ וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְּנָה־ ל
לּוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּו׃

ל׳ חסר י

און האָט געשטעלט זיין שטול איבער די שטולן פון די מלכים וואָס ביי אים אין בָבל. [29] און ער האָט אומגעביטן זיינע תפיסה־קליידער, און ער האָט געגעסן ביי אים ברויט תמיד אַלע טעג פון זיין לעבן. [30] און זיין אויסקומעניש, אַ שטענדיקע אויסקומעניש, איז אים געגעבן געוואָרן פון מלך טאָגטעגלעך אַלע טעג פון זיין לעבן.

חזק ונתחזק

סכום פסוקי דספר מלכים אלף וחמש מאות ושלשים וארבעה. וסימנו אשרי הגוי אשר ה׳ אלהיו. וסדריו חמשה ושלשים. וסימנו ואני אהיה לה נאם ה׳ חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה וחציו ויקבץ מלך ישראל את הנביאים:

ברוך הנותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה: